

POLIISIN NFIP -TOIMINNAN TILA VUONNA 2019

Toiminnan kohtaamat haasteet siirryttäessä 2020-luvulle

Tomi Rajamäki

12/2019

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto	
Tomi Rajamäki	Poliisi (ylempi AMK)	
Julkaisun nimi	Julkisuusaste	
Poliisin NFIP -toiminnan tila vuonna 2019 - Toiminnan haasteet siirryttäessä 2020-luvulle	Julkinen	
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto	
Sami Hätönen Jari Hakala	Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää suomalaisen poliisin NFIP -toiminnan tilaa vuonna 2019. Ja samalla ottaa selvää, että minkälaisen haasteiden edessä toiminta on siirryttäessä 2020-luvulle. NFIP -toiminnassa on kyse kansainvälisten jalkapallo-otteluiden yhteydessä tapahtuvasta yhdysmiestoiminnasta. Euroopan unionin neuvosto on päätöslauselmallaan velvoittanut kaikki jäsenmaansa järjestäytymään jalkapallo-otteluiden katsomoturvallisuuden parantamiseksi, sekä otteluissa ilmenevän häiriökäyttäytymisen ennalta ehkäisemiseksi.</p> <p>Tutkimuksen aluksi kerrotaan toimintaan liittyvästä käsitteistöstä, sekä esitellään kansainvälistä ja kansallista otteluiden ja tapahtumien järjestämiseen liittyvää lainsäädäntöä. Samassa yhteydessä kerrotaan, miten kyseinen yhdysmiestoiminta on Suomessa järjestetty. Työssä esitellään myös EU:n jalkapallokäsikirjan viranomaisille tarkoittamia toimintasuosituksia.</p> <p>Tutkimusaineisto kerättiin haastattelujen avulla. Eli kyseessä on kvalitatiivinen opinnäytetyö. Haastatteluissa käytettiin apuna SWOT -analyysiä, mikä antoi haastatteluihin nelikenttä-rakenteen. Haastateltuja henkilöitä oli kaikkiaan kuusi. Heistä yhden asemapaikka oli Sveitsissä, joten häneltä vastaukset kysymyksiin on saatu sähköpostitse. Haastateltavat edustivat NFIP -toiminnassa mukana olevia tahoja kattavasti.</p> <p>Tutkimuksessa yhdysmiestoiminnassa mukana olevat tahot kertovat avoimesti NFIP -toiminnan tilasta omista lähtökohdistaan. Samalla he kertovat niistä haasteista ja uhista, mitä tulevaisuudelta on odotettavissa. Tämä opinnäytetyö luo ajantasaisen tilannekuvan yhdysmiestoiminnasta. Tämän työn pohjalta on mahdollista miettiä suomalaisen NFIP -toiminnan kehittämistä edelleen. Tutkimuksessa käytetty nelikenttä yksilöi toiminnan heikkoudet ja vahvuudet tarkasti. Se myös nosti esiin, että toiminta Suomessa on hyvällä kansainvälisellä tasolla. Silti asioita kyetään tekemään vielä paremmin tulevaisuudessa.</p>		
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja vuosi	Opinnäytetyökoodi (OPS)
xx + xx liitesivua	marraskuu 2019	YAMK 2018ONT
Avainsanat		
Poliisin NFIP, SWOT -analyysi, yhdysmiestoiminta, EU:n jalkapallokäsikirja		

KÄSITTEISTÖ

Banger. (suom. paukkupommi) Termiä voidaan käyttää ilotulitteena käytettävästä heikkotehoisesta pommista. Armeija käyttää termiä räjähdelatauksesta, jonka tarkoitus on tuho vaikutuksen sijasta kuvata koulutus- ja harjoitustilanteessa oikeata räjähdystä (vrt. tulenosoituspommi). Samoin bangeria voidaan käyttää psykologisena pelotteena, jolloin sen vaikutus perustuu sen synnyttämään voimakkaaseen ääneen. Myös poliisin erikoisjoukot voivat käyttää operaatioissaan bangereita. Tällöin tarkoitus on monesti kiinnittää kohdehenkilön huomio ja sillä tavoin pelata lisää aikaa toimintaryhmälle. (esim. sisäänmenon yhteydessä)

FIFA. (Federation Internationale de Football Association) Kansainvälinen jalkapalloliitto. FIFA toimii kattojärjestönä 209 jäsenjärjestölle ja sen tehtäviin kuuluu muun muassa lajin kehittäminen ja maailmanmestaruuskilpailujen järjestäminen. Fifa perustettiin 21. toukokuuta 1904 Pariisissa. Sen päämaja toimii nykyään Sveitsissä, Zurichissä. Tämän hetkinen puheenjohtaja italialainen Gianni Infantino.

Jalkapallokäsikirja. Käsikirja sisältää suosituksia sellaisten kansainvälisten jalkapallo-otteluiden, joissa on mukana vähintään yksi jäsenvaltio, yhteydessä esiintyvien väkivaltaisuuksien ja levottomuuksien ehkäisemisestä ja torjunnasta ja siihen liittyvästä kansainvälisestä poliisiyhteistyöstä. Kansainvälisestä yhteistyöstä on tarkoitus tehdä tämän asiakirjan myötä mahdollisimman tehokasta. (Euroopan unionin neuvosto 2016: Päätöslauselma 2016/C 444/01: Neuvoston päätöslauselma ajantasaistetusta käsikirjasta)

Jouha- toiminta. Suomessa joukkojen hallintaan osallistuvia poliiseja kutsutaan mellakkapoliisin sijasta jouha- miehiksi. Jokaisen jouha- koulutetun poliisin henkilökohtaiseen varustukseen kuuluvat kypärä, vartalo- ja raajasuojat, turvakengät, varustevyö, kaasunaamari, suojaliivi, voimankäyttövälineet, juomareppu, villainen alusasu ja JVT-haalari. Jouha- toiminta perustuu kurinalaisuuteen ja tiukkaan johtamiseen. Tehtävillä on monesti mukana koirapartiota, Helsingissä myös ratsuja. Jouha- koulutuksen saaneet henkilöt toimivat normaaleissa poliisitehtävissään omissa yksiköissään.

Järjestyksenvalvoja. On suomen lainsäädännön mukaan henkilö, jonka tehtävä on valvoa järjestystä ja turvallisuutta sekä estää rikoksia ja onnettomuuksia toimialueellaan. Järjestyksenvalvojan tehtävää voi hoitaa vain tehtävään suostuva ja poliisin järjestyksenvalvojaksi hyväksymä ja järjestyksenvalvonta-alueelle järjestyksenvalvojaksi laissa säädetyllä tavalla asetettu henkilö. (Lähde: Wikipedia: Järjestyksenvalvoja)

Maalittaminen. Maalittaminen eli maalitus tarkoittaa sodankäynnissä toimintaa, jossa ennalta määritetään kohteita hyökättäväksi, tuhottavaksi tai vallattaviksi, ja sosiaalisessa mediassa ihmisten usuttamista vaientamaan henkilö ja esimerkiksi saamaan tämä menettämään työnsä, tai vaikuttamista henkilön tehtävissään tekemiin päätöksiin.

2010-luvulla maalittaminen alkoi tarkoittaa myös henkilön ”ottamista maalitauluksi” eli ihmisten usuttamista sosiaalisessa mediassa tietyn henkilön kimppuun, esimerkiksi lähettämään tälle vihapostia tai lähettämällä viestejä tämän yhteistyökumppaneille. Tavoitteena on vaientaa henkilö ja joskus myös viedä häneltä työt.

Ennen maalitusta henkilöitä usein doksataan, eli heidän yhteystietojaan otetaan selville ja levitetään. Verkossa vastustajia maalitetaan julkaisemalla heistä vihapropagandaa, jolloin lukijat alkavat uhkailla ja häpäistä heitä. Myös poliiseja kuvataan ja heidän tietojaan julkaistaan sosiaalisessa mediassa, mahdollisesti valheiden kera. Tämä loukkaa heidän yksityisyyttään ja saattaa heidät voimakkaan arvostelun kohteeksi sosiaalisessa mediassa. (Lähde:Wikipedia: Maalittaminen.)

MoU. (A memorandum of understanding) On kahden tai useamman osapuolen keskenään tekemä periaatteellinen sopimus yhteistyöstä. Käytetään yleensä silloin, kun asiaa koskevaa virallista lainsäädäntöä ei vielä ole olemassa tai se on vasta valmisteilla. Tilanne on monimutkainen ja epäselvä ja tarkkaa säännöstelyä ei vielä ole, mutta osapuolilla on yhteisymmärrys päälinjoista asiaan hoitoon liittyen. On kuitenkin sopimuksena muodollisempi kuin herrasmies-sopimus.

NFIP. On poliisin jalkapalloon liittyvän toiminnan kansallinen yhteyshenkilö. Kyseessä on lyhennys englantilaisesta termistä "National football information point". NFIP - toiminnan tavoitteena on lisätä katsomoviihtyvyyttä, estää jalkapalloon ja muuhunkin urheiluun liittyviä lieveilmiöitä, kannattajien väkivaltaista käyttäytymistä, sekä onnettomuuksia. Jokaisen Euroopan unionin jäsenvaltion on perustettava informaatiopiste Euroopan neuvoston päätöksellä. (Euroopan neuvoston päätös 2002/348/YOS, 1. artikla, 1 kohta.)

Toiminnan tavoitteena on lisätä eri viranomaisten välistä yhteistyötä, tietojen välittämistä ja suunnittelua. Onnistunut NFIP- toiminta auttaa järjestävän maan viranomaisia, ennalta estämään häiriöitä ja kohdentamaan resurssinsa oikein eri tapahtumien yhteydessä.

Prum - sopimus. Astui voimaan suomen osalta 17.6.2007. Säännökset ovat sellaisinaan suoraan Suomen viranomaisia velvoittavaa lainsäädäntöä. On kehitetty rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi, sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi Eurooppalaisten suurtapahtumien, kokousten ja urheilutapahtumien yhteydessä.

Prumin- sopimus tuli voimaan Suomen osalta 17.6. 2007 (Sop 53 ja 54/2007). Sopimus sisältää DNA-, sormenjälki- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihtamista, rajat ylittävää operatiivista yhteistyötä sekä terrorismin ja laittoman muuttoliikkeen torjumista koskevia määräyksiä (HE 25/2011).

Viimeiset muutokset rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annettiin lailla (1207/2011).

Pyrotekninen tuote. Esinettä tai välinettä, joka sisältää kemiallisten reaktioiden seurauksena lämpöä, valoa, ääntä, kaasua, savua tai näiden yhdistelmiä tuottavia aineita tai seoksia. (Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta (180/2015). Jalkapallo-otteluiden ja muiden yleisötapahtumien yhteydessä erityisen vaaran muodostavat ns. P1-, ja P2 -luokan pyrotekniset tuotteet, joilla tarkoitetaan muita kuin ilotulitteita ja teatterikäytössä käytettäviä tuotteita, jotka aiheuttavat vähäisen vaaran, tai tuotteita jotka ovat tarkoitettu ainoastaan asiantuntijoiden käyttöön. (VnA 719/2015 Asetus pyroteknisten tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta)

Rikoshyöty. Valtiolle voidaan tuomita menetetyksi rikoksen tuottama taloudellinen hyöty, jolla tarkoitetaan mm. rikoksella välittömästi saatua tuottoa, tai rikoksella saadun säästön arvoa (Finlex: Rikoslaki: 39/1889, 10 luvun, 2 §).

Riskikannattaja. Tunnettu tai tuntematon henkilö, joka *tietyissä olosuhteissa* saattaa muodostaa järjestyshäiriön tai epäsosiaalisen käyttäytymisen riskin, joko suunnitellusti tai spontaanisti jalkapallotapahtumassa tai sen yhteydessä (Jalkapallokäsikirja).

Riskitön kannattaja. Tunnettu tai tuntematon henkilö, jonka voidaan yleensä katsoa aiheuttavan alhaisen riskin tai ei ollenkaan riskiä, joka liittyisi väkivaltaisuuksien tai epäjärjestyksen lietsomiseen tai niihin osallistumiseen joko suunnitelmallisesti tai spontaanisti jalkapallotapahtumassa tai sen yhteydessä (Jalkapallokäsikirja).

RPAS. (Remotely Piloted Aircraft System.) Kauko-ohjatun ilma-aluksen käytön kokonaisjärjestelmä, johon sisältyy: kauko-ohjattu ilma-alus, sen kauko-ohjauspaikat, tarvittavat ohjaus- ja seurantayhteydet ja muut erikseen määrätyt käytön edellyttämät järjestelmän osat. (kansanomainen termi: drone) <https://www.droneinfo.fi>

SLO -toiminta. Tulee englannin kielen sanoista (Supporters Liaison Officer). Eli suomennettuna on ns. kannattajien yhdyshenkilö. SLO on tehtävä jalkapalloseurassa, joka määrätään Palloliiton liigalisenssiehdoissa ja sen takana Euroopan kattojärjestö UEFA.

UEFA ei itse ole tätä tehtävää kehittänyt, vaan taustalla on kannattajien oma tukijärjestö Supporters Direct. Tänä päivänä ei ole mahdollista osallistua UEFA:n kilpailuihin tai edes Veikkausliigaan, jollei seuralla ole nimettynä SLO:ta. SLO:n tehtäväksi muodostui keskusteluyhteyden ylläpitäminen kaikkien osapuolien välillä. Eli yhteistyössä seuran ja sen johdon kanssa, mutta nimenomaan kannattajien etua vaalien. SLO:n tehtävänä on myös pitää yhteys seuran useiden eri kannattajaryhmien ja faniklubien välillä (Paski, Lari 2015:Cosanotta.blogspot.com.)

Spotteri -toiminta. Spotteri -toiminnalla tarkoitetaan urheilutilaisuuksissa ja niiden yhteydessä tapahtuvaa kannattajaryhmien tarkkailu-, yhteistyö-, tiedustelu- ja analyysitoimintaa sekä kannattajaryhmien seurantaa urheilutilaisuuksien ulkopuolella.

Toiminnan päämääränä on pitää yllä yhteyksiä kannattajaryhmiin ja seuroihin sekä tuottaa poliisin tilanneorganisaatiolle tiedustelu- ja tarkkailutietoa uhka-arvioiden tekemisen tueksi.

Stadin derby. Stadin derby on nykyisin käytettävä nimitys kahden helsinkiläisen jalkapallojoukkueen, HIFK:n ja HJK:n, kohtaamisista. Helsingin paikalliskamppailu tunnetaan muiden paikalliskamppailujen tapaan derby -otteluna. Enemmän kauden aikana Stadin derbyistä pisteitä kerännyt joukkue voittaa kauden päätteeksi *Stadin herruuden*, josta osoituksena jaetaan voittaneelle joukkueelle 1920 -1930 -lukujen vaihteesta jaettu pokaali. (Wikipedia: Stadin derby.)

SUEK. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:n tehtävänä on vahvistaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa eettisesti kestävää urheilukulttuuria. SUEK vastaa antidoping -toiminnan, kilpailumanipulaation ehkäisyn sekä katsomoturvallisuuden ja -viihtyvyyden valtiosopimusten toimeenpanosta. (Lähde: SUEK.fi).

SWOT - analyysi. (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) on Albert Humbreyn kehittämä nelikenttämenetelmä, jota voidaan käyttää toiminnan kehittämisessä. Menetelmää voidaan käyttää myös erilaisten suunnitelmien ja strategioiden kehittämisessä. Se on käyttökelpoinen ja helppo työkalu erilaisten projektien suunnittelussa. Analyysin kohteena voi olla joku toimiala kokonaisuudessaan, tai jonkun pienemmän osa-alueen tai tuotteen asema. Tehdyn analyysin pohjalta, voidaan muodostaa näkemys siitä, miten omia vahvuuksia voidaan hyödyntää, miten heikkouksista tehdään vahvuuksia, mitä tulevaisuus eri toimialalla tuo tullessaan. Swot -analyysi on skenaariotyökalu.

UEFA. On lyhenne sanoista Union of European Football Associations. Järjestö on perustettu vuonna 1954 ja käsittää kaikki eurooppalaiset jalkapalloliitot, sekä vielä muutaman Euroopan ulkopuolisen valtion jalkapalloliiton. UEFA järjestää useita eri kilpailuja sekä maajoukkueille että seurajoukkueille. (EM-kilpailut, Mestarien liiga)

Järjestön päämaja sijaitsee Nyonissa, Sveitsissä.(UEFA.com)

YJT. Yleinen järjestys ja turvallisuus. Poliisilain (872/2011) ensimmäisessä luvussa on määritelty poliisin tehtäväksi ylläpitää yleistä järjestystä sekä edistää turvallisuutta. Käytännössä tällä tarkoitetaan normaalin tilan säilymistä lähinnä yleisillä paikoilla. Normaaliin kuuluu se, että kukaan ei häiritse rauhaa enempää kuin paikan tai tapahtuman luonteeseen nähden on soveliaista. (HE 20/2002)

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	3
2	TUTKIMUSONGELMA, TUTKIMUSKYSYMYKSET	6
3	LAINSÄÄDÄNTÖ	7
3.1	EU:n jalkapallokäsikirja, eurooppalaiset päätöslauselmat	7
3.2	Yleistä / Poha:n määräys	9
3.2.1	NFIP:n organisointi Suomessa	10
3.2.2	NFIP -toiminnan tavoite Suomessa	11
3.2.3	Suomen NFIP:n tehtävät	11
3.2.4	Poliisihallituksen tehtävät	12
3.3	Järjestyslaki	13
3.4	Kokoontumislaki	14
3.5	Poliisilaki	14
3.6	Pakkokeinolaki, esitutkintalaki	15
3.7	Rikoslaki	15
4	METODOLOGIA	15
4.1	SWOT-analyysi	15
4.1.1	Nelikenttä	16
4.1.2	Johtopäätökset ja toimenpiteet	16
4.1.3	Esimerkki riskien kirjaamisesta	17
4.2	Kvalitatiivinen tutkimus	19
4.3	Hypoteesittomuus	21
4.4	Haastattelut	22
4.5	Litterointi	23
4.6	Aineiston analysointi	24
5	TUTKIMUSTULOKSET	26
5.1	Toiminnan vahvuuksia	26
5.1.1	Yhteistyö	26
5.1.2	Järjestelmän kolmiportaisuus	28
5.1.3	Koulutusjärjestelmä	29
5.1.4	Kannattajakunta	31
5.1.5	Sijainti	32
5.1.6	Poliisilaitosten määrä	33
5.2	Toiminnan heikkouksia	33
5.2.1	Resurssit	33
5.2.2	Lainsäädäntö	35
5.2.3	Rikosprosessi	36
5.2.4	Infrastrukturi	39
5.2.5	Poliisitoiminnan tasalaatuisuus	41
5.2.6	Järjestyksenvalvonnan taso	43
5.2.7	Tiedonkulku	44
5.3	Toiminnan mahdollisuudet	45
5.3.1	Viranomaisyhteistyö	46
5.3.2	Koulutus	47
5.3.3	Kolmiportaisuus	49
5.3.4	Lajikirjo	51
5.3.5	Ennalta estävä toiminto	52
5.3.6	Teknologia	55

		2
5.4	Toimintaan kohdistuvat uhat.....	57
5.4.1	Arvokisoihin pääseminen.....	57
5.4.2	Häiriökannattaja rekisterin puuttuminen.....	59
5.4.3	Pyrotekniset tuotteet.....	62
5.4.4	Häiriökäyttäytymisen lisääntyminen (tappelut).....	65
5.4.5	Ottelumanipulaatio.....	66
5.4.6	Maalittaminen.....	67
5.4.7	Terrorismi.....	68
6	OPPIMISKOKEMUKSIA	69
6.1	Stadin derbyt	69
6.2	FIFA 2018 Venäjällä.....	71
6.3	Dynaaminen riskin arviointi ja joukkojen hallinta.....	72
6.4	Esimerkki modernista ottelumanipulaatiosta	73
6.5	Tuoreita poimintoja katsomokäyttäytymisestä	75
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	76
7.1	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	77
7.1.1	Nykytila (vahvuudet)	77
7.1.2	Nykytila (heikkoudet)	80
7.1.3	Toimintaan kohdistuvat uhat.....	82
7.1.4	Mahdollisuudet.....	84
7.2	Kehitysehdotuksia.....	85
	LÄHTEET	89

1 JOHDANTO

Työn aiheeksi valikoitui jalkapallon yhdysmiestoiminta varmasti oman urheilutaustani vuoksi. Minua kiinnosti, onko mahdollista yhdistää kaksi minulle läheistä elämän osa-aluetta, työ ja urheilu, opinnäytetyön aiheeksi. Hain aiheen löytämiseen ensin apua SUEK:sta, josta minulle niitä ehdotettiin. Koin kuitenkin, että esimerkiksi eräs ehdotetuista aiheista on niin hienotunteinen, että haastateltavia voisi olla vaikea saada.

Olen urani aikana hakenut mukaan poliisin spotteri-toimintaan. En tullut valituksi, mutta jalkapallon ympärillä liittyvät ilmiöt ovat kiinnostaneet minua penkkiurheilijana aina. Lopulta asia kirkastui minulle nopeasti. Haluan tietää nykyistä enemmän jalkapallon yhdysmiestoinnasta.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tutustuttaa suomalaisen poliisin NFIP-toimintaan ja sen valmiuksiin ja haasteisiin siirryttäessä 2020- luvulle. Kirjaimet ovat lyhenne pidemmästä termistä ”National Football Information Point”. Käytännössä tämä tarkoittaa suomalaista kansainväliseen jalkapalloon liittyvää yhdysmiestoimintaa.

Suomessa NFIP-toiminta on jalkautettu koskemaan myös muita lajeja, kuten esim. jääkiekkoa, koripalloa ja lentopalloa. Poliisi toimii myös suurissa yleisötapahtumissa NFIP-toiminnassa hyväksi havaittuja käytäntöjä soveltaen. Suurien tapahtumien järjestämisen yhteydessä tehdään asioita samalla tavoin kuin isojen otteluidenkin, mutta niissä ei tarvitse ottaa huomioon jalkapalloon liittyviä ominaispiirteitä, vaan käsitellään järjestelyiden turvallisuutta yleisimmin.

Poliisin toimintaympäristön evoluutio jatkuu, ja tässä työssä pyritään selvittämään, miten jalkapallon parissa suomalaisessa poliisityössä työskentelevät NFIP-toiminnan vastuhenkilöt kokevat työhönsä liittyvät tulevaisuuden haasteet.

Tutkimuksessa pyritään selvittämään, mitkä ovat tällä hetkellä kansallisen NFIP-toiminnan vahvuudet ja heikkoudet, ja tulevaisuutta varten kuvaamaan mahdollisimman tarkka lista niistä haasteista ja uhista, joita kyseinen toiminta ensi vuosikymmenellä kohtaa.

Eurooppalaisittain koko jalkapallon NFIP-toiminta perustuu Euroopan Unionin päätöslauselmaan, jossa jokaisen jäsenvaltion velvoitetaan järjestämään ja järjestymään tilanteissa, joissa useamman kuin yhden jäsenvaltion kansalaisten välillä pelataan jalkapallo-ottelu järjestävän maan pelikentällä. Toiminta on ohjattu koskemaan kahden eri maan joukkueiden välisiä pelejä.

Sisäisiä kansallisia ottelutapahtumia kyseinen ohjeistus ei samalla tavalla sido. Näiden otteluiden kohdalla poliisilla ja kansallisilla toimijoilla on enemmän itsenäistä päätäntävaltaa. Silti näidenkin ottelujen yhteydessä toteutetaan NFIP-toiminnassa hyväksi havaittuja toimintamalleja.

Kyseessä on kvalitatiivinen tutkimustyö, jossa on pyritty keräämään näkemyksiä toiminnasta Suomessa asian ympärillä toimivilta henkilöiltä. Tämän lisäksi on tarkasteltu osaksi eurooppalaista, osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Aiheesta löytyy muutamia aiempia töitä. AMK-opiskelija Joonas Näätäsaari on tutkinut EU:n jalkapallokäsikirjan toimivuutta Pohjanmaalla järjestetyn 19-vuotiaiden EM-lopputurnauksen yhteydessä, samoin Helsingin poliisilaitoksen Kaisa Sedig oli omassa alipäällystön erikoistumisopinnoissa tekemässään kehittämistyössä käsitellyt aihetta kuitenkin keskittyen enemmän jalkapallo-otteluiden yhteydessä tapahtuvaan spotteri-toimintaan. Aiemmilta vuosilta löytyi yksittäiseen peliin tai ottelutapahtumaan liittyvää aineistoa. Myös pelkkään ottelumanipulaatioon liittyvä opinnäytetyö on tehty.

Tähän opinnäytetyöhön on haastateltu toimijoita poliisin NFIP:n eri tasoilta: NFIP-yhteyshenkilöä Ben-Niklas Sjöroosia, Poliisihallituksen NFIP-toiminnan vastuuhenkilöä, poliisitarkastaja Ari Järvenpäästä sekä Helsingin poliisilaitoksen NFIP-toiminnan päällystövastavaa Ismo Juvosta. Lisäksi on haasteltu Palloliiton turvallisuusasiantuntijaa Jaana Honkasta, sekä sähköpostitse Uefan (Euroopan jalkapalloliiton) Juha Karjalaista, (Uefan Safety ja Security Advisor) sekä Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) katsomoturvallisuudesta ja -viihtyvyydestä sekä ottelumanipulaatioasioista vastaavaa asiantuntijaa Jouko Ikosta.

Tutkimukseen haastatellut asiantuntijat toimivat ja ovat toimineet pääsääntöisesti Etelä-Suomen alueella. Kyse ei ollut alueellisesta diskriminoinnista, vaan siitä, että kansallinen NFIP piste on sijoitettu Helsingin poliisilaitokseen. Sieltä ohjataan koko kansallista yhdysmies- ja spotteri-toimintaa.

Tähän ratkaisuun on aikoinaan päädytty, koska miesten jalkapallomaajoukkue pelaa kotiottelunsa pääsosan Helsingissä. Myös muiden lajien maaottelutapahtumia on Helsingissä selkeästi muuta maata enemmän. Kokemus erilaisten ottelu- ja yleisötapahotumien järjestämisessä on valtakunnan laajinta. Tutkimuksen onnistumisen kannalta oli olennaista, että haastateltavat henkilöt löytyvät NFIP-toiminnan kovimmasta ytimeistä.

Tutkimuksen ajankohtaisuutta kuvaa se, että uusin tuleva eurooppalaisen jalkapallon toimintaa ohjaava päätöslauselma on lähetetty Uefasta sisäministeriöön, jossa se on parhaillaan kansallisessa lainsäädäntötarkastelussa. Tarkastuksen ja kansallisen ratifioinnin jälkeen se siirtyy toimeenpanevalle toimielimelle Poliisihallitukseen, mistä se edelleen siirretään eteenpäin kenttätöön käytännön toimenpiteitä ohjaavaksi asiakirjaksi.

Ajankohtaisuutta korostaa myös se, että Suomen miesten jalkapallomaajoukkueella on tutkimuksen tekohetkellä hyvät mahdollisuudet selvitä EM-lopputurnaukseen. Mikäli tämä toteutuisi, asettaisi se myös suomalaisen NFIP-toiminnan uuden tilanteen eteen, sillä siinä tapauksessa Euroopassa eri maissa järjestettäviin kilpailuihin lähtevien suomalaiskannattajien määrä nousee helposti tuhansiin, jopa kymmeneen tuhansiin.

Esimerkkinä voidaan pitää parin vuoden takaista EM-lopputurnausta, jossa yhdeksi puheenaiheeksi nousi Islanti-ilmio. Pienestä pohjoismaasta lähti tuolloin kymmeniä tuhansia kannattajia EM-kilpailuihin kannattamaan maajoukkuettaan. Prosentuaalinen osuus, suhteessa koko kansan väkilukuun, oli merkittävän iso.

Kotimaisena esimerkkinä voidaan pitää Suomen miesten koripallomaajoukkueen, Susijengin, MM-kilpailuja Espanjan Bilbaossa. On jälkikäteen arvioitu, että suomalaiset olivat isoin yksittäisen maan kannattajaryhmä kannattajamäärän noustessa noin 11 000 henkilöön.

Parhaillaankin menossa olevat EM-karsinnat ovat osoittaneet eurooppalaisen NFIP-toiminnan tarpeen. Näissäkin karsinnoissa esille on noussut katsojien käytös eri maaotteluiden yhteydessä. Eräitä karsintaotteluita on jouduttu keskeyttämään tilapäisesti vastustajakatsomon rasististen huuteluiden vuoksi. Harkittavana on ollut, voidaanko karsintaottelua ylipäättään pelata loppuun. Samoin UEFA ja FIFA joutuvat ottamaan kantaa eri pelaajien pelikentillä suorittamiin poliittisiin kannanottoihin.

Sveitsissä, Euroopan jalkapalloliitossa UEFA:ssa turvallisuusneuvonantajana työskentelevä Juha Karjalainen muistutti sähköpostissaan, että NFIP-toiminnan tarve ei tulevaisuudessa tule vähenemään. Tarve tulee kasvamaan joka vuosi entisestään, eikä poliisi ei saa unohtaa ennalta estävän työn merkitystä, sillä juuri sitä suomalainen NFIP-toiminta on.

Viranomaistoiminnan kannalta ennalta estävä työ on myös monesti halvinta viranomaistyötä. Ongelma on, että ennalta estävän työn osuutta on jälkikäteen vaikea mitata.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda tilannekuva toiminnasta tällä hetkellä. Tutkimusta on mahdollista käyttää organisaation kehittämisen tukena. Kehittämistyötä on helppompaa tehdä, kun tilannekuva on ajantasainen. Kaikkien prosessien kulkua täytyy seurata aktiivisesti, jos haluaa tulevaisuudessa tehdä enemmän oikeita päätöksiä. Organisaation kehittämisen ajatuksena on alusta alkaen ollut tarkoitus auttaa organisaatiossa toimivia auttamaan itse itseään. (Kehusmaa 2010, 142.)

2 TUTKIMUSONGELMA, TUTKIMUSKYSYMYKSET

Minä haluan selvittää, mikä on poliisin jalkapallon yhdysmiestoiminnan tila toimijoiden mielestä vuonna 2019?

Jalkapallo ei ole yhteiskunnasta irti oleva ilmiö. Eikä sitä tule koskaan sellaisena käsitelläkään. Kärjistäen voi todeta, että 1990 -luvun Balkanilta löytyy ehkä pelottavin esimerkki siitä, miten yhden jalkapalloseuran riskikannattajia voidaan mobilisoida hirmutöihin. Silloisen Belgradin punaisten tähden kannattajista moni värvättiin tunnetun sotarikollisen Zeljko "Arkan" Rasnatovicin joukkoihin. Arkanin Tiikereitä syytettiin lukuisista sodan aikana tapahtuneista sotarikoksista. Jalkapallo ruokki silloisessa Serbiassa kiihkokansallismielisyyttä, ja toimi sytykkeenä, joka räjäytti etniset ristiriidat ilmiliekkeihin.

Suomessa ei tarvitse pelätä samanlaista tilannetta, mutta tosiasia täälläkin on, että poliisin tulee seurata laaja-alaisesti kaikkia yhteiskunnan ilmiöitä (HS, 23.7.2019.)

Poliisin NFIP-toiminta on ennalta estävää toimintaa. Jos NFIP on onnistunut työssään ennen jalkapallo-ottelua, voidaan operatiivisessa valmiudessa säästää helposti kymmeniä henkilöitä. Jo muutamankin henkilötyövuoden (htv) lisäpanostus NFIP-toimintaan säästää hallinnolta merkittäviä summia pelipäivien osalta.

Esimerkiksi muutama vuosi sitten oltiin tilanteessa, missä yksittäinen Stadin derby oli toiseksi suurin poliisin operatiivinen tehtävä Helsingissä itsenäisyyspäivän vastaanoton jälkeen. Vuositasolla maassamme järjestetään kymmeniä korkeamman riskin otteluita.

Tutkimus ongelmaksi tuli siis NFIP toiminnan taso ja valmiudet vuonna 2019.

Johdannossa todettiin, että kyse on vielä melko uudesta poliisityön osa-alueesta. Toiminnasta vasta kerätään kokemuksia. Tämän työn tarkoitus on toimia eräänlaisena väliraporttina tulevaisuuden kehitystyötä varten.

Toisena tavoitteena on nostaa NFIP-toiminnan tietoisuutta oman ammattikunnan sisällä. Yhdyshenkilö totesi haastattelussa, että yhdysmies- ja spotteri-verkoston sisällä tieto liikkuu hyvin. Haaste sen sijaan on lisätä tietoisuutta toiminnasta muun ammattikunnan sisällä.

Varsinaiseksi tutkimuskysymykseksi muodostui; Mitkä ovat suomalaisen poliisin NFIP-toiminnan haasteet siirryttäessä 2020 -luvulle?

Toissijaisena kysymyksenä olin kiinnostunut: Mitkä ovat suomalaisen yhdysmiestoiminnan vahvuudet ja mahdollisuudet?

Apuna työssä käytettiin Albert Humbreyn luomaa skenaario -työmenetelmää. Tätä nelikenttä työkalua voidaan käyttää apuna toiminnan kehittämisessä. Menetelmän tarjoama rakenne oli selkeä. Siksi se oli helppo esittää myös haastateltaville.

3 LAINSÄÄDÄNTÖ

3.1 EU:n jalkapallokäsikirja, eurooppalaiset päätöslauselmat

EU:n jalkapallokäsikirjaksi kutsutaan Euroopan neuvoston päätöstä (Euroopan unionin neuvoston päätöslauselma (2016/C 444/01), jossa annetaan toimintasuosituksia jäsenvaltioille

poliisitoiminnan järjestämiseksi kansainvälisten jalkapallo-otteluiden sekä muiden erilaisten urheilutapahtumien yhteydessä.

Käsikirjan koko nimi kuuluu: ”*Neuvoston päätöslauselma ajantasaistetusta käsikirjasta, joka sisältää suosituksia sellaisten kansainvälisten jalkapallo-otteluiden, joissa on mukana vähintään yksi jäsenvaltio, yhteydessä esiintyvien väkivaltaisuuksien ja levottomuuksien ehkäisemisestä ja torjunnasta ja siihen liittyvästä kansainvälisestä poliisiyhteistyöstä järjestämisestä*”.

Poliisin työn ja siihen liittyvän toimivallan on tunnetusti perustuttava lakiin ja asetuksiin. Jalkapalloon liittyvän NFIP-toiminnan osalta sen voidaan myös todeta perustuvan erilaisiin EU:n asetuksiin, direktiiveihin ja päätöksiin. Uusin EU:n jalkapallo-otteluita ohjeistavan päätöslauselma on tällä hetkellä Sisäministeriössä kansallisessa tarkastelussa. Tuleva käsikirja on ajantasaistettu versio aiemmista päätöslauselmista. Euroopan unionin neuvosto 2016: Päätöslauselma 2016/C 444/01. Tämä päätöslauselma korvaa Euroopan unionin neuvoston aiemmin asiasta antaman päätöslauselman 2010/C 165/01.

Käytännössä on niin, että Euroopan unionin neuvosto noin 2-5 vuoden välein tarkastelee jalkapalloon liittyviä suosituksia ja pyrkii jatkuvasti muotoilemaan niitä paremmin nykyhetkeä vastaaviksi.

"Ennen EU:n päätöslauselmaakin oli jo aiemmin laadittu eurooppalaisten jäsenvaltioiden kesken ns. Eurooppalainen yleissopimus katsojien väkivallasta. Kyseinen yleissopimus oli laadittu vuonna 1985 Strasbourgissa. Suomessa tämä sopimus ratifioitiin 12.12.1986. Ja sen pohjalta laadittiin asetus lainsäädäntöön 1.3.1987 (Eurooppalainen yleissopimus 9/1987)).

Eurooppalaiset jäsenvaltiot olivat epävarmoja siitä, miten kansalaiset käyttäytyivät suurissa yleisötapahtumissa ja minkälaisia vaikutuksia tällä sopimattomalla käytöksellä oli. Jäsenvaltioiden suuri huoli kohdistui juuri jalkapallo-otteluiden ympärille liittyviin lieveilmiöihin. Katsomoväkivaltaan, sekä muuhun häiriökäyttäytymiseen (Eurooppalainen yleissopimus 9/1987).

Sopimuksen yleisluonne tähtäsi juuri siihen, että jäsenvaltioiden tulisi keskittää huomiotaan, sellaisiin suuriin tapahtumiin, missä erilaisia häiriötekijöitä voitaisiin olettaa ilmentyvän. Toiminnan keskiössä tulisi olla eri viranomaisten ja jäsenvaltioiden välinen tietojenvaihto ja yhteistyö. Eri maiden poliisiviranomaiset saisivat ja luovuttaisivat tietoa tosilleen ”riskikohteista”.

Yhteistyötä velvoitettiin tekemään myös eri kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten kanssa. Tavoitteena tulisi olla häiriökäyttäytyjien sulkeminen pois ottelutapahtumista. (vrt. porttikielto-rekisteri)"

(Eurooppalainen yleissopimus 9/1987)

Eri toimijoiden tulisi keskenään miettiä, järjestelyitä, millä häiriökäytöstä voitaisiin ennaltaehkäistä. Käytännössä tämä merkitsisi mm. eri joukkueiden kannattajien erottelua, lipunmyynnin kontrollointia, pääsyn estämistä otteluareenoille, sekä turvallisuustarkastuksiin liittyvää erilaista ohjeistusta. Miten esimerkiksi vaaralliset, väkivaltaan soveltuvat esineet, pystyttäisiin pitämään stadioneiden ulkopuolella?

Avainsana lienee näissäkin yhteistyö, mitä on tehtävä poikkileikkaavasti ja laajasti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Järjestävän urheiluviranomaisen tulee pyrkiä omatoimisesti jo etukäteen selvittämään mahdollisia tapahtumaan liittyviä, tiedossa olevia uhkakuvia, sekä riskitekijöitä.

(Eurooppalainen yleissopimus 9/1987)

3.2 Yleistä / Poha:n määräys

Suomi on vuonna 1987 ratifioinut asetuksen katsojien väkivaltaa ja epäsovivaa käyttäytymistä vastaan urheilutilaisuuksissa ja erityisesti jalkapallo-otteluissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen. Sopimus on esisijaisesti puitesopimus, jonka tavoite on kuvattu seuraavalla tavalla:

"Sopimuspuolet sitoutuvat jalkapallo-otteluissa esiintyvän katsojien väkivallan ja epäsovivan käyttäytymisen ehkäisemiseksi ja hillitsemiseksi ryhtymään valtiosääntönsä asianomaisten säännösten puitteissa tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöön panemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin."

(Katsomoväkivallan ennaltaehkäisy Pohan DNO/2010/1546 määräys)

Euroopan Unionin neuvosto on vuonna 2002 antanut päätöksen (2002/384/YOS) turvallisuudesta kansainvälisten jalkapallo-otteluiden yhteydessä.

Päätöksen johdannossa on viitattu eurooppalaiseen yleissopimukseen, joten sitä on pidettävä päätöksen yhtenä osana eikä käsiteltävä erillisenä sopimuksena. Jokaisen jäsenvaltion on

ilmoitettava kirjallisesti neuvoston pääsihteeristölle kansallisen jalkapallon tietopisteen (NFIP, National Football Information) yhteystiedot ja niiden myöhemmät muutokset. Yhteystietojen ilmoittamisesta Suomessa vastaa Helsingin poliisilaitos. NFIP:n vastuuhenkilön tulee ilmoittaa mahdollisista muutoksista myös Poliisihallituksen vastuuhenkilölle. (Pohan DNO/2010/1546 määräys)

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että NFIP voi suoriutua sille päätöksessä annetuista tehtävistä tehokkaasti ja määrätietoisesti. On kaikkien etu, että NFIP:n toimintakyky varmistetaan kohdistamalla sille tehtävien hoitamisen kannalta perusteltu rahoitus ja toimintakehys. (Pohan DNO/2010/1546 määräys)

3.2.1 NFIP:n organisointi Suomessa

Päätöksen perusteella jokainen Euroopan Unionin jäsenvaltio on velvoitettu perustamaan tai nimeämään poliisitoimeen liittyvän kansallisen jalkapallon tietopisteen. Suomessa NFIP on perustettu Helsingin poliisilaitokseen. Helsingin poliisilaitos järjestää Suomen NFIP toiminnon ohjesääntönsä ja työjärjestyksensä mukaisesti.

Tämän lisäksi pääsarjatasolla pelattavien jalkapallon ja jääkiekon pelipaikkakuntien poliisilaitosten tulee nimetä NFIP-toiminnasta vastaava alueellinen vastuuhenkilö, sekä yksi tai useampi operatiiviseen NFIP-toimintaan osallistuva poliisimies.

Poliisilaitosten nimeämät yhdyshenkilöt vastaavat toimialueellaan Suomen NFIP-toiminnalle määriteltyjen tehtävien alueellisesta suorittamisesta. (Pohan DNO/2010/1546 määräys)

Määrällisesti tapahtumia on eniten Helsingissä ja Etelä-Suomessa, mutta yksittäisiä isoja pelejä pelataan myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Näin jokaisen poliisilaitoksen alueella on sijoitettuna vähintään yksi NFIP-toiminnasta vastaava poliisimies. Helsingistä opittuja, poliisin hyväksi toteamia toimintamalleja, pyritään monistamaan muille paikkakunnille alueelliset erot huomioiden. Suurin osa kansallisista otteluista on ns. "pienen riskin"-otteluita, missä toimintaan ei tarvitse sitoa isoja resursseja.

Ongelmia eri ottelupaikkakunnilla aiheuttaa eritasoisten stadionien taso. Uusilla stadionpaikkakunnilla, kuten Seinäjoki ja Vaasa, turvallisuus- ja viihtyvyysasioiden huomiointi on muita paikkakuntia helpompaa.

3.2.2 NFIP-toiminnan tavoite Suomessa

Tarkoituksena on ennalta estää urheiluun liittyviä haittailmiöitä, katsojien väkivaltaista käyttäytymistä sekä onnettomuuksia, sekä edistää katsomoturvallisuutta ja -viihtyvyyttä.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää aktiivista tietojen vaihtoa, analyyseja, jatkuvasti ylläpidettävää tilannekuvaa, suunnittelua sekä viranomaisilta oikeankokoisten resurssien kohdentamista ja niiden vaatimista myös järjestäjältä yleisötilaisuusilmoitukseen käsittelyyn liittyvässä prosessissa poliisin lupahallinnossa. (Pohan DNO/2010/1546 määräys)

Poliisitarkastaja Ari Järvenpää kertoi haastattelussa olevansa tyytyväinen siihen, että toiminta eri puolilla maata kehittyy. Osoituksena tästä erilaisten ottelutapahtumien yhteydessä alueelliset NFIP-toimijat vierailevat tapahtumissa ja etukäteen tekevät tarkastuksia pelipaikoilla nähdäkseen, että ottelujärjestäjät ja seurat pitävät kiinni poliisin lupapäätöksissä painottamista asioista. Yhteistyö seurojen, Palloliiton ja seurojen kannattajien kanssa on aina sujunut hyvin.

3.2.3 Suomen NFIP:n tehtävät

NFIP toimii keskusyhteyspisteenä kansainvälisiin jalkapallo-otteluihin liittyvässä tietojenvaihdossa. Edellytyksenä ei kuitenkaan ole se, että Suomen maajoukkue tai suomalainen seura pelaa tietojenvaihtoon liittyvässä ottelussa tai turnauksessa. Tietojenvaihdossa on otettava huomioon kansallinen ja kansainvälinen lainsäädäntö sekä erityisesti henkilötietojen käsittelyä ja luovuttamista koskeva lainsäädäntö sekä ns. jalkapallokäsikirja.

Tämän lisäksi Suomen yhdysmies edistää, sovittaa yhteen ja järjestelee kansainvälisiä jalkapallo-otteluita koskevaa kansainvälistä yhteistyötä. NFIP myös vastaa Suomea koskevasta kansainvälisestä tarkkailijatoiminnasta, sekä vastaa kansallisesti tietojenvaihdosta jalkapallon Veikkausliigan ja jääkiekon SM-liigan pääsarjatason pelipaikkakuntien poliisilaitosten kanssa ja välittää niitä koskevia kansainvälisiä tietoja.

Yhdysmies tukee kansallisesti jalkapallon ja jääkiekon pääsarjatason pelipaikkakuntien poliisilaitoksia turvallisuusjärjestelyissä omalla ammattitaidollaan. Kansallinen NFIP myös tiedustelee ja tarkkailee sekä kansainvälisissä että kansallisissa otteluissa ja raportoi näistä sharepoint -neuvottelutilan välityksellä.

Yhdysmiehen tehtävänä on myös antaa kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia Poliisihallitukselle urheilutapahtumien turvallisuudenparantamiseksi. (Pohan DNO/2010/1546 määräys)

Kansainvälisten jalkapallo-otteluiden yhteydessä laatii toisen jäsenvaltion NFIP:n pyynnöstä riskikartoituksen, maan omista seuroista ja omasta maajoukkueesta sekä näiden kannattajista. Ottaa osaa valikoituihin kansainvälisiin jalkapalloa koskeviin kokouksiin ja seminaareihin, jotka koskevat NFIP-toimintaa. Yhdyshenkilö vastaa kansainvälisiin NFIP:n toimintaan liittyviin kyselyihin ja tutkimuksiin.

Yhdysmies myös ylläpitää NFIP-toimintaa koskevaa sharepoint -neuvottelutilaa ja myöntää tarvittaessa siihen käyttöoikeuksia.

Yhdysmiehen tehtävänä on toimia tiiviissä yhteistyössä urheilujärjestöjen kanssa, sekä ylläpitää kansallisia ja kansainvälisiä suhteita tarpeen mukaan eri urheilulajien turvallisuudesta vastaaviin toimijoihin.

Yhdysmies koordinoi yhteistyötä pelastusviranomaisten kanssa, sekä laatii etukäteissuunnitelman toiminnastaan Poliisihallitukselle. Yhdysmies myös laatii vuosiraportin edellisen vuoden tapahtumista Poliisihallitukselle helmikuun loppuun mennessä. NFIP ylläpitää tilastoja lainsäädännön mahdollistamalla tavalla riskikannattajista sekä yleisesti toimintaansa liittyvistä seikoista, sekä suorittaa muita Poliisihallituksen ja Helsingin poliisilaitoksen johdon kanssa yhdessä erikseen sovittavia, katsomoväkivallan ehkäisyyn liittyviä tehtäviä.

Riskikannattaja -rekisterin ylläpitämisestä on jouduttu luopumaan uuden henkilörekisterilain voimaan tulon jälkeen, poliisihallituksen ja laitoksen oikeusyksikön ohjeistuksen mukaisesti. Alun perin vuonna 2009 luotu rekisteri oli tarkoitettukin vain väliaikaiseksi. NFIP toimijoiden toiveena olisi saada luotua maahan sopimusoikeuteen perustuva porttikieltorekisteri. Asian eteen on tehty valmistelutyötä jo useamman vuoden ajan, mutta asiat eivät ainakaan toistaiseksi edenneet lainsäädäntö- ja toimenpidetasolle.

Helsingin poliisilaitoksen tehtävänä on esittää Poliisihallitukselle tuloskeskustelujen yhteydessä NFIP:n seuraavan vuoden rahoitustarpeen (Pohan DNO/2010/1546 määräys.)

3.2.4 Poliisihallituksen tehtävät

Poliisihallituksen tehtävänä on varmistaa osaltaan NFIP-toiminnan tuloksellinen työ kohdentamalla Helsingin poliisilaitoksen käyttöön toimintaan tarvittava rahoitus. Poliisihallitus lisäksi ohjaa poliisilaitosten yleisötilaisuuksia koskevaa päätöksen tekoa ja poliisilaitosten järjestäjiltä vaatimaa katsomoväkivaltaan liittyvää turvallisuussuunnitelmien tekoa.

Kokoontumislain 17 §:n mukaan yleisötilaisuuden järjestäjän on huolehdittava järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä sekä lain noudattamisesta tilaisuudessa. Poliisilla on saman lain 19 §:n perusteella velvollisuus valvoa, että tapahtuman järjestäjä täyttää nämä järjestäjälle kokoontumislaisissa säädettyt velvollisuudet. Poliisiin tulee ennen yleisötilaisuutta koskevien määräysten antamista huolehtia siitä, että järjestäjä on varannut tilaisuuteen riittävät resurssit järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä tehnyt tilaisuutta koskevat riittävät turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat.

Poliisihallituksen tehtävänä on lisäksi ylläpitää kansainvälisiä katsomoväkivaltaa koskevia suhteita.

Poliisihallituksen Ari Järvenpää osallistuu tarpeen mukaan kansainvälisen katsomoväkivaltakomitean työhön, kokouksiin, tutkimuksiin ja vuosittain yhteistyössä Palloliiton kanssa järjestettävään seminaariin.

Poliisihallituksen on tarkoitus kehittää NFIP-toimintaa yhdessä Helsingin poliisilaitoksen päällystön kanssa yhteistyössä. Poliisihallitus lisäksi osallistuu keskusteluun strategisesta katsomoväkivaltaan liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä tehtävistä ja yhteyksistä ja välittää NFIP:lle em. työtehtävistä toimintaa koskevia asiakirjoja (Pohan DNO/2010/1546 määräys.)

3.3 Järjestyslaki

Järjestyksestä yleisillä paikoilla säädetään Järjestyslaissa (612/2003). Lain tarkoituksena on edistää yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Yleisellä paikalla voidaan tarkoittaa esim. tietä, katuja, toria, puistoa, urheilukenttää tai muuta vastaavaa aluetta, minne yleisöllä on vapaa pääsy (Järjestyslaki 2§). Näillä alueilla järjestyksen häiritseminen tai turvallisuuden vaarantaminen on kielletty 3§. Erilaisten esitysten järjestäminen yleisillä paikoilla on kielletty, jos siihen ei ole lupaa tai siitä aiheutuu vaaraa terveydelle, vahinkoa ympäristölle tai merkittävää häiriötä yleiselle järjestykselle. Kokousten ja yleisötilaisuuksien järjestämisestä määritellään kokoontumislaisissa 7§. Kyseisessä laissa määritellään myös yleisellä paikalla vaaralliset esineet 9§, sekä esineet, jotka ovat vaaraksi toisen ihmisen hengelle ja turvallisuudelle 10§. Finlex: Järjestyslaki (612/2003)

3.4 Kokoontumislaki

Suomen lainsäädännössä kokoontumislaki (530/1999) määrää yleisötilaisuuden järjestäjän huolehtimaan järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä, sekä lain noudattamisesta tilaisuudessa. Kokoontumislaki 17§. Saman lain 19§, määrittelee poliisin tehtävät kyseisissä tilaisuuksissa. Poliisin tehtävänä on turvata kokoontumisvapauden toteutuminen. Poliisin tulee myös valvoa, että järjestäjä täyttää lain mukaiset velvollisuutensa, sekä tarvittaessa ryhtyy toimiin järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi. Poliisi voi myös ohjeistaa yleisötilaisuuden järjestämistä ennakolta ja tilaisuuden aikana. Kokoontumislaki 20§. Tällaisia neuvoja, ohjeita ja määräyksiä voidaan antaa esimerkiksi liittyen yleiseen turvallisuuteen, ympäristön vahingoittumisen estämiseksi, liikenteen sujumiseksi, sekä sivullisten oikeuksien turvaamiseksi.

Sen joka yleisesti joko tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta Kokoontumislain, säännöksiä rikkoo, voidaan tuomita, ellei teosta ole muualla säädetty ankarampaa rangaistusta, kokoontumisrikkomuksesta sakkoon 26§. Finlex: Kokoontumislaki (530/1999)

Poliisin NFIP -toiminnan yhteydessä jako menee normaalisti niin, että järjestäjä on vastuussa tapahtuman turvallisuudesta tapahtumapaikalla, hallissa tai stadionilla, ja sen välittömässä läheisyydessä, kun taas poliisi turvaa järjestyksen säilymisen muilla yleisillä alueilla. Kokoontumislain hengessä poliisi on kuitenkin varautunut tukemaan järjestäjää järjestyksen ylläpidossa, mikäli käy ilmi, että tämä ei siitä omin voimin selviä. Tällaisessa tilanteessa poliisilla, ja muillakin viranomaisilla, on oikeus keskeyttää tapahtuma, mikäli yleinen turvallisuus vaarantuu tai tapahtumaan osallistuvat ihmiset voivat joutua vaaraan.

Poliisi pyrkii vaikuttamaan järjestyksen ylläpysymiseksi myös tarkkaan kohdennetulla lupaharkinnalla. Lupakäytännöillä poliisi ohjaa järjestäjiä toimimaan poliisin toivomalla tavalla.

3.5 Poliisilaki

Poliisin toimia ohjaa poliisilaki (872/2011). Siinä määritellään poliisin tehtäväksi mm. oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen. Poliisi myös suorittaa lupahallintoon liittyviä tehtäviä ja antaa jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua 1§. Eräs poliisin perustehtävistä on rikokselta ja häiriöltä suojaaminen. Poliisimiehellä on oikeus poistaa paikalta henkilö, joka uhkaa tai käyttäytyy siten, että on oletettavaa hänen syyllistyvän rikokseen, tai joka aiheuttaa

käytöksellään vaaraa turvallisuudelle sekä muille paikallaolijoille. Jos paikalta poistaminen ei ole riittävä toimenpide, niin henkilö voidaan myös ottaa kiinni 10§. Poliisilla on myös tarvittaessa oikeus voimakeinojen käyttöön tehtävän toimittamiseksi 17§. Kyseisen lain 9 luvussa säädetään poliisin virka-avusta. Samassa luvussa säädetään myös kansainvälisestä yhteistoiminnasta, sekä Prum- ja Atlas-yhteistyöstä, sekä kansainvälisen avun vastaanottamisesta. Finlex: Poliisilaki (872/2011).

3.6 Pakkokeinolaki, esitutkintalaki

Suomalaisen jalkapallo- tai yleisötapahtuman aikana, jo tapahtuneiden rikosten selvittämiseksi poliisi luonnollisesti toimii esitutkintalain (805/2011) ja pakkokeinolain (806/2011) ohjaamana. Poliisin perustehtäviin kuuluu rikosten selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen.

Rikosten selvittämiseksi poliisilla on oikeus käyttää pakkokeinoja, kuitenkin niin, että kenenkään perusoikeuksia ei loukata enempää kuin rikoksen selvittämiseksi on tarpeen. Finlex: (806/2011) ja (805/2011)

3.7 Rikoslaki

Rikoslaisissa (39/1889) on määritelty erilaiset muut rikokset, mihin kannattaja saattaa syyllistyä yleisötapahtumien yhteydessä. Saman lain 10 luvun, 2§ mahdollistaa poliisia ja syyttäjää myös harkitsemaan rikoshyödyn poisottamisen esittämistä, selkeissä väärinkäyttötapauksissa. Finlex: (39/1889).

4 METODOLOGIA

4.1 SWOT -analyysi

SWOT-analyysi (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) on Albert Humbreyn kehittämä nelikenttämenetelmä, jota voidaan käyttää toiminnan kehittämisessä. Menetelmää voidaan käyttää myös erilaisten suunnitelmien ja strategioiden kehittämisessä. Se on käyttökelpoinen ja helppo työkalu erilaisten projektien suunnittelussa. Analyysin kohteena voi olla

joku toimiala kokonaisuudessaan, tai jonkun pienemmän osa-alueen tai tuotteen asema. Tehdyn analyysin pohjalta, voidaan muodostaa näkemys siitä, miten omia vahvuuksia voidaan hyödyntää, miten heikkouksista tehdään vahvuuksia, mitä tulevaisuus eri toimialalla tuo tulleessaan. Pystytään käyttämään mahdollisuudet hyväksi ja välttämään olennaisimmat haasteet ja karikat.

Menetelmää voidaan asioiden innovointiin sekä eteenpäin viemiseen. (wikipedia: SWOT-analyysi .)

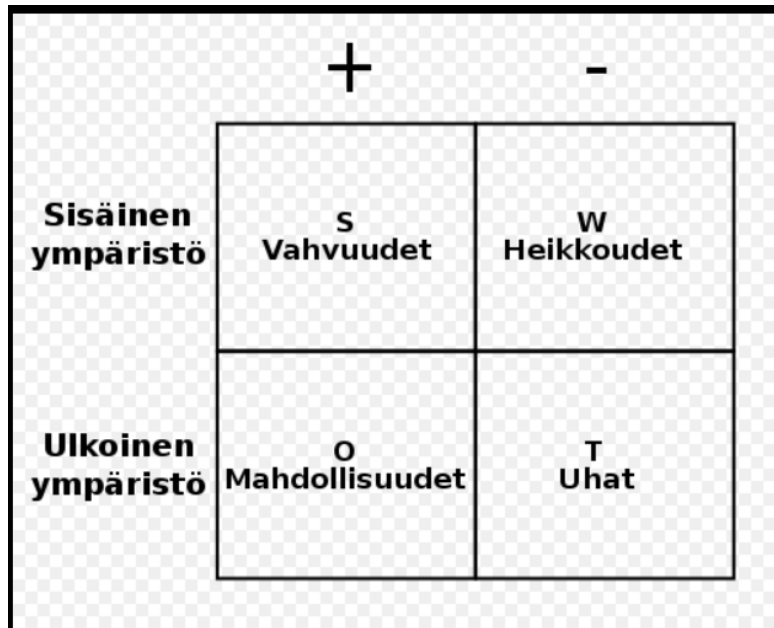
4.1.1 Nelikenttä

Kaavion vasempaan puoleen kerätään positiiviset asiat ja oikealle puolelle pyritään sijoittamaan haitalliset asiat. Yläosan on tarkoitus heijastaa nykytilannetta ja toimialan sisäisiä vahvuuksia, alapuolelle jää tulevaisuus ja ulkoiset sisällöt. Sisäiset tekijät ovat määritelty asioiksi, joihin itse pystyy vaikuttamaan. Vahvuudet ovat luonnollisesti niitä tekijöitä, jotka edistävät toimialaa kehittymään ja saavuttamaan maalinsa. Heikkoudet toimivat toisin: ne jarruttavat edistymistä.

Ulkoiset tekijät, ovat niitä mihin ei pystytä vaikuttamaan. Näitä asioita ovat mahdollisuudet ja uhat. Hyödyntämällä omia mahdollisuuksia voidaan kuitenkin aikaa merkittävää parannusta. Jos puolestaan uhat toteutuvat, niin silloin ne voivat vaarantaa sekä edistyksen ja pahimmillaan jopa koko olemassaolon.

4.1.2 Johtopäätökset ja toimenpiteet

Käytännössä kysymyksessä on oman toimintaympäristön kriittinen tarkastelu. Analyysi itsessään ei ole itseisarvo, jos sen pohjalta ei tehdä päätelmiä ja suunnitella strategioita. Onnistuneen SWOT - analyysin lopputuloksena on tiekartta siitä, miten omat vahvuudet hyödynnetään ja vaikeudet vältetään. Oppivissa organisaatioissa analyysit ovat jatkuva osa strategiatyötä (www.innokylä.fi.)

Riskien arviointi sovelluksella

Riskien arviointi helpottaa löytämään tekijöitä, jotka saattavat uhata tai vahingoittaa toimintaa.

Riskien arviointi on hyvä suorittaa heti toiminnan alkuvaiheessa. Niiden jatkuva arviointi ja hallinta, ovat yksi parhaista työkaluista, millä toimintaa voidaan ohjata toivottuun suuntaan. Arvioinnin olisi hyvä perustua toiminnassa mukana olevien ihmisten kokemuksiin työstä. Arviointityötä olisi lisäksi hyvä tehdä yhteistyössä ja säännöllisesti. Toiminnan yhteydessä olisi hyvä sopia seurantajaksojen pituudesta. Otollisia hetkiä analyysille ovat siis erilaisten projektien käynnistämismomentit. Mutta analyysiin tulisi palata säännöllisesti. Menetelmä siinänsä sopii sekä pienien, että suurempien kokonaisuuksien yhteydessä käytettäväksi. Analyysistä on hyötyä kaikille toiminnassa oleville. Analyysin tekemiseen tulisi osallistua myös sellaisen tahon, jolla olisi heti mahdollista päättää toiminnan uudelleen organisoinnista.

4.1.3 Esimerkki riskien kirjaamisesta

- 1 Kirjaa taulukkoon vasemmalle toiminnan kannalta oleellimmat vaaratekijät
- 2 Aseta nämä vaaratekijät numeeriseen järjestykseen toteutumisen todennäköisyyden perusteella
- 3 Numeraalinen arvio panos/tuotos suhteesta
- 4 Tarvittavien toimien kirjaaminen ja tiekartta pienempään riskiin.

Riskitaulukko esimerkki

Toiminnan oleelliset vaarateki- jät (SWOT)	Riskin toteutumisen todennäköisyys 1=mitätön, 2=pieni, 3=kohtalainen, 4=mittava, 5=Koh- tuuton	Riskin minimointi Panos / tuotos- suhde 1=Ei vaadi toimen- piteitä, 2-3= seurata- tavia asioita, 4- 5=Vaatii toimenpi- teitä riskin toteutu- misen estämiseksi	Vaadittavat toimen- piteet/ korjausehdo- tukset

Riskien arviointiin on erilaisia menetelmiä ja välineitä. Tässä tuotu esimerkki on sovellus ehkä tyypillisimmistä riskien arvioinnin asetelmasta ja suunniteltu yhdistettäväksi SWOT-analyysiin. (www.innokylä.fi.)

Tämä skenaarioharjoitus voidaan toteuttaa oman organisaation eri toimijoiden kesken. On hyvä olla mukana henkilöstöä eri tasoilta ja tehtävistä, jotta kuvauksista tulee mahdollisimman realistisia. Johtoa tarvitaan mukaan ainakin skenaarion esitysvaiheessa yleisönä, ja jotta tieto koetusta tilanteesta menee johdon tietoon (www.inno-vointi.fi.)

4.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Poliisin NFIP-toimintaa on tutkittu vielä varsin vähän. Se on myös nykyisessä muodossaan vielä uutta viranomaistyötä. Tämän vuoksi siitä on olemassa vähän suomenkielistä kirjallisuutta. Tämän johdosta päädyttiin laadulliseen tutkimusotteeseen kyseisen ilmiön kuvaamiseksi.

Koska ilmiöstä ei ole olemassa etukäteisiä teorioita, sen tutkimiseksi ei kyetä käyttämään määrällistä tutkimusta. Määrällinen tutkimus tulee kyseeseen vasta silloin kun ilmiö on tuttu ja ymmärretty. (Kananen, Jorma 2010: Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. s.37). Kvalitatiiviselle tutkimukselle on tavallista kerätä aineistoa, mikä tekee mahdollisimman monenlaiset lähestymiskulmat mahdollisiksi. Näkökulmaa, etäisyyttä ja ajanjaksoa tulee tarvittaessa voida vaihtaa, ei siis niin, että aineistoa tarkasteltaisiin vain yhdestä tietyistä valitusta lähtökohdasta. Etukäteen lukkoon lyöty näkökulma liittyy enemmän kvantitatiiviseen tutkimukseen, missä rakenne on tarkemmin määritelty. (Alasuutari, Pertti 2011: Laadullinen tutkimus. s. 84.)

Tutkimusotteen ja siihen liittyvien menetelmien tulisi tavoittaa tutkimuskohde. Päälinja on, että mitä vähemmän ilmiöstä tiedetään, sen varmemmin tutkimusmenetelmäksi tulee laadullinen menetelmä. Kvalitatiivisen tutkimuksen on todettu soveltuvan hyvin tilanteisiin;

”1 Missä ilmiöstä ei ole tietoa teorioita, tutkimusta.

2 Halutaan saada ilmiöstä syvälinen näkemys.

3 Luodaan uusia teorioita ja hypoteeseja.

4 Käytetään triangulaatiota eli ns. mixed-tutkimustrategiaa.

5 Halutaan ilmiöstä hyvä kuvaus.”

(Kananen 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä, s. 33.)

Jos ilmiöstä ei ole tietoa tai tutkimusta, on haastattelemalla pyrittävä selvittämään, mistä asiassa on kyse, mitä tekijöitä on mukana ja mitkä ovat tekijöiden väliset keskinäiset syy - seuraus suhteet. Tutkijan tehtävänä on ymmärtää ilmiötä. Laadullisella tutkimuksella kyetään muodostamaan ilmiöstä syvälinen käsitys. Laadullisella menetelmällä keskitytään

muutamaan havaintoyksikköön, joita kyetään tutkimaan varsin perusteellisesti, mutta ei kuitenkaan anna mahdollisuutta tulosten yleistämiseen. Tulokset ovat päteviä vain kyseisessä avain- casessa. (Kananen 2017: s. 33.)

SWOT -menetelmän käyttäminen tutkimuksen apuvälineenä jakoi tutkimuksen neljään eri havaintoyksikköön.

Tutkija kokoaa tutkimusongelmaan liittyvää aineistoa erilaisilla menetelmillä. Näihin kuuluu mm. teemahaastattelu, havainnointi, dokumentit, sekä audiovisuaaliset keinot. Näillä keinoilla pyritään lähestymään tutkimusongelmaa. Tässä työssä tutkijaa auttavat tutkimuskysymykset. (Kananen 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä, s. 131)

Kun aineisto on kerätty eri lähteistä, suoritetaan aineiston yhteismitallistaminen. Tällä tarkoitetaan sitä, että eri tavoilla kerätty aineisto litteroidaan tai muutoin saatetaan kirjalliseen muotoon. Nauhoitteet kirjoitetaan auki tekstiksi, muut dokumentit skannataan ym. (Kananen 2017: s. 132.)

Kertynyttä tekstimassaa käydään läpi tutkimuskysymysten ja tutkimusongelman näkökulmasta. Kertyneeltä aineistolta "kysytään" tutkimuskysymykset ja niiden perusteella etsitään kokonaisuudet, jotka ovat yhteydessä tutkittavaan ilmiöön. Tässä vaiheessa tekstikokonaisuuksia ryhmitellään niin, että sillä voidaan antaa sen merkitystä kuvaava koodi. Tällä koodilla pyritään kuvaamaan asiasisältö. Kirjallisuudessa tästä vaiheesta voidaan käyttää termiä: koodausvaihe. (Kananen 2017: s. 132.)

Aineiston luokittelulla tarkoitetaan vaihetta, jossa selvitetään, mitkä osat aineistosta muodostavat oman kokonaisuutensa. Nämä kokonaisuudet pyritään nimeämään tunnistettavasti. Tässä vaiheessa on tärkeää muistaa tutkimuskysymykset, sekä ongelma mihin haetaan ratkaisua. Kokonaisuuksien välisessä luokittelussa käytetään suodattimena juuri tutkimusongelmaa. (Kananen 2017: s. 132.)

Laadullisen tutkimuksen analyysivaihetta seuraa lähes aina lisäaineiston kerääminen. Tällä lisäaineistolla on tarkoitus täydentää analyysia. Tarkentavilla kysymyksillä pyritään saamaan lisäselvyyttä aineistosta esille tulleisiin uusiin kysymyksiin. (Kananen 2017: s. 133.)

Laadullisen tutkimuksen pohjalta syntyy aina uusia teorioita ja käytäntöjä.

Triangulaatio merkitsee monimenetelmäistä tutkimusta, jossa hyödynnetään erilaisia lähestymistapoja. Käytännössä triangulaatio tulee kyseeseen vain, kun yhdellä lähestymistavalla ei ole mahdollista saada riittävästi tietoa ilmiöstä. Laadullisella tutkimuksella on mahdollisuus rakentaa kattava ja tarkka kuva tutkittavasta ilmiöstä. (Kananen 2017: s. 33.)

Tässä tutkimuksessa on haastattelujen kautta pyritty selvittämään suomalaisen poliisin NFIP-toiminnan nykytilannetta ja sen kohtaamia haasteita siirryttäessä 2020-luvulle. Haastatteluiden lisäksi asiaa on lähestytty skenaario -työkalun avulla. SWOT-analyysillä pyrittiin haastatteluissa erottelamaan toiminnan sisäiset vahvuudet ja heikkoudet, sekä toimintaan ulkopuolelta kohdistuvat mahdollisuudet ja uhat.

Haastateltavilta kysyttiin mielipiteitä asioista ilmiön ymmärtämiseksi. Aihealue ei ollut tutkijalle entuudestaan tuttu, mikä mahdollisti avoimen lähestymistavan. Osa haastateltavista oli tuttuja muun poliisityön kautta. Eivät kuitenkaan NFIP-toiminnan kautta. Heidät valittiin ajatellen toiminnan syvintä ydintä. Eli he edustivat asiassa suurinta asiantuntemusta tässä valtakunnassa.

Määrällisen tutkimuksen tekijä tarkastelee kohdehenkilöitään ulkopuolelta, kun taas laadullisen tutkimuksen suorittajan rooli on monesti olla lähempänä sisäpiiriä. Tutkijan on kuitenkin kummissakin tapauksissa hyvä huomata oma asemansa. Laadullisesti suuntautunut tutkija ei voi ryhtyä etsiväksi reportteriksi, joka tekee näkemästään ja kokemastaan vaikutelmia täynnä olevan matkakertomuksen. (Aaltola, Juhani & Valli, Raine 2015: ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, s. 20)

4.3 Hypoteesittomuus

Tutkimuksen alussa aihealue oli tutkijalle vieras. Poliisin NFIP-toiminta on poliisityön osa-alueenakin uusi. Aiheesta oli vaikea löytää suomenkielistä kirjallisuutta, koska kyse on viranomaistoiminnasta. Sama haaste koski myös ulkomaalaista kirjallisuutta. Koska kyse on viranomaistoiminnasta, aihetta ei koeta tärkeäksi avata yleisölle yleisemmin.

Asiaa sivuava kirjallisuus on lähinnä laki-, asetus-, säädös- ja määräystasoista. Aiempaa tutkimustakin on olemassa vain vähän.

Poliisi on tehnyt aikaisemmilla vuosikymmenillä järjestäjien kanssa yhteistyötä otteluiden järjestämisen yhteydessä, mutta samalla tavalla organisoidusta toiminnasta ei ole ollut kysymys.

Tänä päivänä kansainvälisiin otteluihin liittyvät uhkakuvat ovat kuitenkin erilaisia kuin aiemmin. Tämän johdosta toiminnan järjestäytymiselle on ollut tarvetta. Ja siihen velvoittaa jo yleiseurooppalaiset päätöslauselmatkin.

Kiinnostus poliisin NFIP-toimintaa kohtaan on kasvanut entisestään Helsingissä järjestettävien Veikkausliigan paikallisotteluiden (HIFK- HJK) myötä. Näitä Stadin derbyyksikin

kutsuttavia paikallisotteluita on pelattu Helsingissä nyt useampana kautena. Ne vetävät lähes aina Telia 5G- stadionin täyteen katsojia.

Poliisitoiminnallisesti otteluista on tullut haastavia, ja ne sitovat ottelupäivinä paljon viranomaisia.

Tutkimuksessa on pyritty olemaan liikkeellä avoimin mielin. Ennakoasenteita ei NFIP-toimintaa kohden ollut. Se oli hyvä asia, sillä yksi laadullisen tutkimuksen elementeistä on hypoteesittomuus.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa hypoteesittomuus merkitsee sitä, että tekijällä ei ole etukäteen lukkoon lyötyjä olettamuksia tutkimuksesta tai sen tuloksista. Luonnollisesti on huomioitava, että havaintomme ovat aina ottaneet vaikutuksia aiemmista kokemuksista. Näistä kokemuksista ei kuitenkaan tule asettaa sellaisia olettamuksia, jotka rajoittaisivat tutkimuksellista otetta (Eskola & Suoranta 2014: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. s.19 - 20.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on mahdollista lähteä liikkeelle, ilman ennakoasetelmia tai -odotuksia. Kysymyksessä on siis aineistolähtöinen analyysi, missä teoria rakennetaan keretyneestä aineistosta alhaalta ylös. Oleellista työssä on miettiä aineiston rajaamista siten, että analysoinnista tulee tarkoituksenmukaista (Eskola & Suoranta 2014: s.19.)

4.4 Haastattelut

Haastattelun etuna muihin tiedonhankinta menetelmiin on se, että siinä aineiston keruuta voidaan sovittaa tilanteen edellyttämällä tavalla ja vastaajia mukaillen. Aiheiden järjestystä on mahdollista muuttaa, samoin haastattelu antaa mahdollisuuden monimuotoisimmille tulkinnoille. (Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2010: Tutki ja kirjoita. s. 205). Haastattelu on pelkistetysti normaalia keskustelua. Normaalisessa keskustelussa haastateltavat ovat kuitenkin yleensä tasavertaisessa asemassa. Tutkimuksen vuoksi tehdyssä haastattelussa puhetta ohjaa haastattelija. Ohjaukseen on tarvetta, sillä tutkija pyrkii saamaan mahdollisimman oleellisia ja korrekkeja tietoja asiasta. (Hirsjärvi, ym. 2010: s. 207.)

Tutkimuksen onnistumiseksi tutkija on riippuvaisempi haastateltavista, kuin nämä tutkijasta. Tämän johdosta tutkimuksen haastattelut sovittiin haastateltavien kotikentille. Tällä toivottiin vähentävän heille haastattelusta koituvaa vaivaa, sekä samalla luomaan keskusteluilma-
piiri, missä heidän on helppo ja rento olla varsinaisessa haastattelutilanteessa.

Kun haastateltavat kutsutaan toimistoon tai laitokselle, haastattelu pystytään yleensä suorittamaan rauhassa. Paras lopputulos saadaan kun istutaan vastakkain, sopivalla etäisyydellä toisistaan. (Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 1979/1982/xxxx: Tutkimushaastattelu. s. 91.) Haastattelumuodoksi oli valittu teemahaastattelu. Rakenne teemahaastatteluun tuli SWOT analyysin, nelikentästä, joten aivan avoimesta haastattelusta ei ollut kysymys. Eli kyseessä oli tavallaan puolistrukturoitu teemahaastattelu. Teemahaastattelussa on kysymys kahden ihmisen välisestä keskustelusta tietyn aiheen ympäriltä. Teemahaastattelu on avoimen haastattelun ja lomakehaastattelun välimalli. Siinä aihepiiri on tiedossa, mutta kysymyksiä ei ole määritelty tarkasti (Hirsjärvi, ym. 2010: s. 208.)

Haastattelijan olisi pystyttävä luomaan haastatteluun luottamuksellinen ilmapiiri. Haastattelijalla onnistuu tässä suhtautumalla asioihin arvostavasti, kunnioittavalla ja kiinnostuneella asenteella. (Kananen 2017: s. 91).

Tutkimuksessa kyse oli poliisin NFIP-toiminnan nykytilasta, sekä sen mahdollisesti kohtaamista haasteista tulevaisuudessa. Eli realistisen tilannekuvan luomisesta tulevaisuuden tarpeita varten.

Haastateltaville oli ennen haastatteluja ilmoitettu sähköpostitse, että keskustelut nauhoitetaan. Tämä ei muodostunut kenellekään haastateltavalle ongelmaksi. Haastattelut tallennettiin työtä varten suunnitellulle nauhurille. Jokainen haastateltava suostui haastatteluun mielellään. Haastateltavat toivat oma-aloitteisesti esiin kantojaan esille nostettuihin teemoihin. Tämän lisäksi, jokainen haastateltava oli valmistanut haastatteluun jo etukäteen pohtimalla esille tulevia asioita.

Haastatteluiden sisällä kyettiin tarkentavilla kysymyksillä johdattamaan keskustelua haluttuun suuntaan.

Eräät haastateltavat pitivät hyvänä, että tietoisuus poliisin NFIP-toiminnasta lisääntyy ammattikunnan sisällä tutkimuksen myötä. Tutkimuksen kannalta oli rikastavaa asia, että haastateltavat lähestyivät tutkittavaa asiaa eri lähtökohdista.

4.5 Litterointi

Haastattelut litteroitiin ja aineistoa kertyi paljon. Siitäkin huolimatta, vaikka haastattelutilanteet pyrittiin pitämään mahdollisimman lyhyinä. Poikkeuksena UEFA:n Juha Karjalaisen haastattelu, mikä olosuhteiden johdosta toimitettiin sähköpostitse. Mistään yksittäisestä haastattelusta ei kertynyt nauhoitettua aineistoa yli tuntia, silti litteroitu sivumäärä nousi lähes

90:een. Haastatteluissa kertyneet aineistot tallennettiin äänitiedostoina tietokoneelle, mikä helpotti aineiston käsittelyä ja sen litterointia. Litteroitu aineisto säilytetään tutkijalla. Haastatteluissa ei tullut esille poliisitaktisia salassa pidettäviä asioita, vaan asioista keskusteltiin yleisellä tasolla. Silti poliisin korkean riskin otteluiden yhteydessä käyttämä RPAS -toiminta ei vielä ole yleisesti kaikkien riskikannattajien tiedossa. Litteroinnin yhteydessä ei keskitytty non -verbaaliin viestintään. Haastattelut litteroitiin puhekielellä. Ne kirjoitettiin auki juuri niin, kuin ne haastatteluvaiheessa puhuttiin.

Aineiston litterointitarkkuutta ei ole tarkoin määritelty, vaan se riippuu tutkimuksesta ja tutkimusotteesta. Kertynyt aineisto on hyvä siirtää tietokoneelle, missä sitä on helpompi käsitellä. Tällöin myös aineiston analysoiminen helpottuu (Hirsjärvi & Hurme xxxx: s.139-140.) Kun analyysin perustana on litterointia hyväksikäyttäen saatu aineisto, on selvä, että kaikki haastattelutilanteessa kertynyt informaatio ei tekstiin välity. Vaikka tutkija pyrkisi maksimaaliseen tarkkuuteen, on selvää, että aina jotain jää kuulematta, tai tulkitaan ja havaitaan väärin. Haastattelijan rajallinen kyky havainnoida asioita ohjaa siis aineistosta laadittua ensimmäistä tulkintaa. Lisäksi vuorovaikutustilanne on paljon muutakin, kuin sanallista vuorovaikutusta. Jokainen naurahdus, huokaus, nyökkäys tai pään puristus on tärkeä osa kokonaisuuden luomista. Litteroinnissa tutkija tekee koko ajan valintaa, mikä kuultavassa ja nähtävissä informaatioissa on merkityksellistä. (Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusu-vuori, Johanna 2010: Haastattelun analyysi. s.427.)

4.6 Aineiston analysointi

Erilaisilla analyysimenetelmillä kertyneestä tutkimusaineistosta pyritään löytämään ratkaisu tutkimusongelmaan sekä vastaukset tutkimuskysymyksiin. Analyysimenetelmät ovat kiinteästi yhteydessä tutkimusotteeseen sekä aineiston keräysmenetelmiin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tekstejä käydään läpi esim. sisältöanalyysin keinoin, kun taas kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään tilastotieteen menetelmiä. (Kananen 2017: s. 68.)

Yhtä oikeaa tapaa aineiston läpikäymiseksi, luennan, tulkinnan kautta analyysiksi, ei ole. Valikoitu lähestymisnäkökulma ja asetetut tutkimuskysymykset vaikuttavat analysointitapaan. Tutkimuskysymykset ohjaavat myös aineistosta tehtäviä teoreettisia ja tutkimusperäisiä päätelmiä. (Hyvärinen, ym. 2010: Haastattelun analyysi. s.11.)

Kvalitatiivisen aineiston käsittelyyn kuuluu useita vaiheita. Ydinosiltaan se koostuu analyysistä sekä synteesisistä. Analyysissa ryhmitellään, luokitellaan aineistoa, kun taas synteessissä pyritään hahmottamaan kokonaisuuksia ja näkemään tutkittava ilmiö uudella tavalla. (Hirsjärvi & Hurme 2018: s.143.)

Aineiston luokittelu tapahtui SWOT -analyysin nelikentän mukaan. Aineistoa luokitellessa kävi ilmi, että osa aineistosta sopii useampaan kategoriaan. Tämä riippui lähinnä lähestymistavasta.

Esimerkki voisi olla, että pienet resurssit pakottavat toimijat keskittymään olennaiseen, omaan ydinosamisalueeseensa, mikä tietysti mahdollistaa tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan. Varjopuoli on se, että resurssi ei mahdollista toiminnan kehittämistä. Pieni resurssi riittää vaan siihen, että minimi (pakollinen) työ tulee hoidettua. Toiminnan kehittämiseen se ei enää riitä.

Yleisesti tiedetään, että pelkkä resurssin lisääminen ei suoraan tarkoita tuloksen ja tehokkuuden parantumista. Resurssien lisäämisen yhteydessä tulee olla valmiina myös strategia siitä, miten uutta henkilöstöä tullaan käyttämään tehokkaasti tuloksen parantamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi.

Haastatteluiden sisältöä harkittiin haastateltavan mukaan, sillä eri toimijat lähestyvät asioita eri lähtökohdista. Tutkimukseen saatiin kerättyä mielipide esim. poliisin kaikilta tasoilta (henkilöstö, päällystö, Poliisihallitus) Palloliiton turvallisuudesta vastaavan henkilön ja hänen edeltäjänsä, nykyisin Euroopan jalkapalloliiton turvallisuudesta vastaava henkilö, sekä vielä urheilun eettisen keskuksen katsomoturvallisuudesta vastaavan henkilön. Kaikki henkilöt tarkastelevat asioita eri silmin.

Haastatteluiden aineiston käsittelyä helpotti SWOT -menetelmä. Aineistoa oli selkeä jaotella menetelmän kehyksen mukaan. Haastatteluista tehdyistä litteroinneista poimittiin sitaatteja luokiteltuihin kohtiin. Sitaatit elävöittivät tutkimustuloksien esittämistä.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimus toteutettiin edellä mainitun nelikentän tavoin. Haastateltaville oli lähetetty ennen teemahaastattelua sähköposti, missä kerrottiin haastattelun kulku. Samassa sähköpostiin oli avattu haastateltaville lyhyesti SWOT -analyysityökalua. UEFA:n turvallisuus neuvonantajalle, Juha Karjalaiselle, asia esiteltiin sähköpostitse, koska hänen asemapaikkansa on Nyonissa, Sveitsissä.

Haastateltavat oli valittu suomalaisen poliisin NFIP-toiminnan ytimeistä. Edellä on esitetty, että Suomen NFIP-toiminta on kolmiportainen. Toiminta on sijoitettu Helsingin poliisilaitokseen. NFIP yhdyshenkilö on Ben-Niklas Sjöroos, hänen esimiehensä toimii, toiminnan päällystöesimiehenä, komisario Ismo Juvonen. NFIP-toimintaa kokonaisuudessaan ohjaa poliisitarkastaja Ari Järvenpää Poliisihallituksesta. Jaana Honkanen on Suomen Palloliiton turvallisuusasiantuntija, jonka vastuualueelle kuuluu yhteistoiminta poliisin NFIP-toimijoiden kanssa. Juha Karjalainen taas toimi palloliiton turvallisuuspäällikkönä parikymmentä vuotta, ennen siirtymistään Sveitsiin UEFA:n Safety ja Security Advisoriksi. Jaana Honkanen valittiin jatkamaan hänen työtään palloliitossa. Erilaista lähestymiskulmaa tutkimukseen haettiin haastatteleamalla tutkimukseen Suomen urheilun eettisestä komiteasta, katsomoviihtyvyys ja katsomoturvallisuudesta, sekä ottelumanipulaatio asioista vastuussa oleva Jouko Ikonen. Tällä saatiin rikastettua tutkimuksen perspektiiviä.

5.1 Toiminnan vahvuuksia

5.1.1 Yhteistyö

Suurimmaksi vahvuudeksi tutkimuksessa nousi suomalaisten eri viranomaisten ja toimijoiden kyky tehdä yhteistyötä keskenään. Asia tuli esiin jokaisessa haastattelussa. Yhteistyön kuvattiin olevan luontevaa, ja se toimi viranomaisten, eri laitosten, Palloliiton, sekä seurojen ja ottelujärjestäjien kesken.

Yhteistyön yhteydessä mainittiin myös, että vaikka kaikki Helsingin toimintamallit, eivät ole toteutettavissa maakunnissa, asia ei ole varsinainen ongelma. Toiminnasta poimitaan soveltuvat osat ja suunnitelmat sovitetaan alueellisiin toimintaympäristöihin.

Asia saattaa suomalaisista kuulostaa selvältä, mutta muualla maailmalla asiat eivät aina ole yhtä selkeitä. Siellä esim. eri virastoilla voi olla erilaisia näkemyksiä toimintatavoista ja jopa siitä, että kuka toimintaa paikalla johtaa. Suomessa tällaista tilannetta ei ole.

"No se kyllä olisi helpompaa kaikille osapuolille, esim. tätä Helsingin mallia, pienin alueellisin muutoksin sinne maakuntiinkin sitten monistaa. Mutta, että siis yhteistyö sujuu hyvin NFIP:n kanssa ja alueellisen poliisin kanssa, ja myös muiden viranomaisten." (Honkanen, 2019.)

"Periaatteessa vaan sovitaan, että kuka sitä toimintaa kulloinkin johtaa. Ja jos toiminta on poliisivetoinen, niin silloin poliisi johtaa. Olen nyt kohta 40 vuotta tehnyt poliisitöitä, enkä vielä kertaakaan ollut tilanteessa, missä viranomaiset riitelisivät siitä, kuka toimintaa johtaa. Se ei ole koskaan ollut ongelma, se on aina ollut niin ilmiselvää, että asia on ollut selvä saman tien." (Järvenpää, 2019)

"On loistavaa, että sen on huomannut ihan yleisestikin, että ei pelkästään esim. NFIP, vaan myös lupa yksiköt. Mutta, mikä on jännää, niin lähes kaikki kaupungit toimivat eri tavalla. Se on ollut jännää huomata tässä. Eli kun lähetät postin eri kaupunkien lupayksikköihin, niin siellä on ihan eri tavat toimia keskenään." (Honkanen, 2019.)

Asian yhteydessä tuotiin esille, että pienen kansakunnan viranomaisilla ja toimijoilla ei ole varaa tehdä "omia" suorituksia. Voimavarat on lyötävä yhteen ja järjestettävä niin, että asiat hoituvat.

Eri toimijoiden rooli- ja osuudet ovat selvät. Jokainen tietää minkä osuuden kukakin toimija hoitaa ja juuri siinä on moniviranomais -yhteistyön voima.

Myös muiden toimijoiden kanssa tehtyä yhteistyötä kiiteltiin, sillä eri viranomaiset (PTR), palloliitto, Veikkausliiga, seurat, omistajat ja kunnat mahtuvat aina saman pöydän ääreen.

NFIP:n päällystövastaava Ismo Juvonen totesi esim. derbyistä; että aluksi, kun niiden pelaaminen Helsingissä alkoi, henki oli sen suuntainen, että seurat hoitavat toiminnan stadionin sisällä ja poliisi stadion alueen ulkopuolella. Pian oltiin kuitenkin tilanteessa, missä huomattiin, että lopputulos on selkeästi parempi ja asiat paremmin järjestäjän hallussa, kun asioista keskustellaan ja ongelmatilanteisiin etsitään ratkaisut yhteydessä.

"Ja sitten kun nämä liigan ja Ykkösen turvapäälliköt täyttävät ne lomakkeet näistä joka ottelusta (turvallisuuspoikkeamista), niin me saamme myös ne tänne. Eli kaikki oleellinen tieto kyllä välittyy meillekin. Ja poliisin kanssa on sama juttu, osin johtuen vielä siitäkkin, että minulla on entisiä tuttuja siellä. " (Ikonen, 2019)

"Kaikki keskeiset jalkapalloturvallisuuden toimijat ympäri maan tuntevat toisensa hyvin jo vuosien takaa, mikä tekee yhdessä tekemisestä (EI pelkästään yhteistyöstä!) vaivatonta, läpinäkyvää sekä välitöntä" (Karjalainen, 2019)

5.1.2 Järjestelmän kolmiportaisuus

Suomen NFIP-toiminnan kolmiportaisuus sai kiitosta etenkin poliisin toimijoilta. Se, että henkilöitä on toiminnan jokaisella tasolla varmistaa sen, että jokainen tekijä voi keskittyä omiin vahvuksiinsa.

Poliisihallituksen Järvenpää kertoi, että monessa Euroopan maassa NFIP-toiminta on järjestetty pelkästään Poliisihallitustasolla. Tällainen järjestely aiheuttaa sen, että yhdyshenkilöt eivät riittävästi tiedä tai tunne ilmiöitä käytännön tasolla. Tai saavat niistä tietoa viiveellä.

Samoin NFIP Sjöroos nosti esiin sen, että hänen mielestään on hyvä, että juuri poliisihallitus tasolla osallistutaan eurooppalaiseen lainsäädäntötyöhön, eikä tehtävää ole määrätty hänelle. Yhdyshenkilöllä riittää tekemistä arkisissa käytännön asioissa.

Päällystövastaava Juvonen toi esille esim. spotteri-toiminnan merkityksen. esim. Stadin derbyjen yhteydessä. Spotterit ovat todella hyvin pystyneet löytämään riskikannattajat kannattajajoukoista. Ilman spottereiden tarkkoja havaintoja, oikean, ajantasaisen tilannekuvan luominen olisi vaikeampaa päällystötasolla.

Tyytyväisiä oltiin myös siitä, että Suomella ja Palloliitolla on oma edustaja Euroopan jalkapalloliiton turvallisuusneuvonantajana.

Erityisesti sai kiitosta myös se, että jokaisessa poliisilaitoksessa (11) on nyt oma yhdyshenkilönsä. Poliisihallituksessa ja Palloliitossa toivottiin, että tämän ansiosta toimintamalleihin saataisiin maanlaajuisesti tasalaatuisuutta ja käytössä olevia toimintamalleja yhtenäistettyä. Poliisihallituksen Järvenpää piti hyvänä asiana, että yhdysmies toiminnassa vaihtuvuutta on ollut selvästi muuta poliisitoimintaa vähemmän, mikä tietysti mahdollistaa toiminnan kehittämisen pidemmällä aikavälillä.

"Toki järjestelyissä on monta kertaa positiivinen puoli se, että päätöksenteko on POHA:n tasolla, koska se sitten jo on aika merkittävä toimija, eli sitten kun aletaan lajiliittojen kanssa olemaan yhteyksissä, joissain palautetilaisuuksissa tai jossain negatiivisissa asioissa, tai lajiliitolle pitää antaa asiassa jonkinlainen nootti tai muu huomautus, niin silloin sillä Poliisihallituksen nootilla on paljon enemmän painoarvoa, kuin että vanhempi konstaapeli Sjöroos Helsingistä sen antaisi tai laatisi.

Tai vaikka komisario Juvonenkin asiasta sanoisi. Puhutaan aina tavallaan poliisiylijohtajan suulla." (Sjöroos, 2019.)

5.1.3 Koulutusjärjestelmä

Suomen poliisin NFIP-toiminta on pienistä resursseista huolimatta hyvin organisoitu. Koulutusta koordinoidaan Helsingistä, NFIP:n ja poliisihallituksen toimesta. Yhteistyötä tehdään laajasti esim. Palloliiton ja pelastustoimen, sekä muiden toimijoiden kanssa.

Poliisin sisäisiä koulutuksia pyritään järjestämään vähintään pari kertaa vuodessa. Spotteri-toiminnan peruskurssin kesto on yksi viikko. Lisäksi poliisin NFIP-toimijat osallistuvat Palloliiton ja UEFA:n koulutuksiin.

Palloliitto järjestää vuosittain seminaarin laivalla yhteistyökumppaneilleen. Seminaarista on muodostunut vuosien saatossa yhteistyöfoorumi jalkapallon parissa toimiville tahoille.

Kursseille ja yhdyshenkilöiksi on enemmän hakijoita, kuin toimintaan voidaan ottaa. Vaihtuvuus toimijoiden kesken on vähäistä. Kursseille pääsevien kohdalla painotetaan kansainvälisten pelien määrää oman poliisilaitoksen alueella.

Myös UEFA on järjestänyt Suomessa koulutusta v. 2015 Match Commander- koulutuksen (Match Commander turvakoulutus 7. - 9.4.2015) sekä v. 2018 Pyroteknisen koulutuksen (UEFA Pyrotechnics Masterclass -koulutukseen 26. - 27.3.2018).

"Suomen NFIP:n ja yleensäkin paikallispoliisin tekninen ja taktinen osaaminen sekä johtaminen niin päällystön kuin miehistön tasolla ovat jo nyt erittäin hyvällä eurooppalaisella tasolla. Poliisin yhtenäinen koulutusjärjestelmä, korkea ammattitaito sekä sisäinen verkostoituminen." (Karjalainen, 2019.)

"Sitten me olemme saaneet äärimmäisen hyvin tänne Pan European Football Police Training Projectiin osallistujia. Eli jokaiseen koulutukseen saatiin meiltä Match Commandereita ja spottereita. Eli näistä jokaisesta poliisilaitoksesta missä pelataan maaotteluita, on saatu lähetettyä miehiä näihin ja olen ollut tosi tyytyväinen siihen, että kun se siirtyi Cepolille jossain vaiheessa (v.2013), niin siinä tehtiin kuitenkin Polamk:n kanssa selkeä sopimus, että me tehdään se päätös, että mistä laitoksista niitä paikkoja lähdetään lähtökohtaisesti hakemaan, sillä meillä on se tieto, missä niitä otteluita järjestetään ja missä niitä henkilöitä ensimmäisenä tarvitaan." (Järvenpää, 2018.)

"Mutta se pyro -koulutus oli suosittu, eli siellä oli sitten viranomaisia ja pelastuslaitosta ja seurojen edustajia, sekä turvapuolelta, että seurajohdolta. Ja se oli varmasti kaikille opettava koulutus.

Kyllä ja varsinkin pyrojen kanssa, se on tosi tarpeen, kun ei ihmiset ymmärrä, mitä vaaroja noihin liittyy." (Honkanen, 2019.)

Vaikka Suomi ei kokoluokaltaan, eikä resursseiltaan ole Euroopan suurimpien jalkapallomaiden tasolla, niin sen toimijoiden ammattitaitoa arvostetaan maailmalla laajasti.

Esim. naisten MM-kilpailujen 2019 yhteydessä suomalaisia naisia toimi otteluissa Match Commandereina, mm. turvallisuusasiantuntija Jaana Honkanen. Honkanen oli ensimmäisiä tehtävään valittuja naisia Euroopassa.

Palloliiton seminaari sai laajasti kiitosta haastateltavilta. Eri toimijoilla on siellä hyvä mahdollisuus päivittää tilannekuvaansa. Seminaarissa on mahdollista välittää muille toimijoille tietoa jalkapallon ympärillä tärkeäksi kokemistaan ilmiöistä.

"Yhteistyö on toiminut tosi hienosti ja palloliiton kanssa on enemmän vielä enemmän yhteistyötä juuri niissä ottelumanipulaatio jutuissa.

Mutta jos on niin kuin katsomoturvallisuuteen liittyvää, niin niissäkin on ollut hyvä keskusteluyhteys koko ajan. ja mm. se tammikuun seminaari, joka on viimeiset vuodet ollut laivalla, niin sekin minun mielestäni osoittaa sitä, että kun meillekin on aina annettu siellä se puheenvuoro.

Voimme tuoda siellä aina omaa asiaamme esiin. " (Ikonen, 2019.)

5.1.4 Kannattajakunta

Suomessa katsojamäärät eri urheilulajeissa ovat vielä melko pieniä. Läpi vuoden suosituin laji on jääkiekko, vaikka yksittäiset isoimmat katsojamäärät vetää jalkapallo. Viimevuosina myös lentopallo- ja koripallomaajoukkueiden katsojamäärät ovat olleet kasvussa.

Ns. "riskikannattajia" on katsojien joukossa Suomessa vähän. Poliisin NFIP-toiminnan kannalta on hyvä, että poliisia ei mielletä kannattajien vastapuoleksi, vaan normaaliksi turvallisuusviranomaiseksi. Poliisin läsnäolo otteluissa ei aiheuta häiriöitä itsessään.

Katsomossa ongelmia aiheuttavien kannattajien määrä on pieni. Varsin pieni ryhmä kannattajista on vastuussa katsomoiden ei-toivotuista lieveilmiöistä. Tämän johdosta NFIP ja toimintaan koulutetut spotterit pystyvät vielä hyvin puuttumaan häiriöihin. Riskikannattajat tunnistetaan ja heidät kyetään saattamaan vastuuseen teoistaan. Tilanne maailmalla on erilainen ja riskikannattajakunnat (ultrat) muistuttavat organisoituja rikollisjärjestöjä.

"Eli jos otetaan vertailuksi, esim. miten Italian joukkueiden Ultrat toimii, niin sehän on ihan puhtaasti järjestäytynyttä rikollisuutta. Ja siellä kiristetään mm. näitä joukkueita ja seuran omistajia sillä, että jos et anna meille 200 lipua peliin, niin tai jotain tällöistä, niin aiheutetaan niin paljon sitten hämminkiä siellä katsomossa, että teille tulee isot sakot siitä." (Ikonen, 2019.)

"Jos puhutaan ihan puhtaasti huliganismista, niin se on tietysti ilmiö, joka heijastelee yhteiskunnan tilaa. Paljon vihaisia nuoria miehiä.

Suomessa ymmärtääkseni ja toivoakseni poliisilla ei ole mitään hinkua mennä mukaan tavallaan siihen heidän peliinsä. Pelinappuloiksi.

Meiltähän puuttuu se, että kannattajat käyvät spontaanisti poliisin kimppuun.

Toisin kuin muissa maissa, missä se on suorastaan tapa." (Sjöroos, 2019.)

5.1.5 Sijainti

Suomen maantieteellinen sijainti ylhäällä ja sivulla Euroopassa auttaa suomalaista NFIP-toimintaa.

Tilanne meillä on täysin erilainen kuin Keski-Euroopan valtioilla, Schengen-alueen sisäisten rajatarkastuksen poistamisen jälkeen. Siellä vapaa liikkuminen valtioiden välillä mahdollistaa myös riskikannattajien siirtymisen valtioiden välillä ilman kontrollia.

Suomen itärajalta maahan saapuvat tarvitsevat viisumin, samoin lentokoneilla Suomeen saapuvista henkilöistä saadaan tarkat lentolistat, jotka myös auttavat NFIP:tä työssään. Myös Tallinnan tai Tukholman kautta laivalla Suomeen saapuvista matkustajista saadaan tarvittaessa laivalistat.

Rajavalvonnan taso on Suomessa hyvä. Etsityt tai seurannassa olevat henkilöt pystytään löytämään hyvin rajanylityspaikoilla.

"Eli ei nyt juuri MM-kisoihin liittyen, vaan niiden aikana meille tuli ne 14 Hammarby huligaania Suomeen ja me saimme estettyä niiden tappelun." (Sjöroos, 2019.)

"Mutta se mistä minä olin yllättänyt itse, kun oli tämä serbialainen jengi (Belgradin punainen tähti), pelasi HJK:ta vastaan, niin kun me lähetettiin tuonne PTR-tiedusteluun tiedot tuonne rajanylityspaikoille, niin se kyllä toimi hyvin. Eli ne toimivat kyllä ihan helvetin hyvin, että ne bongaavat sieltä Moskovalaisia, oliko ne nyt Dynamon kannattajia. Eli siellä on kaksi joukkuetta Moskovassa ja niillä on tällainen Derby asetelma. Ja toiset niistä tukee tätä serbijoukkuetta. Ja toiset taas ovat näiden vihamiehiä ja kun ne tulivat tänne, niin meille tuli valokuvat pari tuntia sen jälkeen, kun ne tulivat maahan.

Vaalimaalta, tai mistä ne tulivat yli ja heti ne bongattiin jo iltapäivällä, tuossa Telia 5G -areenan lähellä. Ja meillä oli käsittämättömän hyvä kuva siitä tilanteesta, ja samoin lentoliikenteestä. " (Juvonen, 2019.)

5.1.6 Poliisilaitosten määrä

Erilaisten Pora-uudistusten (poliisin hallintorakenne uudistus) jälkeen poliisilaitosten määrä on laskenut pienen ajan sisällä 90:stä 11:een.

Tämä mahdollistaa toiminnan ja käytäntöjen yhdenmukaistamisen aiempaa paremmin. Hyväksi todettuja toimintamalleja voidaan monistaa eri ottelu- ja tapahtumapaikkakunnille. Jokaisella ottelupaikkakunnalla on huomioitava omat erityispiirteensä.

Toiminnassa mukana olevat yhdyshenkilöt on sijoitettu niin, että joka laitoksesta löytyy NFIP vastuu henkilö. Palloliiton puolelta toivottiin toimintamallien yhtenäistämistä.

"Sanoisin, että meidän vahvuudet ovat selkeästi, että meillä on poliisilaitosten lukumäärä supistunut sellaiseksi (11), ja näissä laitoksissa on nämä NFIP-yhdyshenkilöt.

Eli vaikka toimintaa johdetaan Helsingistä, niin meillä on NFIP-päällystövästävät joka laitoksessa." (Järvenpää, 2019.)

"Mutta, sitten, että onko samanlaiset toimintatavat joka poliisilaitoksella, niin eivät ole. Että Helsinki minun mielestäni toimii tosi hyvin, ja sieltä saa paljon informaatioita ja apua, kun sitä kaipaa." (Honkanen, 2019.)

"Mutta, että tosi hyvin ne niin kuin, kun nyt esim. oli Tampereella tuo maaottelu, niin tosi hyvin sieltä oltiin niin kuin minuun yhteydessä, sitten niin kuin NFIP:n puolesta. Sekä Helsingistä, että Tampereelta." (Honkanen, 2019.)

5.2 Toiminnan heikkouksia

5.2.1 Resurssit

Useassa haastattelussa kävi ilmi, että NFIP-toiminnassa mukana olevan poliisin henkilöstön määrää tulisi nostaa. Toiminta pyöri nykyisillään resursseilla, mutta erityiseen toiminnan kehittämiseen henkilöstö ei tällä hetkellä riitä.

Eräs syy tälle on, että toimintaa ei ole nimetty suomalaisen poliisin ydintoimintojen osaksi. Euroopan suuremmissa jalkapallomaissa on poliisin sisällä aivan omat osastot ja yksiköt pelkäävät NFIP-toiminnalle.

Varsinainen haaste toiminnalle on, jos Suomi selviytyy jalkapallon arvokisoihin. Silloin NFIP-toiminnan tarve korostuu merkittävästi. Kannattajia lähtee tällöin ulkomaille kisaturisteiksi tuhansia.

Haastatteluissa nousi esiin toive siitä, että eräät toiminnassa mukana olevat henkilöt voisivat esim. spotteri-toiminnan lisäksi keskittyä myös ottelumanipulaatioasioihin.

"Varmasti yksi keskeinen uhkatekijä tulee olemaan resurssien riittävyys niin seura-, liitto- kuin viranomaispuolella. Seurojen SLO-toimintaan tulee ehdottomasti ymmärtää satsata riittävästi, koska näen sen halvimpana ja tehokkaimpana häiriöitä ennalta estävänä toimintana. Seurat ja Palloliitto ovat lainkin mukaan vastuussa järjestämistään tapahtumista ja kannattajiensa käytöksestä, joten heidän tulee ymmärtää satsata myös sinne voimavaroja. Toimiva ja tehokas SLO-toiminta hyödyttää parhaiten varmasti myös NFIP- ja muuta viranomaistoimintaa." (Karjalainen, 2019.)

"Ensinnäkin resurssit. Suomen kokoisessa maassa tämän laatuiseen poliisityöhön ei ole syytäkään satsata ihan mahdottomasti. Mutta minulle tämä on korvamerkitty hommaa. Jos meitä olisi kaksi, niin silloin tämä toiminta jo pyörisi ihan erilaisella tasolla. Tällä hetkellä toiminta kyllä pyörii, mutta hirveästi ei pysty mitään asioita kehittämään tai jatkojalostamaan." (Sjöroos, 2019.)

"Mun henkilökohtainen mielipide on, että NFIP-toiminnassa on liian vähän henkilöitä mukana. Ja sitten sitä on vähän tuolta kentältäkin kuulunut." (Honkanen, 2019.)

"Ja sitten luonnollisesti se, että nämä samat henkilöt tekevät yhtä aikaa niin monta muutakin tointa. Eli ne henkilöt, jotka ovat nimetty NFIP-henkilöiksi." (Honkanen, 2019.)

"Poliisihallituksen henkilöstömäärillä ei ole mitään mahdollisuuksia, että se tänne perustettaisiin, että täällä sitä tekisi joku kokopäivätoimisesti, vaikka niin se kyllä on järjestetty monessa Euroopan maassa yhtenä toimintona, mutta siellä on yksi tai useampi henkilö, joka tekee pelkästään, sitä työtä. Briteissä niitä on ties kuinka paljon. Mutta Tanskassa esim. on yksi kaveri, jonka ainoa työ on pelkästään NFIP-toiminto. Sitten hänellä on kentällä poliisilaitoksissa ns. käsiä." (Järvenpää, 2019.)

5.2.2 Lainsäädäntö

Lainsäädäntö on Suomessa kunnossa yleisellä tasolla. Poliisilaki takaa poliisille toimivaltuuden eri häiriötilanteissa ja mahdollistaa esim. kannattajien tarkkailemisen.

Rikosasioihin toimivaltuudet ja velvoitteet löytyvät esitutkintalaista ja pakkokeinolaista. Tapahtumien järjestämistä säädetään kokoontumislailalla.

Järjestyksenvalvojille toimivaltuuden antaa järjestyslaki. Järjestyksenvalvoja voi evätä riskikannattajan ottelutapahtumaan pääsyn aiemman käytöksen perusteella.

Tarvetta Englannin kaltaiselle omalle jalkapallolaille ei Suomessa ole.

Ongelmia on aiheuttanut riskikannattaja- rekisterin alas ajaminen. Lupa kyseisen rekisterin tilapäiseen perustamiseen saatiin Poliisihallitukselta vuonna 2009. Uuden tulkinnan mukaan tilapäisyys ei voi kuitenkaan jatkua kauempaa, joten rekisteri on ajettu portaittain alas kulu-
neen vuoden aikana.

Ongelmaksi muodostuu, jos kannattaja, jolta pääsy on evätty, valittaa asiasta kanteluviranomaisille. Poliisin vastine asiassa ei voi perustua pelkästään asioihin, jotka löytyvät ainoastaan NFIP-henkilöstön pään sisältä. Päätöksen tueksi pitää olla näyttöä.

Poliisi on ollut mukana selvitystyössä, jossa maahan on yritetty luoda uutta virallista porttikieltojärjestelmää. Asian lainsäädäntötyö on kuitenkin vielä kesken.

Ruotsissa on käytössä kaksi erilaista porttikieltojärjestelmää, seurojen sopimusoikeuteen perustava, sekä syyttäjälaitoksen ylläpitämä porttikieltorekisteri.

Suomessa tavoitellaan sopimusoikeuteen perustuvaa mallia ja sen ylläpitäjäksi on ehdotettu Suomen urheilun eettistä keskusta (Suek). Urheilun eettinen keskus korostaa lisäksi, että eri lajiliittojen tulisi pitää omat lajin sisäiset säännöstönsä ajan tasalla.

Poliisin toivoo, että tulevaan uuteen rekisteriin olisi mahdollista kirjata myös ottelutapahtumien yhteydessä tapahtuvat häiriökäyttäytymisestä johtuvat YJT-kiinniotot.

"Kun minä mietin mitä heikkouksia tässä NFIP-toiminnassa voisi olla niin se resurssi, Ja mitä minä kuvittelen, en sitten tiedä vaikuttaako se, mutta kun meillä ei ole tuota porttikielto- lakia. Että vaikuttaako se sitten tuohon NFIP-duuniin myöskin." (Honkanen, 2019.)

"Ja rekistereistä puheenollen, eli nyt kun näitä henkilörekisterilakien sääntöjä on muutettu, niin että meillä kun keväällä alas ammuttiin tämä meidän NFIP-henkilöstön ylläpitämä oma rekisteri, että sieltä piti poistaa kaikki henkilötiedot ja valokuvat ja sitten sai vielä olla viittaukset eri rikosjuttuihinkin. Mutta sitten nekin poistettiin." (Juvonen, 2019.)

"Niin tällä hetkellä meidän tämä riskikannattaja luokitus pohjautuu meidän henkilöstöemme, olemassa olevien spottereiden naamatuntemukseen." (Juvonen, 2019.)

"Ja me lausuttiin siitä, että olisi oleellista, että olisi hyvä, että me saataisiin myös nämä YJT -pohjaiset kiinniotot merkittyä sinne rekisteriin. Ja se että se rekisteri olisi sitten sellainen tarkoituksidonnainen, että vain ne henkilöt, joilla on tarve päästä rekisteriin, niin saisivat siihen käyttöoikeuden." (Juvonen, 2019.)

"Ja me olemme paljon puhuneet siitä, että liittojen, eli kasvatettu tietoutta, mutta koko ajan on muistutettu siitä, että liittojen tulee pitää omat sääntönsä ajan tasalla ja päivittää niitä tähän päivään. On se laji mikä tahansa. On liittoja, joilla on edelleen säännöissään Sopupeli- pykälä, joka viittaa 90-luvun pesäpallon sopupeleihin. Ja silloin lyötiin pitkävetoa niin, että kolme kohdetta lähikioskilla. Mutta kun tänä päivänä se on niin toinen maailma. Pystyt pelaamaan mobiilisti, mistä tahansa. On pelitilejä ja muita. Ja, että kuinka nopeata se voi tänä päivänä olla." (Ikonen, 2019.)

5.2.3 Rikosprosessi

Yhtenä merkittävänä asiana tutkimuksessa nousi esiin rikosvastuun toteutuminen. Tällä tarkoitetaan sitä, että kun ottelun oheistapahtumien ja pelin aikana, tai sen jälkeen syyllistyy rikokseen, niin siitä seuraa sanktio.

Suomen NFIP kertoi, että ottelun aikana kiinni otetut henkilöt vielä hoidetaan tehokkaasti, mutta ongelmaksi ovat muodostuneet tutkintaan menevät rikosasiat. Ne menevät yleisen jutumassan mukana päivystysvuorolla olevalla tutkintaryhmälle. Ja siellä niiden jatkokäsittely on liian kirjavaa, sillä joku tutkinnanjohtaja saattaa rajoittaa jutun heti, esim. vähäisenä.

Sjöroos korosti, että toiminnassa mukana oleva NFIP-henkilöstö ei toimita tutkintaan epäselviä juttuja, vaan eteenpäin pyritään toimittamaan vain selvät tapaukset. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että myös juttujen tutkinta olisi mahdollisimman tasalaatuista.

Tämän ongelman poistamiseksi yksinkertaisinta olisi toiminnassa syntyneiden rikosasioiden keskittäminen yhdelle ja samalle tutkintaryhmälle. Helsingin laitoksen tuore kanta asiaan on, että tällaista järjestelyä ei ole luvassa. Poliisin yhtenäinen käytäntö asiassa ei vielä riitä, sillä sama tavoite pitää olla myös syyttäjien ja oikeuslaitoksen toiminnassa.

Asia on merkityksellinen, kun NFIP-toiminnalla tavoitellaan vaikuttavuutta.

Kannattajamäärän ollessa Suomessa vielä maltillinen, tieto rikkeistä langetetuista sakoista leviää ongelmakannattajien keskuudessa. Ja juuri tätä vaikutusta NFIP-toiminnalla haetaan.

"Mutta nyt siinä tietysti on ollut sitä, että vaikka niistä nyt jää ne kuvat, niin pyysin jo Beniä viime seminaarissa selvittämään, että jos on saatu nimi tekijälle, niin kuinka moni päätyy sakkorangaistukseen, että se olisi sitten mennyt tuon meidän tutkinnankin rattaiden kautta. Eli tutkinnassa käytännöt ovat vielä liian erilaiset.

Eli me näemme sen täällä ilmiönä, mutta tutkinnassa se on vaan juttu muiden joukossa, joka pitää saada pois käsistä. mutta tällä kaudella siihenkin saatiin parannusta, sillä Kalle da Silva otti niitä juttuja keskitetysti itselleen hoitaakseen." (Juvonen, 2019.)

"Mutta aiemmin niistä osa on mennyt rajoitukseen, ja osa niistä menee siitä eteenpäin ja sitten syyttäjät rajoittavat niitä, että se ketju kestäisi, vaikka on käyty keskusteluja vuosien varrella syyttäjien ja muiden kanssa. Niin se on yhä vähän sellainen arvoitus.

Syyttäjälaitoksen henkilöstön vaihtuvuus voi olla yksi syy ja siksi koulutuksen ja vuoropuhelun sinne suuntaan tulisi olla jatkuvaa." (Juvonen, 2019.)

"Kannattaja -skene on vielä niin pieni, että siihen pystytään vaikuttamaan viiranomaistoiminnalla." (Sjöroos, 2019.)

"Eli se vielä saadaan, että pelipäivän aikana kiinniotetut pystytään rankaisemaan, mutta sittenhän meille tulee matskua, koska me kuvataan ja dokumentoidaan paljon, niin sieltä kun tulee juttu, niin ne päätyvät normijuttuvirran mukana tuonne 6 siiloon, mitä meillä tutkinnassa tällä hetkellä on. Ja sen tasalaatuisuudesta ei voi sanoa mitään edes valtakunnassa. Joku rajoittaa kaikki jutut heti pois saman tien. Vaikkakin me olemme jo koettaneet pitää tosi kovaa seulaa täällä, että vain hyvät ja varmat jutut siirtyvät eteenpäin meiltä." (Sjöroos, 2019.)

"Ja minä olen todennut niin, että minä nukun yöni hyvin, vaikka yhtäkään soihtujuttua ei tutkittaisi. Mutta minä haluan myös sitten tietää, että se prosessiekonomia menee myös sitten tänne asti. Että me ei myöskään sitten turhaan tuoteta sellaista materiaalia, mikä menee suoraan hukkaan. Eli vaikuttavuuttahan me tällä haetaan. Eli siinä on se idea, että jos joku tekee jotain, niin se saa siitä sanktion. Eli sitä pyrimme hakemaan." (Sjöroos, 2019.)

"Esikäsittelyssä asioiden hoitaminen onkin sitten jo paljon kirjavampaa. Joku tappaa jutut heti, ja signaali jää antamatta, eli tasalaatuisuus puuttuu." (Järvenpää, 2019.)

"Eli sanktioiden tulisi olla aina kaikille tekijöille samanlaiset ja automaattiset. Minä kävin tuolla rikostorjunnan verkostoille kertomassa, missä oli koolla laitosten sektorijohtajat, puhumassa juuri tästä asiasta, että kun Suomi on kuitenkin luupin alla Eurooppalaisittain, niin siellä seurataan, miten meillä reagoidaan tällaisiin asioihin, että olisiko järkevää, että kun näitä juttuja ei niin paljon tule, että kun niitä tulee, niin että ne ajettaisiin a:sta ö:hön asti, mutta että ajajana olisi sitten sellainen, joka ihan oikeasti ymmärtää, miten ja millaiset asiat voidaan vielä eteenpäin." (Järvenpää, 2019.)

"Todettiin, että aika monessa paikassa on jo kuitenkin tutkinnassa kavereita, jotka ovat olleet esim. spotteri-toiminnassa mukana. Että asiaa tuntevat tutkijat hoitaisivat näitä juttuja. Silloin siihen saataisiin sitä tasalaatuisuutta, eli

nämä henkilöt tuntevat asiaan liittyvän lainsäädännön ja tietävät minkälaisiin rikoksiin henkilöt ovat syylistyneet ja tietävät, minkälaiset sanktiot asioista seuraa.

Eikä vesitetä asiaa juttuna, vaikka käytännössä nämä ovat monesti vain sakko- juttuja. Eli ei vesitetä juttuja, sillä niitähän seuraa nuo korvausvaatimukset." (Järvenpää, 2019.)

"Tärkeintä olisi noissa asioissa kyetä antamaan se signaali, että lainkoura löytää kyllä vaikka takautuvastikin. Ja tähän me olemme ottaneet lisäksi, sitten tuon tiedottamisen ja siihenkin voisi sitten aina laittaa, että kun ne sakot on vahvistettu, niin määrät ja muut. Että ne löytävät sen edestään ja tätä kautta saataisiin lisää sitä vaikuttavuutta." (Juvonen, 2019.)

5.2.4 Infrastrukturi

Suomessa ei ole montaa kansainväliseen NFIP-toimintaan soveltuvaa ottelustadionia.

Remontissa oleva olympiastadion toimii maajoukkueen kotikenttänä.

Sen ollessa remontissa, pelejä on pelattu Tampereen Ratinan stadionilla, joka on aikanaan rakennettu yleisurheilustadioniksi. Se ei sovi maaotteluihin suoraan, vaan siellä on tehtävä mittavia muutoksia ennen järjestettävää maaottelua. Uusimmat stadionit Seinäjoella ja Vaasassa ovat parantaneet tilannetta. Näissä uusissa stadioneissa on jo suunnitteluvaiheessa otettu huomioon myös turvallisuusasioita.

Uudistuvan olympiastadionin suunnitelmat ovat käyneet poliisin luona lausunnolla. Tilanne remontin valmistumisen jälkeen on parempi. Ongelma monella Veikkausliiga-joukkueen kotistadionilla on se, että niitä ei ole rakennettu vain jalkapalloa ajatellen.

Korkeamman riskin otteluissa stadioneille joudutaan rakentamaan väliaikaisia rakennelmia ottelutapahtuman turvalliseksi läpiviemiseksi. Tämä ei kestävä ratkaisu.

Veikkausliiga-joukkueita ei voida velvoittaa rakentamaan uusia stadioneita, mutta jokainen uusi Suomeen rakennettava stadion parantaa tilannetta. Nykyään stadionien suunnittelussa otetaan huomioon riskikannattajien aiheuttamat uhat.

"Toimii muunneltuna (Ratina), että mehän rakennetaan sinne hirveästi erilaisia rakenteita. Että sitä joutuu tekemään, että kaikkia Stadioneita joutuu

muuntamaan, tai ainakin rakentamaan niin kuin paremmaksi juuri riskien kannalta." (Honkanen, 2019.)

"Tilanne on nyt sellainen, että tuleva olympiastadion, Telia 5G-areena, Seinäjoki ja Vaasa täyttävät vaatimukset. Ja muut ovat sitten enemmän niitä ja näitä, että jos siellä on edes katsomo, niin hyvä. Että hirveästi seurat joutuvat tekemään tosi paljon rakennelmia pelejä varten." (Honkanen, 2019.)

"Helsingissä se on minun mielestäni onnistunut tosi hyvin tuossa Töölön stadionilla. Tuossa Telia 5G:ssä, eli siellähän poliisi ei ole näkyvillä pelin aikana stadionin sisällä käytännössä katsoen lainkaan. Mutta sitten niissä muutamissa otteluissa, joissa poliisia on tarvittu varmistamaan turvallisuuden säilyminen, niin ne ovat juuri oikea-aikaisesti tuotu sinne kentälle estämään, ja ainoastaan voimaa näyttämällä, eikä voimaa käyttämällä. Kun sitten taas esim. Tapiolassa, jossa on siis niin paljon huonommat ne stadion olosuhteet, eli ne ovat siis käytännössä katsoen onnettomat, niin poliisi ei pääse siellä oikein mihinkään pois näkyvistä." (Ikonen, 2019.)

"Maarianhaminassahan oli se Suomen Cupin finaali- viime kesänä ja siinä just tuli esiin se, että sellaisen avoimen yleisurheilukentän ongelmat, että sitten kun Ilves kannattajat oli sijoitettu sinne omaan päätyynsä, ja kun ei siinä käytännössä ollut mitään sellaista mahdollisuutta, ja niinhän siinä sitten kävi, että kun ne halusivat lähteä siihen kilpajuoksuunsa sinne kentälle, niin kyllähän niistä pienistä mellakka-aidoista sitten pääsi helposti yli ja ne kaatuivatkin siinä rytäkässä.

Eikä se edes ollut kauhean valtava joukko, joka siellä takana oli ja joka kentälle lähti." (Ikonen, 2019.)

"Yksi meidän suuri ongelmakohta on pelialustat, eli stadionit, eli eihän niitä ole rakennettu mitenkään turvallisuus lähtöisesti. Eli mikään erottelu ei toteudu niissä lähimainkaan. Eli jos meillä on kenttä ja siinä on muutama rakennuskontti ja puukatos. Niin se ei vielä ole tarpeeksi." (Sjöroos, 2019.)

"Juu, eli rakenteet eivät siellä (Ratina) tue turvallisuutta. Ja se tulee olemaan haaste, jos katsoja määrät tuosta nousee. Tällä hetkellä ei tarvi mennä kuin

Espooseen, niin meillä on minun melestäni täysin kelpaamaton kenttä. Kyllä se nyt liiga -lisenssin täyttää ja näin, mutta. Ja sitä voidaan tilapäisrakenteilla vähän vahvistaa." (Sjöroos, 2019.)

5.2.5 Poliisitoiminnan tasalaatuisuus

Poliisin oma toiminta nousi monessa keskustelussa esille. Ja se, että asioita toteutetaan eri paikkakunnilla hieman eri tavoilla.

Isoja näkemyseroja ei toiminnassa ole. Lähinnä kyse on siitä, mistä kaikista asioista poliisi pitää ottelupaikoilla huolta? Samoin on kyse poliisi näkymisestä ottelutapahtumissa. Joskus myös siitä, että miten ilmaantuneisiin ongelmiin puututaan ja miten? Eroja oli myös ottelupaikkakunnilla vaadittavien järjestyksenvalvojien määrässä.

Normaalit sarjaottelut eivät olleet ongelma, vaan kyse oli toimista ns. korkeamman riskin otteluissa.

Erilaiset stadion-olosuhteet ottelupaikkakunnilla vaikeuttavat tätä työtä. Helsingissä on määrällisesti eniten tapahtumia, joten käytännöt ottelutapahtumien yhteydessä ovat jo selviä.

Palloliiton puolesta toivottiin "Helsingin mallin" leviämistä muillekin ottelupaikkakunnille. Helsingissä mm. painotetaan järjestäjän vastuuta tapahtuman järjestelyissä.

Tätä velvollisuutta ohjataan Helsingissä lupahallinnollisin keinoin.

Toiminnan kehittyessä on selvää, että käytännöt lähenevät toisiaan ottelupaikkakunnista riippumatta. Tästä pitää huolen se, että joka laitoksessa on nyt nimettynä omat NFIP vastuhenkilöt.

"Urheilutapahtumien yhteydessä tapahtuvan poliisityön tasalaatuisuuden varmistaminen valtakunnassa, ihan lupahallinnosta lähtien. Eihän minun tehtävä sitä ole varmistaa, mutta jotenkin minun täytyy olla siitä perillä ja saattaa sitä kohti tasalaatuisuutta ympäri valtakuntaa." (Sjöroos, 2019.)

"Mutta hyvin se Helsinki on sen asian niin kuin hoitanut. ja tehnyt ja mielikuvan antanut, eli, että jos vaikka Ben on ainoa täysipäiväinen, joka tekee sitä, niin siitä on kuitenkin välittynyt sellainen tehokas mielikuva. Ja sitten se poliisiyhteistyö." (Ikonen, 2019.)

"Mutta sitten niissä muutamissa otteluissa, joissa poliisia on tarvittu varmistamaan turvallisuuden säilyminen, niin ne ovat juuri oikea-aikaisesti tuotu sinne kentälle estämään, ja ainoastaan voimaa näyttämällä, eikä voimaa käyttämällä." (Ikonen, 2019.)

"Helsingissä se on minun mielestäni onnistunut tosi hyvin tuossa Töölön stadionilla. Tuossa Telia 5G:ssä, eli siellähän poliisi ei ole näkyvillä pelin aikana stadionin sisällä käytännössä katsoen lainkaan." (Ikonen, 2019.)

"Esimerkki tästä voi olla vaikka, että meillä Helsingissä on järjestäjän vastuuta painotettu hirveästi, niin kuin on syytäkin. Kun joku suomessa järjestää yleisötapahtuman, niin se joku myös vastaa tapahtuman turvallisuudesta. Se ei ole poliisi vaan se on se järjestäjä." (Sjöroos, 2019.)

"Olen aina sanonut sitä, että se, joka kerää rahat, niin sen olisi myös vastattava järjestelyiden turvallisuudesta." (Järvenpää, 2019.)

"Mutta ääriesimerkki on eräs laitos, nyt en ihan ajan tasaista tilannetta tiedä, mutta siellä mutta siellä poliisi hoiti heti kaikki toiminnan Stadionin porttien ulkopuolelta. Järjestyksenvalvonnan, mikä tapahtumaan liittyi." (Sjöroos, 2019.)

"No se kyllä olisi helpompaa kaikille osapuolille, esim. tätä Helsingin mallia, pienin alueellisin muutoksin sinne maakuntiinkin sitten monistaa. Mutta, että siis yhteistyö sujuu hyvin NFIP:n kanssa ja alueellisen poliisin kanssa, ja myös muiden viranomaisten." (Honkanen, 2019.)

"Olemme kuitenkin pyrkineet tällainen iso linjaus, että järjestäjä hoitaa siellä itse areenalla ne jutut. Ja poliisi hoitaa jutut sitten siellä ulkopuolella, mutta siellä sisälläkin on kuitenkin sitä vuoropuhelua pakko ylläpitää, että nyt jos te teette näin, on mahdollista, että käy sitten noin." (Juvonen, 2019.)

"Ja kyllä sitä päätöstä silloin täälläkin ihmeteltiin ja siihen yhdistyi oikeastaan aika moni noista äsken mainituista asioista. Eli ne kysyivät täältä,

Olivatkohan ne nyt (HIFK:n vai HJK:n) kannattajia ja ne pyysivät täältä meiltä sitten lausuntoa niistä ja täältä sellainen annettiin. Sinänsä ihan objektiivinen, että on tämmöistäkin ainesta joukossa. Mutta kyllä me täälläkin ihmeteltiin, ettei tämä nyt mikään Thombstone ole, että paikallinen sheriffi Wayat Earp päättää kenet hän kaupunkiinsa laskee. Että mihinköhän tuollainen päätös mahtaa pohjautua?" (Juvonen, 2019.)

5.2.6 Järjestyksenvalvonnan taso

Järjestyksenvalvonta ja sen laatu nousi myös tutkimuksessa esiin. Ongelmana ei pidetty valvontaa normaaleissa sarjaotteluissa, vaan esille nousivat korkean riskin ottelut.

Järjestyksenvalvojille olisi tärkeää saada enemmän koulutusta. Maailmalta ja muualta Euroopasta saapuvat pyrotekniset tuotteet aiheuttavat todellisia vaaratilanteita kaikille toiminnassa mukana oleville.

Järjestyksenvalvoja tulisi kouluttaa myös taktisesti. Arvioimaan mikä kannattaa ja mikä ei? Suomessa on pitkät perinteet järjestyksenvalvonnasta ns. talkootyönä.

Korkean riskin otteluissa tilanteet ja tapahtumat saattavat muuttua todella nopeasti. Tämän takia olisi tärkeä, että viranomaisille oleellinen tieto välittyisi nopeasti. Vain tämä mahdollistaa nopean reagoinnin. Ajantasaisen tilannekuvan ylläpitäminen vaatii jokaisen henkilön panoksen.

Korkean riskin otteluissa järjestyksenvalvonnan tulisi olla "puoliammattimaisella" tasolla.

"Se mikä on suuri haaste. Eikä ainoastaan poliisin haaste vaan ihan yleisesti, niin Suomessa se on järjestyksen valvonnan taso. Eli jos puuttumiskynnykset ovat kovin erilaiset, niin heidän toimintansa voivat provosoida muita katsojia, ja jos nämä sitten joutuvat pulaan, niin sitten poliisin pitäisi mennä myös kohteeseen." (Sjöroos, 2019.)

"HJK:lla oli hyvinkin jäykkä se järkkärien määrä, ja sitten jos tuli jotain ongelmia, niin mietettiin, että lisää järkkäreitä, mutta se ei niin kuin parantanut sitä tilannetta ollenkaan, vaan meidän oli pakko sanoa, että voisitte käyttää niitä järkkäreitä pikkuisen dynaamisemmin. Että kun te normiottelussa, jossa järkkärien määrä on vaikka noin sata, ja ongelma katsojat ovat vaan pienessä kohdassa, niin minkä takia te pidätte niitä muita siellä rauhallisissa katsomon

osissa, vaan eikö niitä voisi liikutella tarpeen mukaan. Nyt porukoista voi olla 80 % siellä rauhallisissa katsomon osissa, kun tarve olisi siellä ongelmakohdassa." (Juvonen, 2019.)

"Siellä mm. oli teidänkin poliisilaitokselta hyvin kokenut Tepo-mies, joka sanoi, että nyt hän ymmärtää oikein hyvin, että nyt hän ei mene koskaan koskemaan mihinkään palaviin ja savuaviin pötkylöihin." (Järvenpää, 2019.)

"Että käyttäisi niitä dynaamisemmin ja siellä missä niille on tarve. Että se on yleensä sellainen normimaaottelu, jotka ovat yleensä sellaisia ongelmattomia. Ja niissä me neuvotaan. Ja nyt me olemme sanoneet näissä poliisilaitoksen päätöksissä, että järjestyksen valvojia tulee olla "riittävä" määrä. Eli ei ole mainittu vähimmäismääriä vaan sanottu, että riittävä määrä. Että te vastaatte, että järjestäjä vastaa, että näin on. Ja joissain tapauksissa se minimi määrä tai edellytettävä määrä voi olla pienempikin. Että te hoidatte sen pienemällä. Ja koske se kuitenkin on sitten rahajuttu loppupeleissä." (Juvonen, 2019.)

"Ja ehkä vielä suurempana ongelmana me puhutaan ehkä noista sinappirinoista, eli meillähän on Suomessa tietysti pitkät perinteet järjestyksenvalvonnassa, että ne teetetään talkoo työnä. Ja he saavat palkaksi jonkun lihapiirakan. Ei ainoastaan se, että ne menisivät turhaan härkkimään vaan se, että he eivät pysty tekemään mitään asioita, mitkä liittyvät varsinaisiin järjestyshäiriöihin. Eli niihin asioihin, mitä pitäisi yrittää tehdä. Edes tekemään niitä huomioita, mitkä poliisia kiinnostaisivat. Karrikoidusti, jos järkkärin suurin energia menee siihen, että se pysyy hereillä tapahtuman aikana. Niin se on ongelma!" (Sjöroos, 2019.)

5.2.7 Tiedonkulku

Vaikka yhteistyö eri toimijoiden ja viranomaisten välillä toimii hyvin, niin haastatteluissa nousi esille myös, että tieto ei aina liiku organisaation sisällä toivotulla tavalla. NFIP-henkilöstön sisällä ongelmaa ei ole. Jalkapallon ympärillä toimivien keskuudessa oleellinen tieto saavuttaa asianosaiset. Haasteeksi koettiin NFIP-sanoman levittyminen muualle poliisiorganisaatioon.

"Mutta tiedonkulku jo tässä Pasilan ja Pohan välillä pikkuisen haastavaa. Että nyt minä olin mukana Arin kanssa Brysselissä, yhdessä EU-kokouksessa, ja se oli mielenkiintoista ja opettavaista." (Sjöroos, 2019.)

"Tiedon jakaminen. NFIP-ympyrässä se vielä toimii, koska joka laitoksessa on oma yhdyshenkilönsä, eli sinne tieto kulkee vielä. Mutta niin kuin sen ympyrän ulkopuolelle, muulle organisaatiolle, sen tiedon jakaminen ja etenkin perustellun tiedon jakaminen on haaste." (Sjöroos, 2019.)

"Että Helsinki minun mielestäni toimii tosi hyvin, ja sieltä saa paljon informaatioita ja apua, kun sitä kaipaa. Mutta sitten taas toisista laitoksista ei samalla tavalla. Että joutuu sitten tavallaan Helsingin kautta menemään. Niin kuin luovimaan sitä kautta. Mutta, että sehän on varmasti niin, että Helsingissä on eniten aktiivista toimintaakin, kuin muissa kaupungeissa. Ja minä itse, en esimerkiksi ihan tarkkaan tiedä, että missä kaupungeissa on tuota NFIP-toimintaa ja kuka siellä on? Että sitten aika paljon minä juuri joudun Beniä kuormittamaan sillä, että mistä löytyy, ja kuka on ja saako yhteystiedon sinulta? Että siitä, ehkä minä itse kaipaan, niin olisi selkeätä, että tämä on tuolla ja tämä on täällä." (Honkanen, 2019.)

5.3 Toiminnan mahdollisuudet

Tutkimuksessa tuli ilmi, että mahdollisuudet ja vahvuudet ovat osittain päällekkäisiä asioita. Edellä esitellyn nelikentän toisessa osassa keskitytään toimintaa ulkopuolelta kohtaaviin uhkiin ja mahdollisuuksiin.

Yhteistyökyky on suomalaisen NFIP-toiminnan vahvuus. Se on kivijalka, minkä päälle voidaan rakentaa tulevaisuuden toimintamalleja. Resurssien puutteesta huolimatta, suomalainen NFIP-järjestelmä on osoittautunut olevansa ketterä oppija. Kuten muukin suomalainen poliisityö, toiminta kehittyy aina suoritettujen tehtävien kautta. Virheitä toistetaan harvoin ja tilanteet analysoidaan tarkkaan lävitse. Toimintaa kehitetään tämän jälkeen vaadittavaan suuntaan.

Jalkapallon lieveilmiöt saapuvat maahamme Euroopasta ja muista Pohjoismaista pienellä viiveellä, mikä mahdollistaa meillä asteittaisen valmistautumisen tulevaan.

5.3.1 Viranomaisyhteistyö

Haastatteluissa sujuvaa viranomaisyhteistyötä kiiteltiin laajasti. Pienet resurssit pakottavat pienen maan viranomaisten yhdistämään voimiansa. Erityisesti yhteistyö rajavalvontaviranomaisen kanssa nousi esiin. Tutkimuksessa kävi ilmi, että NFIP-henkilöstö saa todella nopeasti tiedon maahantulopaikoilta maahan saapuvista seurattavista henkilöistä. Tämä tieto saavuttaa NFIP:n lähes reaaliaikaisesti.

Yhteistyötä tulee edelleen kehittää. Erityisesti tulee pitää huoli poliisin puolelta, että rajaviranomaisilla on kaikki NFIP-toiminnan kannalta tärkeä tieto. NFIP-toiminnan onnistumisen kannalta on oleellista, että seurattavat henkilöt saadaan nopeasti seurannan alle.

Pyroteknisten tuotteiden lisääntyminen katsomoissa lisää yhteistyön tarvetta myös pelastusviranomaisten kanssa. Yhteisiä toimintamalleja tulee miettiä yhdessä erilaisen skenaariotyökentelyn kautta.

Suomessa ja muuallakin Euroopassa on koko 2000-luvun ajan pyritty siihen, että viranomaisen näkyisi ottelutapahtumissa mahdollisimman vähän. Nyt pyroteknisten tuotteiden mukaan tulo on pakottanut siirtämään painopistettä takaisin siihen, että viranomaiset ovat läsnä myös stadionien sisäpuolella. UEFA on ohjeistanut viranomaisia tähän euroopanlaajuisesti.

Toimiva viranomaistyö antaa tähän erinomaiset valmiudet. Samoin jalkapallon yhteistyöfoorumi varmistaa, että oleellinen tieto leviää nopeasti eri toimijoiden kesken.

"Oli opin paikka (FIFA 2018)! Ensinnäkin se vahvisti meidän moniviranomaisyhteistyötä tosi paljon. Rajan kanssa toimi tosi hyvin. Se oli ehdoton plussa asiassa." (Sjöroos, 2019.)

"Suomessa viranomaisten välinen kitkaton yhteistyö on ehdoton vahvuus. Se on niin viranomaisten kesken, ja pienemmässä mittakaavassa poliisilaitosten kesken." (Sjöroos, 2019.)

"Eli ei ole varaa tehdä omaa suoritusta kenenkään, vaan voimavarat on löytävä yhteen ja järjestettävä niin, että asiat hoituvat. Eli eri toimijoiden rooli- jaot on pyrittävä, eli on mietittävä, mitä me voimme tehdä ja mitä te voitte"

tehdä ja ylipäättään tämän moniviranomaistyön voima. Eli poliisi, raja, tulli ja palloliitto, kaikki pystyvät rajat ylittävään yhteistyöhön. Plus sitten vielä kolmannet toimijat, eli kaikki periaatteessa pystytään sopimaan yhteisen pöydän ääressä." (Järvenpää, 2019.)

"Kyllä. Yhteistyö sujuu, ja se sujuu Palloliiton kanssa, se sujuu Pohan kanssa, se sujuu muiden viranomaisten (Raja, Tulli) kanssa, se sujuu kolmannen tahon toimijoiden kanssa, eri seurojen kanssa." (Honkanen, 2019.)

"Että varmaan istutaan sitten lähes joka päivä yhdessä kisojen (EM-kilpailut) lähestyessä. Mutta se yhdessä tekeminen. Minä luotan siihen täysin. Kun se kerran nyt toimii, niin miksi se ei sitten toimisi silloinkin? Se vaan on sitten laajempi se mittakaava. Kokonaisuus. Eli poliisinkin täytyy tahollaan vaan nyt korva merkitä sitä rahaa ja resurssia sen varalta." (Honkanen, 2019.)

"Mutta sitten että nämä pyrot ovat taas kääntäneet vaakaa entiseen suuntaan ja siinä minä kyllä ylistän näitä meidän spottereita, esim. kuluvalle kaudella. Me olemme saaneet siihen sellaisen muutoksen, että ne lopettivat mm. näiden bangerien heittämisen." (Juvonen, 2019.)

"Ja kun ne tulivat tänne, niin meille tuli valokuvat pari tuntia sen jälkeen, kun ne tulivat maahan. Vaalimaalta, tai mistä ne tulivat yli ja heti ne bongattiin jo iltapäivällä, tuossa Telia 5G -areenan lähellä. Ja meillä oli käsittämättömän hyvä kuva siitä tilanteesta, ja samoin lentoliikenteestä." (Juvonen, 2019.)

"Yhdessä tekeminen (EI pelkkä yhteistyö!) ja verkostoituminen ovat ensiarvoisen tärkeitä ennaltaehkäisevässä työssä futisturvallisuuden ylläpitämiseksi nyt ja tulevaisuudessa niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla!" (Karjalainen, 2019.)

5.3.2 Koulutus

Koulutusjärjestelmä mahdollistaa hyvien toimintamallien monistamisen ja kehittämisen edelleen. NFIP-henkilöstön keskuudessa tieto toimivista käytännöistä leviää nopeasti kautta koko maan.

Resursseja on pyrittävä määrätietoisesti kasvattamaan, samoin toimintaan tulisi saada useampi poliisimies, jonka olisi mahdollista hoitaa tehtävää kokopäivätoimisesti.

Poliisin on edelleen kehitettävä omaa sisäistä koulutustaan, mutta samalla osallistuttava eri yhteistyökumppaneiden tarjoamaan koulutukseen. Oppia olisi haettava myös maailmalta, ja jokaiselta eri tasolta. Vain tämä varmistaa ajantasaisen tilannekuvan ylläpitämisen Suomessa. Eurooppalaisiin koulutuksiin (UEFA, CEPOL) osallistuneet henkilöt olisivat velvollisia kouluttamaan kotimaassa muita toimijoita sisäisissä koulutuksissa. Poliisin tietotaitoa hyvin menneistä tilaisuuksista tulisi siirtää eri ottelupaikkojen viranomaisille ja järjestyksenvalvojille.

Pienikin lisäys NFIP-henkilöstöön vapauttaisi mahdollisuuden kouluttaa eri ottelupaikkakuntien järjestyksenvalvoja. Palloliiton kanssa voitaisiin sopia koulutuksen sisällöstä.

Spotteri-peruskurssin viikon pituisen koulutuksen sisältöä tulee edelleen tarkastella ja tarvittaessa päivittää kansallisten tarpeiden mukaan. Koulutuksen tulee valmistaa kohtaamaan tulevaisuuden uhkakuvia. Säännölliset palaverikäytännöt Palloliiton ja muiden toimijoiden kanssa pitävät NFIP:n tietoisena koulutuspainotuksien tarpeesta.

"Eli heillä pitäisi myös olla yhteneväinen koulutus isojen tapahtumien yhteyteen. Eli koulutuksessa pitäisi pystyä tunnistamaan ne tilanteet mihin kannattaa puuttua ja millä tavalla." (Sjöroos, 2019.)

"Mielestäni Suomen NFIP:n toiminta on jo tällä hetkellä erinomaisesti organisoitu ja johdettu, joten suuria kehitystarpeita ei varmasti tällä hetkellä ole. Kansainväliseen koulutukseen, kokouksiin ja keskusteluihin tulee osallistua aktiivisesti, koska verkostoituminen on ensiarvoisen tärkeitä kaikilla tasoilla." (Karjalainen, 2019.)

"Sanoisin, että meidän vahvuudet ovat selkeästi, että meillä on poliisilaitosten lukumäärä supistunut sellaiseksi (11), ja näissä laitoksissa on nämä NFIP-yhdys henkilöt.

Eli vaikka toimintaa johdetaan Helsingistä, niin meillä on NFIP- päällystövastaavat joka laitoksessa." (Järvenpää, 2019.)

"Ja erityisesti Karjalaisen Julleen, joka nyt toimii UEFA:ssa. Ja sitä kautta me on onnistuttu, niihin ongelmiin ja siihen katsoja kulttuuriin nähden, mitä meillä täällä maassa on, onnistuttu saamaan paljon enemmän koulutusapua uefalta, mitä kuin me muuten ehkä olisi saatu." (Järvenpää, 2019.)

"Niin sitouduttiin siihen, että lähetetään Eurooppaan sellainen osallistujamaiden yhteinen tietopiste. NFIP-porukoista kootaan. Ja lupasin, että sinne tullaan osallistumaan." (Juvonen, 2019.)

5.3.3 Kolmiportaisuus

Suomalaisen NFIP-järjestelmän kolmiportaisuus on toiminnan suuri mahdollisuus. Sen ansiosta jokainen toimija kykenee keskittymään omaan ydinosamisalueeseensa.

Poliisihallitustasolla pyritään vaikuttamaan lainsäädäntötyöhön ja ajetaan tarvittavia uudistuksia läpi neuvottelupöydissä.

Päällystötasolla tehdään ratkaisuja toiminnan kannalta tarpeellisista pakkokeinoista. Etenkin niistä, missä Suomen lainsäädäntö edellyttää pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöksen.

NFIP-henkilöstön ja spottereiden tehtävänä on tuottaa tietoa näiden päätösten tueksi. Kenttähenkilöstölle jää hoidettavaksi NFIP-toiminnan arki. Siihen kuuluu yhteydenpito seurojen, omistajien, Palloliiton, Veikkausliigan, sekä kannattajajyhdistysten kesken.

Ottelutapahtumissa ja niiden yhteydessä spotterit osallistuvat kannattajaryhmien tarkkailuun, NFIP-henkilön toimiessa ns. virallisena yhteistyökumppanina. Kaikkien henkilöiden tehtävänä on lisätä yhteisymmärrystä asioista, sekä spottereiden lisäksi tuottaa yleisjohtoon ajantasaista ja oleellista, tilanteen johtamisen kannalta merkittävää tietoa.

Monessa Euroopan unionin jäsenmaassa NFIP on järjestetty Poliisihallitus tasoisesti, jolloin käytännön asiantuntemus jää pienemmäksi ja asioihin kyetään reagoimaan vasta viiveellä.

NFIP-henkilöä on myös turha kuormittaa lainsäädännöllisillä asioilla. Mikäli tähän ratkaisuun kuitenkin päädyttäisiin, varsinaista ruohonjuuritason työtä varten olisi heti nimettävä toinen tekijä. Yksi henkilö ei kykene molempiin asioihin samanaikaisesti. Viisautta on silti kysyä lainsäädäntö uudistuksien yhteydessä kentän ja päällystön väen kanta tuleviin muutoksiin. Jos lajiliitoille joudutaan antamaan negatiivista palautetta, niin se tulee antaa Poliisihallituksen taholta. Palautteen painoarvo on tällöin isompi, eikä lajiliitto voi olla siihen reagoimatta.

"Organisatorisesti meillähän on NFIP jaettu niin, että meillä on POHA:ssa Ari Järvenpää, poliisitarkastaja, joka vastaa tästä toiminnasta ja saa käyttää jonkun verran työaikaan asian parissa. Hän käy näissä EU tason lainsäädäntökokouksissa. (Law & Enforce Working network) Helsinkiin myös on sijoitettu valtakunnallinen päällystövastaava, eli Ismo Juvonen, ja sitten vielä tietopisteen hoitaminen eli minä, eli tämä on vähän niin kuin tällainen kolmiportainen järjestelmä. " (Sjöroos, 2019.)

"Sikäli se on parempi, kuin monessa muussa maassa, jossa POHA:n tasolla pyöritetään tietopankki asioita. Silloin kuitenkin se operatiivinen puoli jää käytännössä kokonaan pois, sillä niille ei sitten enää ole siitä minkäänlaista käsitystä. Siitä, mitä siellä tapahtuu ja mitä siellä pitäisi tapahtua. Ja mitä siellä tulee tapahtumaan. Sikäli tämä on myös plussa, että tämä on jaettu näin eri tason toimijoiden kesken." (Sjöroos, 2019.)

"Poliisihallituksen henkilöstömäärillä ei ole mitään mahdollisuuksia, että se tänne perustettaisiin, että täällä sitä tekisi joku kokopäivätoimisesti, vaikka niin se kyllä on järjestetty monessa Euroopan maassa yhtenä toimintona, mutta siellä on yksi tai useampi henkilö, joka tekee pelkästään, sitä työtä. Oma käsitys on, että se on erittäin hyvä, että se siirrettiin yhtenä valtakunnallisena toimintona HPL:n tämä NFIP-toiminta. Se, että sen henkilöstö määrä on todellisuudessa ollut vain puoli HTV:tä tähän mennessä, niin tulee tarpeelliseksi kyllä korottaa sitä, sillä meilläkin on ollut tiettyjä tilanteita, jotka ovat osoittaneet sen, että meillä on myös tarpeen saada sen toiminta paremmaksi." (Järvenpää, 2019.)

"Varsinkin siinä näkee tämän spotteri-toiminnan merkityksen. Mikä kuuluu niin kuin osana näihin NFIP-toiminnan osa-alueisiin. Eli kyllä me ilman sitä oltaisiin helisemässä. Jos meillä ei olisi sellaisia kavereita, kuin Beni ja tämä Laurikainen tässä maassa, jotka tuntevat näitä ja jotka pystyvät myös niin kuin puhumaan näille kannattajille. Sellainen kosketuspinta, että ne voivat sanoa näille, että nyt poliisi haluaisi teiltä tätä ja älkää tehkö näin, niin kyllä se on niin kuin paljon tuossa hommassa. Ja sitten yleensäkin tällainen vuoropuhelu vähentää vastakkain asettelua. mm. seurojen ja järjestäjien kanssa." (Juvonen, 2019.)

"Meitä ja minua auttaa hirveästi se, että meidän fanit, esim. SMJK (maaajoukkue) tai seurojen fanit, kun ne tietää, kuka on NFIP:n yhdyshenkilö. Ne seurojen fanit. Niin se myös helpottaa sen turva henkilön työskentelyä. Eli täällä pääkaupunkiseudullakin varmasti sekä HIFK:n ja HJK:n fanit tuntevat Benin." (Honkanen, 2019.)

"Mutta hyvin se Helsinki on sen asian niin kuin hoitanut. ja tehnyt ja mielikuvan antanut, eli, että jos vaikka Ben on ainoa täysipäiväinen, joka tekee sitä, niin siitä on kuitenkin välittynyt sellainen tehokas mielikuva." (Ikonen, 2019.)

"Suomen NFIP:n ja yleensäkin paikallispoliisin tekninen ja taktinen osaaminen sekä johtaminen niin päällystön kuin miehistön tasolla ovat jo nyt erittäin hyvällä eurooppalaisella tasolla." (Karjalainen, 2019.)

5.3.4 Lajikirjo

Suomalaista NFIP-toimintaa ei ole rakennettu pelkästään jalkapalloa varten. Jääkiekko vie talvella paljon NFIP-henkilöstön huomiota. Myös miesten koripallo- ja lentopallomaajoukkueiden maaottelut keräävät nykyään tuhansia kannattajia.

NFIP-toimijoiden kannalta on antoisaa päästä seuraamaan muiden lajien lajikulttuureja. Toimijoiden tietotaito ja ymmärrys erilaisten tilaisuuksien järjestämisestä ja niissä tapahtuvista ongelmanratkaisuista lisääntyy. Toimivia käytäntöjä on tämän jälkeen helpompi monistaa eri lajien välillä.

Suomessa ottelutapahtumat järjestetään monesti samoilla areenoilla, joten olemassa olevia suunnitelmia voidaan hyödyntää eri lajien välillä. Tämä on ehdoton vahvuus suomalaiselle NFIP-toiminnalle. Samalla se pitää koneiston osat liikkeessä ympäri vuoden, kun kokemuksia esim. talvikaudella kertyy muiden lajien otteluista.

Monessa Euroopan maassa NFIP-toiminta on kavennettu käsittämään vain jalkapalloa. Vaikka esim. riskikannattaja -käyttäytymistä esiintyy eniten jalkapallo-otteluiden yhteydessä, on suorastaan haaskausta, että valmista organisaatiota ja toimintamalleja ei hyödynnetä muiden lajien tapahtumien yhteydessä.

Pohjoismaissa tämä on resurssienkin vuoksi ollut itsestään selvää, mutta esim. Englannissa NFIP-toiminta on rajattu koskemaan vain jalkapalloa.

"Tästähän maailmalla keskustellaan ja tämä on meille ehdottomasti plussaa, Pohjoismaille plussaa ylipäätään, kun esimerkiksi Keski-Euroopan maille, eli että me hoidetaan kaikkien lajien otteluihin liittyvä toiminta. Mutta briteissä, ne eivät edes suostu ottamaan mitään muita lajeja kuin jalkapallo." (Sjöroos, 2019.)

"Eli että heillä ei kuulemma ammattitaito riitä siihen. Pohjoismaissa monistetaan toimivia käytäntöjä eri lajien kesken ja tapahtumapaikat lisäksi ovat monesti niin samoja, että tämä on mahdollista. Eli ja tämä otetaan harjoittelussa huomioon, että se stadion on metrilleen samassa paikassa aivan joka kaudella. Niin me voidaan suunnitella näitä aika paljon etukäteen valmiiksi." (Sjöroos, 2019.)

"Me olimme 2014 Bilbaossa viikko, silloin kuin oli nämä koripallon MM-kisat. Ja oltiin ihan tämän Suomen NFIP:n leivissä ja yhteistyössä Espanjan viranomaisten kanssa. Ja silloin oli tämä susijengi-juttu kova ja suomalaisten fanijoukko oli suurin ulkomaalainen kannustajaryhmä, niitä oli siellä viikon aikana 11-12 000.

Ja meillä kyllä oikeasti riitti töitä, ja alkuun Espanjan viranomaiset suhtautuivat meihin vähän epäillen, mutta kyllä ne lopussa olivat sitten tosi kiitollisia." (Juvonen, 2019.)

"Suomessa ei ole varaa eriyttää lajeja vaan kaikki menevät saman NFIP-toiminnan alla.

Vaan Jääkiekko, koripallo ja lentopallo menevät saman toiminnon alla.

Vaikka, niissä ei samanlaista huligaani -ongelmaa juuri olekaan kuin jalkapallon kohdalla." (Järvenpää, 2019.)

5.3.5 Ennalta estävä toiminto

Halvinta viranomaistyötä on ennalta estävä työ. NFIP-toiminnassa se tarkoittaa aktiivista yhteistyötä seurojen ja kannattajakerhojen jäsenten kanssa. Yhteistyö toimii poliisin ja

kannattajien välillä. Pelipaikkakuntien seurojen SLO -henkilöt tietävät alueensa poliisin NFIP- henkilön, joten suorat yhteydenotot ovat mahdollisia.

Kannattajien SLO-toiminta on lähtenyt liikkeelle siitä ajatuksesta, että myös kannattajien mielipiteitä kuunneltaisiin seurojen, Veikkausliigan, Palloliiton ja yritysten välisessä yhteistyössä.

Poliisin kannattaa hyödyntää SLO-toiminnan kanavia, sillä hyvät keskusteluyhteydet kannattajien edustajien kanssa voivat ääritapauksissa säästää poliisia tarpeettomalta voimankäytöltä. Yhteistyötä ei tule kokea nöyrytyksenä, vaan yhteistyön nimissä keskusteluyhteys tulee pitää avoinna kaikkiin tarpeellisiin suuntiin.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että esim. Tanskassa oleellisena osana poliisin NFIP-toimintaa kuuluu isot ennalta estävässä hengessä kannattajien joukossa ja mukana liikkuvat kahdeksan hengen EET- partiot. Nämä toimivat kannattajien keskuudessa eräällä ns. matalan kynnyksen poliisipartioina, joiden luokse kannattajien on helppo kääntyä asiassa kuin asiassa.

NFIP-toiminnan nykyisillä resursseilla tämä ei Suomessa onnistu. Resurssien kasvaessa, tämäkin asia tulisi ottaa toimintastrategiaksi. Nopeampi vaihtoehto olisi käyttää jo olemassa olevia ennalta estävän työn ryhmiä, mitä esim. Helsingissä löytyy kolme kappaletta.

Ilman koulutusta näitä ryhmiä ei työhön tule lähettää, vaan ryhmät tulisi kouluttaa NFIP-henkilöstön toimesta ymmärtämään työn luonne.

UEFA:kin kannustaa seuroja ja viranomaisia tekemään aktiivista yhteistyötä eri seurojen kannattajien kanssa. Jo se, että kannattajien edustajat hyväksyvät neuvottelupöytiin saattaa säästää seuroja monelta ikävältä välikohtaukselta.

"Se taisi olla vuosi 2009, kun minä kävin eka kerran jossain kansainvälisessä koulutuksessa näihin asioihin liittyen niin siellä esiteltiin tällaista englantilaisten innovaatiota, että kun he saivat takavuosina koko ajan tapella fanien kanssa, niin että viedään poliisi pois, eikä anneta riskikannattajille sitä vastapuolta. Eli viedään poliisi kokonaan pois, koska kaikkeen ei voi, eikä pidäkään puuttua." (Juvonen, 2019.)

"Jos meillä ei olisi sellaisia kavereita, kuin Beni ja tämä Laurikainen tässä maassa, jotka tuntevat näitä ja jotka pystyvät myös niin kuin puhumaan näille kannattajille, että vaikka sielläkin on tällaisia kotimaisesti luokiteltavia riskikannattajia, niin niillä on kuitenkin jonkinlainen tatsi näihin. Sellainen kosketuspinta, että ne voivat sanoa näille, että nyt poliisi haluaisi teiltä tätä ja älkää

tehkö näin, niin kyllä se on niin kuin paljon tuossa hommassa." (Juvonen, 2019.)

"Seurojen SLO-toimintaan tulee ehdottomasti ymmärtää satsata riittävästi, koska näen sen halvimpana ja tehokkaimpana häiriöitä ennalta estävänä toimintana. Seurat ja Palloliitto ovat lainkin mukaan vastuussa järjestämistään tapahtumista ja kannattajiensa käytöksestä, joten heidän tulee ymmärtää satsata myös sinne voimavaroja. Toimiva ja tehokas SLO-toiminta hyödyttää parhaiten varmasti myös NFIP- ja muuta viranomaistoimintaa." (Karjalainen, 2019.)

"Siinä missä meillä käytännössä Jouha on ainoa ryhmä, mikä on kontaktissa kannattajiin, niin siellä ne käyttävät tällaista Heer- tyyppistä ennalta estävää ryhmää. Ihan isoja 8 poliisin ryhmiä, koppalakki päässä, jotka menivät ohjaamaan näitä kulkueita sun muita.

Ja etupainotteisesti. Sieltähän tällainen dialogi-poliisitoiminta on lähtöisinkin Tanskasta." (Sjöroos, 2019.)

"Ja sitten yleensäkin tällainen vuoropuhelu vähentää vastakkain asettelua. mm. Seurojen ja järjestäjien kanssa." (Juvonen, 2019.)

"Toivottavasti poliisihallinnon päättäjät myös ymmärtävät ennalta estävän työn merkityksen ja uskaltavat resursoida toimintaan riittävästi." (Karjalainen, 2019.)

"Yhdessä tekeminen (EI pelkkä yhteistyö!) ja verkostoituminen ovat ensiarvoisen tärkeitä ennaltaehkäisevässä työssä futisturvallisuuden ylläpitämiseksi nyt ja tulevaisuudessa niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla!" (Karjalainen, 2019.)

"Meitä ja minua auttaa hirveästi se, että meidän fanit, esim. SMJK (maajoukkue) tai seurojen fanit, kun ne tietää, kuka on NFIP:n yhdyshenkilö. Ne seurojen fanit. Niin se myös helpottaa sen turva henkilön työskentelyä. Eli täällä

pääkaupunkiseudullakin varmasti sekä HIFK:n ja HJK:n fanit tuntevat Benin." (Honkanen, 2019.)

5.3.6 Teknologia

Kehittyvä teknologia auttaa poliisin NFIP-työtä. Jo tällä hetkellä käytössä oleva RPAS-teknikka auttaa poliisia tilannekuvan ylläpitämisessä, sekä mahdollistaa katsojien käyttäytymisen tarkkailemisen ja kuvaamisen. Kuvan laatu on jo tänä päivänä HD -tasoa, joten henkilöiden tunnistaminen kuvista on mahdollista jälkikäteen.

Tulevaisuudessa lipunmyyntijärjestelmät kehittyvät niin, että sen avulla on mahdollista kontrolloida häiriökannattaja käyttäytymistä. Lipun ostaminen vaatii aina ostajaa rekisteröitymään ja jättämään omat yhteystietonsa.

Olympiastadionin remontin myötä saadaan uudenlaiset porttijärjestelmät käyttöön. Kaikki tämä yhdessä mahdollistaa epäiltyjen riskikannattajien paremman kontrollin, mikä NFIP-toiminnan yksi tavoite.

"Eli se vielä saadaan, että pelipäivän aikana kiinniotetut pystytään rankaisemaan, mutta sittenhän meille tulee matskua, koska me kuvataan ja dokumentoidaan paljon, niin sieltä tulee juttu." (Sjöroos, 2019.)

"Se ei ole poliisillekaan kauhean turvallista mennä ottamaan sieltä ketään kiinni, vaan jos me voimme näin jälkikäteen saada saman, kun meillä nyt on jo noita Rpas:ja. Eli drone on ihan loistava työkalu noissa tilanteissa. Eli voin sinulle kohta näyttää kakkostason drone -kuvaa marssilta." (Sjöroos, 2019.)

"Stadioneita tietysti mietitään jo niinkin että, poistuminen täydestä kapasiteetista, tyhjäksi on 8 minuuttia. Siihen pyritään. se on ilmeisesti jollain arkkitehdin laskukaavalla mahdollista laskea. vaatii tosin sen, että kaikki katsojat ovat selvin päin, kuviota on harjoiteltu, että kaikki portit saadaan auki yhdellä kertaa." (Sjöroos, 2019.)

"Kyllä lipunmyynti tulee tulevaisuudessa olemaan se millä pystytään kontrolloimaan paremmin saapuvia ihmisiä ja oletus on, että seurat alkavat

edellyttämään katsojiltaan rekisteröitymistä. Täytyy olla rekisteröitynyt os-taja, joka ostaa lipun." (Järvenpää, 2019.)

"Mutta on se kuitenkin selkeästi sellainen, että se tulee olemaan yksi, ja sitten tietysti nämä olympiastadionille tulee varmaan uudet portti systeemit. Että se on mielenkiintoista nähdä, että mitenkä nämä muuttavat tilannetta. Sen se te-kee todennäköisesti ainakin, että katsojan on totuttava siihen, että peliin täytyy tulla totuttua aikaisemmin peliin. Että enää ei voi 20 vailla tulla. Se on var-masti selkeä suuntaus tulevaisuudessa." Järvenpää, 2019.)

"Meillähän toimii erinomaisen hyvin tällä hetkellä, jos meidän pitää vaikka valvoa kulkuetta, niin kyllähän tämä Hätösen johtamat pilotit antavat meille aivan valtavan paljon informaatiota ja myöskin sitten itse ihmisten tunnistami-seen.

Pystytään sitten jälkikäteen sieltä ne ongelman aiheuttajat tunnistamaan." (Järvenpää, 2019.)

"No nyt joo, on noin, että kakkostason dronella saadaan jo hyvälaatuista ku-vamateriaalia, eli voidaan sen avulla tunnistaa mahdollinen tekijä ja todisteet teosta. Ja poliisi pystyy itse valitsemaan hetken, koska tekijä napataan poliisin toimesta kiinni." (Juvonen, 2019.)

"Joo me tuotiin se drone tänne jo edelliskaudella, ja sitten oli tämän välivuosi (HIFK divarissa) ja nyt taas takaisin tälle kaudelle. Ja silloin edelliskaudella se antoi lähinnä sellaista yleiskuvaa tilannejohtoon ja se oli hyvä asia. Mutta nyt otettiin tuo kakkostason laite tällä kaudella ja ne ovat vielä tuolla tutkin-nassa ne nimet kaivettavina niihin sen ottamaan kuvamateriaaliin. Mutta, että nyt meillä on niin hyviä kuvia, että niistä pystyy tunnistamaan eri rikoksiin epäillyt. Eli ne ovat nyt niin kuin identifioitavissa." (Juvonen, 2019.)

"Ja vaikka minä mainitsin äsken ne valokuvaamiset ja muut, niin ne oppivat kyllä nopeasti kaikki vaatteidenvaihdot ja muut ja kaikilla on lähes samanlai-set vaateukset. Niin se on aina niin että yksi kausi pärjätään tai puoli kautta, mutta sitten taas poliisin keinoja opitaan. Eli ne huomaavat, mikä tässä on homman nimi. Ja vastatoimet alkavat." (Juvonen, 2019.)

"No tässä muun muassa tässä Lahden jutussa, joka nyt juuri oli, eli joka tänään tuli, kun ne saivat tuntuvat sakot tuolta Palloliiton kurinpidolta, niin siinä Benin videolla näkyy materiaalissa, miten ne sitten siellä portilla vaihtavat vaatteitaan." (Juvonen, 2019.)

5.4 Toimintaan kohdistuvat uhat

Valitun nelikentän viimeisessä osiossa keskitytään toimintaan ulkopuolelta kohdistuviin uhkiin. Myös näiden uhkien joukossa on päällekkäisyyksiä aiempien osioiden kanssa.

Joukossa on myös "positiivinen ongelma", sillä arvokisoihin pääsy ei tietenkään ole uhka suomalaiselle jalkapallolle, vaan aiheuttaa lisää työtä poliisin NFIP-toiminnalle. Arvokisoihin pääseminen asettaa suomalaisen poliisin NFIP-toiminnan resurssit koviin. On selvää, että tämän hetkisillä resursseilla niitä ei hoideta, tai ne hoidetaan heikosti. Asiaan on jo kuitenkin varauduttu Poliisihallituksessa.

Yleisellä tasolla toimintaa uhkaavat asiat ja ilmiöt saapuvat meille Euroopasta ja maailmalta. Pienellä viiveellä, mutta saapuvat kuitenkin. Huolestuttava asia on pyroteknisten tuotteiden yleistymisen ottelutapahtumissa. Pyrotekniikan lisääntyminen pakottaa viranomaiset takaisin katsomoihin, mistä on koko 2000- luku pyritty pääsemään pois.

Selvä uhka on myös häiriökäyttäytymisen ammattimaistuminen. Kun poliisi kehittää ja tehostaa omaa toimintaansa, niin kehittyvät myös vastatoimet. NFIP toiminnan on pysyttävä kilpajuoksussa mukana.

5.4.1 Arvokisoihin pääseminen

Maajoukkueen pääseminen arvokisoihin moninkertaistaa NFIP-toiminnan työmäärän. Yksi kokopäiväinen yhdysmies ei tule selviämään ilman apua vaadittavasta työmäärästä.

Poliisihallituksessa asia on tiedostettu. Asiaa varten pyritään varaamaan rahaa ja resursseja. Tapahtuma tullaan resursoimaan joko Helsingin poliisilaitokseen tai Poliisihallitukseen.

Samalla kun seurataan jalkapallomaajoukkueen taivalta kohti kisoja, NFIP valmistautuu tulevaan. Oppia haetaan esim. Tanskan NFIP:sta. Tanska on Suomen rinnalla kokenut arvokisakävijämaa. Oppia haetaan erityisesti siitä, että mitä tämä Suomen NFIP-toiminnan kannalta tarkoittaa.

Työmäärän lisääntyminen ei koske pelkästään poliisia, vaan työmäärä moninkertaistuu myös palloliitossa. Eri toimijoilla on silti luotto siihen, että työmäärästä selvitään. Mutta lisäresurssi tarvitaan.

"Luulen, että tulevaisuus on aika stabiili, se näyttää nyt siltä. Nyt tietysti tilanne muuttuu, jos Suomi pääsisi jalkapallon arvokisoihin. Ja se nyt voi olla vaikka ensi vuonna mahdollista. Se ei ainakaan vielä ole mitenkään pois suljettua." (Sjöroos, 2019.)

"Mutta se että pääsisi arvokisoihin, tietysti toinen asia olisi vielä, että se menestyisi siellä, mutta ainakin lätkässä se lisäsi lätkän suosiota ihan eri sfäreihin. Ja ainakin osittain sama tulisi käymään jalkapallonkin kanssa. Eli stadion olisi täynnä tämän jälkeen tai ainakin täydempi." (Sjöroos, 2019.)

"Ja sitten siinä ennen kaikkea tärkeintä on se yhteistyö NFIP:n kanssa. Että siinä tilanteessa se sitten tulee korostumaan. Että varmaan istutaan sitten lähes joka päivä yhdessä kisojen lähestyessä. Mutta se yhteistekeminen. Minä luotan siihen täysin. Kun se kerran nyt toimii, niin miksi se ei sitten toimisi silloinkin? Se vaan on sitten laajempi se mittakaava. Kokonaisuus. Eli poliisinkin täytyy tahollaan vaan nyt korva merkitä sitä rahaa ja resurssia sen varalta." (Honkanen, 2019.)

"Ja kun sinne ei sitten lähde satoja henkilöitä, vaan sinne lähtee tuhansia henkilöitä, eli olisi helposti verrattavissa esim. Islanti- ilmiöön. Sitten tulee kyllä töitä, mutta odotellaan nyt vaan rauhassa. Mutta ensin tietysti pitää asian varmistua. Mutta, että meillä on käsissä tällainen positiivinen ongelma." (Honkanen, 2019.)

"Joo, tuo Järvenpään Ari poliisihallituksesta, soitti tuossa perjantaina tuon Kreikka -ottelun jälkeen, että nyt täytyy alkaa valmistautumaan ja meiltä sitä kesällä kysyttiin, että jos Suomi pääsee kisoihin." (Juvonen, 2019.)

"Joo siihen me sitouduttiin ja sitten Ari sanoi, että me voitaisiin tehdä tuollainen excursio tuonne Tanskaan. Koska Tanskassa tavallaan tunnetaan hyvin, että mitä ne vaativat, koska ne kisat pelataan, oliko se nyt, että kahdeksassa

eri paikassa. Näin minä olen ymmärtänyt, että jos Suomi sinne pääsee, niin alkulohkojenkin pelejä pelataan kahdessa eri paikassa." (Juvonen, 2019.)

"Minä jo soittelin tuolle NFIP Juvosen Ismolle, että me käydään loka-marras-kuulle, että meidän on pakko lähteä käymään Tanskassa, koska Tanska on ollut monissa kisoissa perätysten ja siellä on ollut kaveri, joka on ollut nyt jäämässä eläkkeelle, juuri tästä NFIP-toiminnasta. Eli mitenkä esimerkiksi he ovat valmistautuneet tulevan vuoden kisoihin, koska ne tullaan pelaamaan useamman maan alueella. Eli joka ikinen joukkue pelaa kahdessa eri paikassa alkusarjan. Elikkä miten he tulevat siihen valmistautumaan?

Ja sitten täytyy myös olla selkeät kriteerit siihen jatko hommaan ja minä esim. joudun sitä jo miettimään esim. jo tämän syksyn aikana. Tämän budjetoinnin kautta." (Järvenpää, 2019.)

"Meidän on pakko saada sinne lisää panostusta. Selkeästi enemmän. Eli puhutaan isoista rahoista kuitenkin. Sitten toinen vaihtoehto on, että HPL:n NFIP-vastuullisena korva merkitään rahaa, tätä tarkoitusta varten. Siellä on Juvonen päällystövastaavana ja Ben varsinaisena henkilönä." (Järvenpää, 2019.)

5.4.2 Häiriökannattaja rekisterin puuttuminen

Useissa haastatteluissa nostettiin esiin riskikannattaja- rekisterin puuttuminen. Suomen NFIP:llä on ollut käytössään epävirallinen ja tilapäinen rekisteri riskikannattajista. Henkilösuojalakien muuttuessa tämä järjestelmä ajettiin alas.

NFIP on ollut mukana uuden rekisterin selvitystyössä, mutta lainsäädäntötyö sen suhteen on edelleen kesken. Suomen mallin tavoitteena on ollut sopimusoikeuteen perustuvan järjestelmän luominen. Malli, jossa henkilö lipun ostaessaan samalla sitoutuu noudattamaan asetettuja ehtoja.

Suomen NFIP:n ehdoton kanta on, että tulevaan rekisteriin pitäisi pystyä kirjaamaan myös ottelutapahtumien aikana tapahtuneet häiriökannattajien YJT -kiinniotot. Eli ei pelkkiä rikosperusteisia kiinniottoja. Tämä mahdollistaisi kattavamman kuvan luomisen riskikannattajien häiriökäytöksestä.

Rekisterin puuttuminen vaikeuttaa riskikannattajien pääsyn epäämistä otteluista. Silloin ainoaksi mahdollisuudeksi jää järjestyslain perusteella tapahtuvat, aiempaan käytökseen perustuvat porttikiellot. Tämä ei ole kuitenkaan kestävä ja varma ratkaisu.

Riskikannattajien määrä maassamme on vielä pieni verrattuna muuhun maailmaan. Järjestelmä tulisi luoda ennen kuin haitalliset lieveilmiöt leviävät yleisimmin maamme jalkapallokulttuurin pariin.

Rekisterin ylläpidosta Suomen NFIP:llä on selvä kanta. Poliisi ei ole ylläpitäjä, vaan poliisilla olisi järjestelmään ainoastaan käyttöoikeus.

Alustavasti rekisterin pitäjäksi on kaavailtu doping-asioissakin jo julkisoikeudellisen aseman saanutta Suomen urheilun eettinen keskusta (SUEK). Lainsäädäntötyö on asian ympärillä vielä kesken.

"Tämä on enemmän haaste vielä järjestäjälle, lainsäädäntö kyllä mahdollistaa järjestyksen

valvojan pääsyn estämisen katsojalle, mutta se mahdollistaa sen vain tietyin reunaehdoin. aikaisempi käytös on hyvä pykälä, toisaalta aikaisempi käytös kumoutuu hyvin helposti, sillä minkäänlaista tarkkailu mahdollisuutta heillä ei ole, sillä mitään rekisterinpitäjä oikeuksia heillä ei ole. Nämä ovat siis haasteita toiminnalle." (Sjöroos, 2019.)

"No mitä sitten meillä tulee näihin tulevaisuuden haasteisiin, niin minun mielestäni tämä porttikielto- järjestelmä on varmaan tavalla tai toisella tähän maahan luotava ja se kun 2014 luovutettiin se raportti tästä porttikieltojärjestelmästä, minkä SM:n johdolla tehtiin niin sen lopputulemahan oli, että sen tulisi olla tällainen "sopimukseen - perustuva." (Järvenpää, 2019.)

"Porttikieltojärjestelmä meidän pitäisi saada pystyä luomaan. Että meillä on tällainen köyhän miehen porttikieltojärjestelmä. Eli vain yksittäistapauksittain. Eli se on meillä sellainen Akilleen kantapää tässä." (Järvenpää, 2019.)

"Eli lipussa ja joka paikassa lukee, että ostamalla lipun, sitoudut sääntöihin. Mutta kuka "Ehdoton kanta kuitenkin on, että poliisi se ei voi olla. Poliisin ydintehtäviin ei voi kuulua sitä sitten ryhtyy valvomaan? ja kuka tulee ylläpitämään, niin se on taas sitten eri asia. Mutta SUEK on osoittanut halukkuutta

siihen, että ne voisivat olla sellainen yksi toimija siinä, eli käytännössä toimia ylläpitäjänä." (Järvenpää, 2019.)

jonkun rekisterin pitäminen tuollaisessa asiassa. Että se kuuluu jonkun muun tehtäviin. Poliisilla tietysti tulee olla pääsy näihin tietoihin, eli linkki, mitä kautta poliisi pääsee käsiksi näihin tietoihin. Mutta että muutoin se ei poliisin tehtäviin kuulu." (Järvenpää, 2019.)

"Suomeen tulee rakentaa mahdollisimman pikaisesti nykyaikainen ja tehokas porttikieltojärjestelmä. Asiaa on selvitetty jo varsin perusteellisesti ja johtopäätökset ovat selkeät mutta lopulliset päätöksen järjestelmän eteenpäinviemisestä valitettavasti puuttuvat!" (Karjalainen, 2019.)

"Koska lakihan sanoo, että ainoastaan se järjestyksen valvoja, joka on mukana ollut, voisi sen pääsyn otteluun estää. Niin kuin yksittäisestä syystä." (Juvonen, 2019.)

"Nyt nämä porttikieltoasiat ovat taas nousseet keskusteluun, sillä välillä ne niin kuin tukehtuivat syystä tai toisesta, mutta että nyt niitä herätellään taas." (Juvonen, 2019.)

"Mutta sen mitä nyt olen kuullut noista systeemeistä, mitä Euroopassa on, niin siinä pitää juuri tuo äsken mainittu asia varmistaa, että se kestää niin kuin koko sen ketjun lävitse nämä rike- ja rikosasiat. Että on myöskin syyttäjät ja oikeuslaitos valmiina siihen toimintaan." (Juvonen, 2019.)

"Jos tällöinen porttikielto järjestelmä tulee ja sitten se, että mihin se käytännössä niin kuin pohjautuu. Tuossa äsken mainitsemani HJK-esimerkin kohdalla se pohjautui täysin yksittäisen järjestyksenvalvojan tuntemukseen. Eli hänen täytyi tuntea tämä." (Juvonen, 2019.)

"Kun minä mietin mitä heikkouksia tässä NFIP- toiminnassa voisi olla niin se resurssi, Ja mitä minä kuvittelen, en sitten tiedä vaikuttaako se, mutta kun meillä ei ole tuota porttikielto- lakia. Että vaikuttaako se sitten tuohon NFIP-duuniin myöskin." (Honkanen, 2019.)

"Ruotsissa on. Että ruotsin tilanteen, minä nyt tunnen parhaiten. Niin siellä on hyvä porttikieltolaki. Ja se toimii. Ja niitten NFIP:n kanssa muutaman kanssa olen ollut yhteistyössä. En tosin ole sielläkään ihan varma, että onko se poliisi sielläkään, joka hoitaa rekisteri ylläpitämistä. Mutta meillähan on SUEK, joka on varovasti ilmoittanut valmiudestaan alkaa ylläpitämään kyseistä rekisteriä. " (Honkanen, 2019.)

"Mutta yhteistyöstä voisin vielä sanoa sen, että me eikä poliisi olla siitä huudeltu, kovasti ääneen, vaikka se ei salassa pidettäväkään tieto ole, mutta poliisihan ei kauhean helposti tee mitään yhteistyösopimuksia tai tällöisiä (MOU = memorandum of understanding) tyyppisiä sopimuksia, mutta meillä on poliisihallituksen ja myöskin tullin kanssa tällöiset sopimukset." (Ikonen, 2019.)

"Poliisin kanssa se liittyy siihen, että jos tämä porttikielto järjestelmä tulee joskus Suomeen, niin SUEK voisi olla tämän järjestelmän ylläpitäjä ja siitähän on se SM:n selvitys muutaman vuoden takaa, jossa sitä suositellaan, sitten se on vähän jäänyt se keskustelu taka-alalle, mutta ei sitä ole unohdettu, ja nyt taas tänä syksynä aktiivisesti jatketaan sitä keskustelua ja se todennäköisesti tulisi niin kuin että urheiluliittojen tulisi myös nähdä tuollainen asia hyvänä ja hyväksyä se, eli että jos sitä ei lakiin saa. Sitten se on niin kuin liittojen sopimuksella. Ja jos se toteutuisi, että SUEK olisi se rekisterin pitäjä, niin sehän olisi niin kuin iso asia meille. Tässä kokonaisuudessa. " (Ikonen, 2019.)

5.4.3 Pyrotekniset tuotteet

Pyroteknisten tuotteiden lisääntyminen riskikannattajien keskuudessa muuttaa viranomais-toimintaa jalkapallo- ottelujen yhteydessä.

Viranomaistoiminnassa on koko 2000-luvun pyritty siihen, että läsnäoloa jalkapallo-pelien aikana stadionien sisäpuolella vähennetään. Tällä on pyritty siihen, että viranomaiset eivät läsnäolollaan provosoisi riskikannattajia aggressiiviseen häiriökäyttäytymiseen. Tässä on myös onnistuttu.

Pyroteknisten vaarallisten tuotteiden lisääntyminen aiheuttaa viranomaisten osittaisen siirtymisentakaisin otteluareenoiden sisäpuolelle. Jalkapallon eurooppalainen kattojärjestö UEFA kehottaa viranomaisia arvioimaan tilanteen uudelleen.

Riskit pyroteknisten tuotteiden ympärillä ovat suuria. Pelkästään savun, valon ja äänen lisäksi niissä saattaa olla räjähdysainetta vaarallinen määrä. Pyrotekniset tuotteet ovat lähes aina luvanvaraisia ja tarkoitettu ainoastaan ammattilaisten käyttöön. Palavien pyroteknisten tuotteiden kuumuus nousee useihin satoihin asteiin ja palaessaan täten lähes aina aiheuttavat konkreettisen tulipalovaaran. Samoin esim. kuulovamman riski on todellinen "bangerin" räjähtäessä.

Viranomaisten on täytynyt pyro- tuotteiden lisääntymisen jälkeen panostaa koulutukseen välttyäkseen suurimmilta onnettomuuksilta. Myös NFIP-toiminnan yhteydessä on jouduttu pohtimaan taktiikoita uudelleen. Pyrojen kanssa pitää tietää, miten toimia ja miten ei.

"Se mikä tietysti on edelleen, niin se on täysin paikkakuntakohtaista. Eli että pystytäänkö edes tuottamaan mitään juttuja. Ja mekään ei välttämässä tapah- tumassa puututa aktiivisesti siihen, että joku on soihtu kädessä. Sillä sehän saattaisi juuri ärsyttää, että poliisi menisi sinne hakemaan tällaista henkilöä. Se voisi provosoida ja aiheuttaa poliisillekin sellaista, se ei ole poliisillekaan kauhean turvallista mennä ottamaan sieltä ketään kiinni." (Sjöroos, 2019.)

"Se oli se elokuun HJK- ottelu, missä ne heittelivät niitä soihtuja, toisia katsojia päin ja sitten siellä stadionin katolle ja vielä jonkun auton allekin, eli siellä oli todellinen palovaara olemassa. Minä en muista noin isoja sakkoja vielä kenellekään langetetun, eli 6500 euroa." (Ikonen, 2019.)

"Ja nythän meillä on sitä tekniikkaa, eli meidän ei tarvitse lähteä hakemaan sitä soihtuttajaa pois sieltä väen seasta, vaan siitä saadaan hyvää kuvaa, ja se henkilö voidaan poimia viranomaisten haltuun sitten sopivalla hetkellä." (Ikonen, 2019.)

"Eli oikeastaan voisi heti sanoa, että täällä on vielä yllättävän hiljaista verrattuna muihin pohjoismaihin. Että sitten, että onko NFIP ja poliisi varautunut siihen, että kun sieltä tulee kaikki nämä ilmiöt Euroopasta, mitä niillä on siellä jo jalkapallokulttuurissa ja mitä jo on Ruotsissa, niin ovatko viranomaiset sitten valmiita niihin? Okei, ne tulevat ajan myötä, muuta sitten taas

Ruotsin NFIP-henkilö sanoi mulle, että muista, että minä olen sanonut sinulle tästä jo kaksi vuotta sitten, että siellä on tulossa myös pikkuhiljaa Suomeen, niin sitä nyt vaan sitten mielti, että onko meillä täällä kaikki valmiina sitä varten. että jos se menee yhtä pahaksi, kuin tuolla." (Honkanen, 2019.)

"Sieltä on tulossa pyrot kovaa vauhtia." (Honkanen, 2019.)

"No isommassa kuvassa ainakin viime kauden osalta voi sanoa, että kun trendi on ollut se, että viranomaisia on kaivattu koko 2000-luvun vähemmän sinne pelitapahtumiin, otteluareenoille, niin Euroopassa siitä on pitkälle niin kuin pidättäytyttykin. Sitten mm. näiden pyrojen lisääntyminen on aiheuttanut sen, että ainakin Uefa on uudelleen kääntänyt katseensa viranomaisiin, ja että viranomaiset esim. Suomessakin katsovat, että jos järjestäjät eivät pysty kokouslain mukaisesti pitämään järjestystä riittävästi yllä tapahtuman turvalliseksi läpiviemiseksi, niin silloin poliisin kynnys puuttua laskee alemmaksi." (Juvonen, 2019.)

"Se taisi olla vuosi 2009, kun minä kävin eka kerran jossain kansainvälisessä koulutuksessa näihin asioihin liittyen niin siellä esiteltiin tällaista englantilaisten innovaatiota, että kun he saivat takavuosina koko ajan tapella fanien kanssa, niin että viedään poliisi pois, eikä anneta riskikannattajille sitä vastapuolta. Eli viedään poliisi kokonaan pois, koska kaikkeen ei voi, eikä pidäkään puuttua. Mutta sitten että nämä pyrot ovat taas kääntäneet vaakaa entiseen suuntaan." (Juvonen, 2019.)

"Ja kun niissä on mukana niitä räjähteitä, kun joku oli räjähtänyt yhden naisjärkkärin kädessä, niin käsikin räjähti ihan tuusan nuuskaksi." (Järvenpää, 2019.)

"Sillä juuri kuulin, että esim. tartan, että kun tuollainen soihtu palaa siellä tartanilla, niin se aiheuttaa ison vahingon silloin. Siinä ei tonni ole silloin mitään, siinä hommassa, kun niitä joudutaan uusimaan." (Järvenpää, 2019.)

5.4.4 Häiriökäyttäytymisen lisääntyminen (tappelut)

Jalkapallon ympärillä on tietysti paljon muunlaistakin häiriökäyttäytymistä kuin soihtujen polttaminen. Eräs valitettava asia on eri kannattajaryhmien väliset sovitut sekä spontaanit tappelut. Stadioneiden läheisyydessä vakavia yhteenottoja ei Suomessa tapahdu.

Ongelmaksi ovat muodostuneet eri kannattajaryhmien netissä sopimat tappelut. Poliisin on näitä miltei mahdotonta estää, ellei joku asianosainen tai asiasta tietoinen siitä poliisille vuoda.

Spottereiden ja muun NFIP-henkilöstön rooli tappeluiden estämisessä on iso. Tässä auttaa merkittävästi hyvät henkilösuhteet eri kannattajakerhojen SLO-henkilöihin sekä muihin jäseniin.

Viimeaikojen ilmiönä on huomattu myös ulkomailta tulevien riskikannattajien osallistuvan näihin tappeluihin. Osallistujia on ollut ainakin Ruotsista ja Puolasta.

Poliisin NFIP-henkilöstön määrä ei tällä hetkellä mahdollista netin foorumien aktiivista seuranta. Käytännössä poliisi pystyy seuraamaan foorumeita vasta saatuaan vihjeen mahdollisesta tappelusta.

Suomessa tappelut eivät ainakaan toistaiseksi ole vielä siirtyneet suuressa mittakaavassa Stadionien sisäpuolelle.

"Ja sitten on tulossa nämä tappelut. No nythän ne tappelevat tuolla ulkopuolella, mutta sitten kun, ne pääsevät tuonne stadionille tappelemaan." (Honkanen, 2019.)

"Eli ei nyt juuri MM-kisoihin liittyen, vaan niiden aikana meille tuli ne 14 Hammarby huligaania Suomeen ja me saimme estettyä niiden tappelun, mutta resurssia ei saatu varattua muuta kuin siihen, että me saatiin toinen osapuoli estettyä, eli toiseen ei millään päästy. Eli jälleen tullaan resurssiin." (Sjöroos, 2019.)

"Toi on tavallaan alakulttuuri, tuommoinen väkivaltainen katsomo kulttuuri. Totta kai siihen liittyy tunne ja kaikki spontaanikin toiminta, mutta se on pääsääntöisesti Suomessakin niin että, jotka oikeasti tappelevat, niin ne ovat sellaisia, jotka ovat menneet sinne tapellakseen. Ja ne tykkäävät siitä. Ja kyllähän ne tappelijat toisensa löytävät siellä. Ja nämä henkilöt myös tietävät, mistä hakevat tappelukaverinsa," (Sjöroos, 2019.)

5.4.5 Ottelumanipulaatio

Yhtenä jalkapallonkin parissa esiintyvänä uhkana tuotiin esiin ottelumanipulaatio-tapaukset. Suomessakin muistetaan takavuosilta outoja ottelutuloksia Veikkausliiga tasolta, sen jälkeen kun seuran omistajaksi oli tullut rahoittajia ulkomailta.

Tärkeä seikka ottelumanipulaation tunnistamisessa on ollut tietoisuuden lisääminen asiassa. Veikkausliiga, Palloliitto, Veikkaus ja SUEK tekevät manipulaation ehkäisemiseksi tiivistä yhteistyötä. On kehitetty erilaisia indikaattoreita, mitkä hälyttävät, jos esimerkiksi jotain alasarjan ottelua on pelattu poikkeuksellisilla summilla.

Yksittäisiä, monesti ulkomaalaisia, Suomessa pelaavia matalapalkkaisia pelaajia, joilla on vain lyhyt sopimus seuran kanssa, saatetaan silti edelleen lähestyä manipulaatiomielessä.

Positiivinen asia Suomessa on, että pienempikin epäily otteluun vaikuttamisesta nousee helposti otsikoihin. Täällä eri toimijat suhtautuvat asiaan vakavasti ja ottelut nousevat herkästi tarkkailun kohteeksi.

Vaikeaksi ottelumanipulaation tunnistamisen tekee se, että tekniikka mahdollistaa nykyään vetojen lyömisen ottelusta eri tavoilla kuin pari vuosikymmentä sitten.

Vetoa voi löydä mobiilisti lähes mistä tahansa. Pelattavat summat saattavat myös olla niin pienikokoisia, että niitä on vaikea tunnistaa osaksi ottelumanipulaatioita.

Eri lajiliittojen on tärkeä pitää omat sääntönsä ajantasaisina.

"Sanotaan näin, että kyllä minä uskon, että sitä tälläkin hetkellä tapahtuu, mutta ei välttämättä niin laajamittaisesti. Että se on enemmänkin yksittäisten toimijoiden tekemistä.

Mutta toisaalta sitä tehdään tänä päivänä niin taitavasti, että vedonlyöntiin liittyenkin, että se vedon lyönti on niin laajalle hajautettu ja hajautettu myös niin pienimuotoisen näköiseksi, että mitkään tällaiset vedonlyöntiin tarkoitetut "hälytykellot" eivät sitä huomaa." (Ikonen, 2019.)

"Eli, että jos joku laittaa ison summan johonkin tiettyyn peliin, niin se on amatööri.

Että se pelattava summa hajautetaan ja käytetään tekniikkaa, ja käytetään paljon ihmisiä ja muita. Ja vielä monesta eri maasta. Eli laitetaan eri maissa olevat "muulit" töihin." (Ikonen, 2019.)

"Toisaalta ne motiivit eivät sinänsä ole mihinkään muuttuneet, eli kyllä ne riskialttiimmat henkilöt pelaajat ja toimijat ovat edelleen niitä matalapalkkaisia pelaajia ja mitä sitä kieltämään, useimmiten vielä ulkolainen pelaaja, joka on Suomessa käymässä.

Jolla ei ole pitkää sopimusta ja sitten kun seurat säästävät ja maksavat pientä palkkaa ja sitten jos ei ole tietoa siitä, missä pelaa ensi kaudella, niin ei se sitä tarkoita, että tämä henkilö manipuloisi, mutta että hän on hyvin riskialtis ulkopuoliselle vaikuttamiselle. Että, jos joku henkilö osaa tällaista pelaajaa lähestyä oikealla tavalla." (Ikonen, 2019.)

"Yllättävän vähän kuitenkaan missään muissa lajeissa kuin jalkapallossa on tullut ilmi tapauksia ja ehkä yksi syy tähän on, että se on vielä hyvä, että aina kun tällainen epäily tulee tietoon, niin se kiinnostaa mediaa aivan valtavasti. Se on iso asia niin kuin otsikoissa. Ja niin kauan kuin se otsikoissa säilyy, niin se on hyvä. Sitten, jos on sellainen tilanne, että epäilyt eivät enää päädy otsikoihin, niin sitten tilanne on huono! Että tapaukset eivät enää kiinnosta mediaa. Eli, että jos toimintaa aletaan pitää tavanomaisena. Eli sitä pidetään ikään kuin toimintaan kuuluvana." (Ikonen, 2019.)

"Ja me olemme paljon puhuneet siitä, että liittojen, eli kasvatettu tietoutta, mutta koko ajan on muistutettu siitä, että liittojen tulee pitää omat sääntönsä ajan tasalla ja päivittää niitä tähän päivään. On se laji mikä tahansa. On liittoja, joilla on edelleen säännöissään Sopupeli- pykälä, joka viittaa 90-luvun pesäpallon sopupeleihin. Ja silloin lyötiin pitkävetoa niin, että kolme kohdetta lähikioskilla. Mutta kun tänä päivänä se on niin toinen maailma. Pystyt pelaamaan mobiilisti, mistä tahansa. On pelitilejä ja muita. Ja, että kuinka nopeata se voi tänä päivänä olla." (Ikonen, 2019.)

5.4.6 Maalittaminen

Eräs tutkimukseen osallistunut haastateltava nosti esiin uudemman jalkapallon pariin levinneen lieveilmiön. Maalittamisen. Asia on Suomessa ollut esillä viimeaikoina enemmän viiranomaistoimintaan liitettynä. Eli on ilmiönä virkamiehille tuttu.

Maalittamista on alkanut esiintymään myös jalkapallon parissa toimivien toimihenkilöiden kohdalla. Pettyneet kannattajat saattavat sosiaalisen median välityksellä uhata seurojen toimihenkilöitä ja esim. otteluiden tuomareita.

Maalittamisessa saatetaan joko käyttäytyä uhkaavasti toimijoita kohtaan tai pyrkiä vaikuttamaan henkilöiden päätöksen tekoon tai asemaan netin välityksellä.

Kyseessä on rikollinen teko ja jokainen tapaus on liikaa. Virkamiesten maalittamisen kriminalisointiin on jo aloitettu lainsäädäntövalmistelut.

Toivottavasti tulevasta lainsäädännöstä saadaan apua muillekin yhteiskunnan osa-alueille. Eli olisi suoraan sovellettavissa myös jalkapallon parissa esiintyviin tapauksiin.

"Seura-, liitto- ja/tai viranomaistoimijoihin kohdistuva uhkailu! Valitettavasti myös Suomessa on jo esiintynyt yksittäisiä tapauksia, joissa seuraan ja/tai Palloliiton tyytymättömät riskikannattajat ovat käyttäytyneet uhkaavasti omia toimijoitaan kohtaan sosiaalisessa mediassa. Kyse on luonnollisesta rikollisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikuttamaan kohdehenkilöön ja/tai hänen tekemiinsä päätöksiin tai asemaan." (Karjalainen, 2019.)

5.4.7 Terrorismi

Valitettavasti myöskään terrorismin uhkaa ei voida ohittaa, kun puhutaan isoista kansainvälisistä jalkapallo-otteluista. Takavuosilta on tapauksia, missä pommivöin ja asein varustautuneita henkilöitä on pyrkinyt pääsemään sisään stadionalueelle. Stadionilla on ollut käynnissä maaottelu.

Poliisi joutuu jokaisen isomman yleisötapauksen yhteydessä suorittamaan harkintaa terroristisen teon varalta. Otteluiden turvatarkastukset ovat entistä tärkeämmässä roolissa, samoin kuin sisäänpääsyn kontrollointi.

Uudet porttijärjestelmät saattavat tulevaisuudessa helpottaa järjestäjien työtä. Myös räjähteitä tunnistavat anturit kehittyvät koko ajan ja virheilmoitusten määrä vähenee. Ennen suuria ottelutapahtumia tehtävät stadionien turvatarkastukset alkavat olla jo vakiotoimia turvallisuudesta vastaaville viranomaisille. Tulevaisuudessa tekniikka saattaa helpottaa viranomaisten työtä.

Terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä väkivallantekoja on kuitenkin äärimmäisen vaikea esittää, jos teon tekijä on motivoitunut.

"Ja sitten juuri, kun me olimme koulutuksessa, niin siellä kerrottiin, että terroriuhat ovat jälleen tulossa. Että, onko sitten valmistauduttu edelleen myös niihin?" (Honkanen, 2019.)

6 OPPIMISKOKEMUKSIA

6.1 Stadin derbyt

Stadin derbyt ovat jalkapallon Veikkausliigan helsinkiläisiä paikallisotteluita. Kysyin tutkimuksessa haastateltavilta heidän ajatuksiaan näistä otteluista. Otteluista oltiin kahta mieltä. Urheilullisessa mielessä niitä pidettiin todella hienoina jalkapallotapahtumina. Poliisin kannalta pidettiin kuitenkin kestävämmänä, sitä että ne sitovat suuren määrän poliiseja. Kolme kertaa kaudessa pelattavien otteluiden panoksena on vain samat kaksi sarjapistettä.

Poliisi korostaa Suomessa vahvasti jalkapallo-otteluiden yhteydessä järjestäjän vastuuta. On kuitenkin selvä, että myös poliisin on panostettava näihin otteluihin etupainotteisesti. Derbyt ovat kokoluokaltaan (yli 10 000 katsojaa) niin suuria, että viranomaiset eivät voi saapua paikalle tarvittaessa.

Paikalla on oltava ajoissa, oikeissa varusteissa, oikeissa kokoonpanoissa ja etukäteissuunnitelmat selvillä. Varautumalla tilanteeseen riittävin resurssein poliisi ennalta estää ongelmatilanteiden syntymisen.

Kustannukset nousevat kuitenkin viranomaisille mittaviksi. Viranomaiset eivät voi laskuttaa työstään ottelujärjestäjiä. Lasku tosin voisi olla vielä isompi, jos viranomaiset eivät olisi paikalla ja tapahtuma leviäisi yleiseksi häiriköinniksi.

Karkea työnjako näillä tehtävillä on se, että järjestäjä hoitaa järjestyksen ylläpidon stadionilla ja sen välittömässä läheisyydessä. Poliisi hoitaa kulkueet ja stadionin ulkoalueiden turvallisuuden ylläpidon.

NFIP-hengen mukaisesti poliisi ei ole otteluiden aikana stadionin sisäpuolella, vaan käytännössä pysyttelee näkymättömissä tapahtumapaikan välittömässä läheisyydessä. Sisälle

stadionille mennään vain siinä tapauksessa, että järjestäjä ei enää itse kykene hallitsemaan tilannetta katsomossa.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että pyrotuotteiden lisääntyminen otteluiden yhteydessä vaatii aiempaa useammin viranomaisen läsnäoloa myös stadionin sisäpuolella. Tähän rohkaisee myös jalkapallon eurooppalainen kattojärjestö UEFA.

Jos Derbyjen järjestyksen ylläpitämisessä ilmenee ongelmia, viranomaisilla ei ole tarjota järjestäjille muuta kuin lisävelvoitteita. Seuraavan ottelun lupapäätökseen saatetaan vaatia enemmän järjestyksenvalvoja.

Poliisi ei silti enää nykyään välttämättä kirjaa tarkkaa järjestyksenvalvojen määrää lupaehdoin, vaan käyttää määritelmää riittävästä määrästä. Riittävä määrä on tarkoittaa tässä tapauksessa määrää, jolloin ongelmia ei ottelussa synny.

Sääntö- ja turvallisuusrikkomuksista järjestäviä seuroja rankaisee palloliitto. Karkeissa, säännöllisissä ja tahallisissa rikkomuksissa myös poliisihallitus voi esittää rangaistusta vastuuhenkilöille ja seuroille. Seuroille tilanne on hankala, sillä kaikki viranomaisten esittämät lisävaatimukset ovat pois niiden ottelukohtaisesta taloudellisesta tuloksesta.

Poliisi ja Palloliitto painottavat järjestyksenvalvojen koulutuksen tärkeyttä. On tärkeätä, että turvallisuudesta vastaava henkilöstö esim. ymmärtää milloin asiat pelin aikana vaativat puutumista. Ja jos päätetään reagoida, niin koko henkilöstöllä on yhteinen käsitys siitä, miten se tehdään. Poliisi lisäksi korostaa koulutuksessa järjestyksenvalvojen ja poliisin omien joukkojen dynaamisempaa käyttöä ja sijoittelua. Tätä suosittelee myös jalkapallokäsikirja. Voimavarot on turha sitoa katsomoiden rauhallisiin osiin, vaan niitä on järkevämpää sijoitella katsomon ongelmaosiin. Pelkkä järjestyksenvalvojen lukumäärä ei ole merkitsevä asia, vaan myös heidän sijoittelunsa.

Yhteistyö eri osapuolten välillä kuitenkin toimii Suomessa hyvin, ja esimerkiksi Veikkausliigan otteluohjelma käy kokonaisuudessaan lausunnolla NFIP toimijoiden luona ennen virallisen otteluohjelman julkaisemista. Järjestäjät myös noudattavat hyvin poliisin ohjeita esim. ottelutapahtumien aikaistamisesta, tai pelipäivien muutoksista.

Derbyjenkin kohdalla on osoittautunut onnistuneeksi ratkaisuksi pelata niitä arkipäivinä Helsingissä. Järjestyshäiriöitä on vähemmän kuin viikonloppuisin ja järjestäville seuroillekin on osoittautunut helpommaksi saada yhteistyökumppaneitaan katsomoon arkipäivisin kuin viikonloppuisin.

Poliisin kohdalla derbyt toimivat hyvänä harjoituksena koko organisaatiolle. Derbyissä toistuu monella tavalla kaikki samat elementit, mitä isoissa kansainvälisissä maaotteluissakin. Tällaisia ovat muun muassa häiriö kannattajien varhainen seuranta, isot johdetut kulkueet stadionille, stadionilla erillään olevat kannattajien katsomo-osat, katsomo banderollit ym. Samoin kulkueiden sisällä tapahtuvat soihduttamiset ja kiellettyjen pyroteknisten tuotteiden heittelemine.

Viranomaiset joutuvat kauden aikana miettimään toimintamallinsa tarkasti selvittääkseen paikallisotteluiden tarjoamista haasteista. Poliisi miettii, miten esim. kulkueiden aikana rikkeisiin syyllistyneet naamioituneet häiriökannattajat tunnistetaan ja saatetaan vastuuseen tekemisistään. RPAS -tekniikan mukaantulo viranomaistoimintaan on auttanut tässä työssä merkittävästi. Riskikannattajien tarkkailu on poliisille aiempaa helpompaa ja nyt rikkeisiin syyllistyneistä on mahdollista saada reaaliajassa HD -tason video- ja kamerakuvaa.

Haasteen luo vastapuolen jatkuva oppiminen. Heti, kun riskikannattajat oppivat poliisin toimintamallin, alkavat vastatoimet. Veikkausliigan otteluissa tapahtuneiden rikkomusten yhteydessä on havaittu kannattaja ryhmiä, jotka pukeutuvat samalla tavalla tunnistamisen välttämiseksi ja saattavat vaihtaa jopa kaksi kertaa vaatteita otteluiden aikana kiinnijäämisen välttämiseksi.

Haastattelijan, tutkijan ja poliisin näkökulmasta derbyt toimivat kuitenkin viranomaisille loistavana käytännön harjoitteluna. Kun derbyt vaativat viranomaisilta jatkuvaa toimintansa kehittämistä, niin se valmistaa samalla organisaatiota kansainvälisten pelien haasteisiin. Ilman derbyjä moni asia olisi suomalaisessa NFIP-toiminnassa huomommin valmisteltu.

6.2 FIFA 2018 Venäjällä

Vuonna 2018 järjestettiin Venäjällä Jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut. Oli oletettavaa, että läpikulku liikennettä Venäjälle tapahtuisi myös Suomen kautta.

Kysyin asiantuntijoilta, miten heidän työssään kilpailut näkyivät. Lähes jokaisessa vastauksessa kävi ilmi, että odottamattoman vähän. Suomen läpi oli jonkin verran liikennettä kisoihin, mutta sitä oli vähän. Liikennettä oli kuitenkin sen verran, että proseduureja pystyttiin koe ponnistamaan käytännössä. Ja yhteistyö eri viranomaisten kanssa toimi erinomaisesti.

Etenkin rajavalvonnan kanssa tehty yhteistyö toimi hienosti. Se toimi niin hyvin, että viranomaisten yhdessä luomia toimintamalleja on sittemmin käytetty myöhemmin korkean riskin seuraotteluissa.

Kisojen yhteydessä Keskusrikospoliisi kokosi ryhmän mahdollisia kisoista aiheutuvia tehtäviä varten. Ryhmän käyttö jäi kuitenkin melko pieneksi, koska suurta tarvetta ei ollut.

Asioita tehtiin kuitenkin taustalla, sillä esim. mahdollisia ottelumanipulaatioasioita varten koottiin OKM:n (opetus- ja kulttuuriministeriön) johdolla erillinen kansallinen työryhmä, joka oli koko kisojen ajan yhteydessä muihin eurooppalaisiin vastaaviin toimijoihin. Yhteistyöverkostosta käytettiin nimeä The Group of Copenhagen ja se seurasi aktiivisesti vedonlyönti käyttäytymistä ympäri Eurooppaa liittyen kisoihin. SUEK:lla oli ryhmässä edustajansa. Ryhmän tarkoituksena oli seurata kansallista (suomalaista) vedonlyöntiä ja ilmoittaa heti ryhmään, jos poikkeavaa käytöstä on havaittavissa. Muut osallistuvat maat olivat sitoutuneet toimimaan samalla tavalla.

Jokainen uusi kisajärjestelyiden läpivienti tarjoaa kansallisille toimijoille, UEFA:lle, ja FIFA:lle mahdollisuuden kehittää toimintojaan.

Venäjän kisojen yhteydessä kaikki toimijat saivat oppia muun muassa erinomaisesti järjestetyistä sisääntulotarkastuksista.

Kaikkien NFIP-toiminnassa mukana olevien on tärkeää mieltää olevansa mukana jatkuvan kehittymisen prosessissa.

6.3 Dynaaminen riskin arviointi ja joukkojen hallinta

Yksi edelliseen jalkapallokäsikirjaan (2010) tehdyistä lisäyksistä liittyi dynaamiseen riskinhallintaan. Esittelen asian tässä yhteydessä, koska se kuvastaa osuvasti mihin suuntaan poliisityö jalkapallo-otteluiden yhteydessä on siirtymässä. Lisäyksen pohjana ovat toimineet Euro 2004 turnauksesta ja myöhemmistä turnauksista kertyneet kokemukset. Kyseessä on arvio poliisitoimen filosofiasta, joka tunnetaan myös 3D- lähestymistapana (dialogue, de-escalation and determination). Lähestymistavan mukaan nykyisin joukkojenhallinnassa tulee huolehtia poliisin riittävästä näkyvyydestä ottelutapahtumissa, voimankäytön käytön välttämisestä koko joukkoa vastaan, jos vain pieni osa katsojista aiheuttaa ongelmia, matalan profiilin ylläpitämisestä ja asteittaisesta lähestymistavasta, kuitenkin jättäen aina valmiudet yhteydenpitoon ja vuoropuheluun (Jalkapallokäsikirja 2016: s.32).

Edistäminen. Strategian tulisi olla ennalta estävä ja suosia aina lievempiä puuttumiskeinoja. Poliisin strategioissa on aina otettava huomioon kannattajien oikeutetut aiomukset ja edistetään niitä, jos ne ovat rauhanomaiset. Samoin, jos tarpeen puuttua kannattajien käytökseen, niin kannattajille tulee selvittää, miksi poliisin toimet olivat tarpeen (Jalkapallokäsikirja 2016: s.32).

Tasapaino. Joukkotapahtumien aikaan yleiseen järjestykseen kohdistuvat riskit saattavat muuttua nopeasti. Poliisin toiminta ihmisjoukon suhteen tulee olla tasapainossa tavoiteltavan oikeushyvän kanssa (suhteellisuusperiaate). Poliisin toiminnan tulee olla asteittaista ja sitä on voitava mukauttaa ilmenevien riskien luonteen ja tason mukaan.

Tasapainon löytäminen toimien ja riskien välillä hyväksytään väkijoukon taholta asianmukaisena. Riskiarvioiden tulee olla mahdollisimman tarkkoja ja poliisin pitää saada taktista tietoa riskeihin liittyen jatkuvasti (jalkapallokäsikirja 2016: s.32).

Eriyttäminen. Eriyttämätön voimankäyttö saattaa edistää järjestyshäiriöitä joukkodynamiikan takia. Riskikannattajat on pyrittävä eristämään niistä kannattajista, jotka eivät aiheuta vaaraa. Poliisin pitäisi kaikissa toimissaan ottaa asia huomioon. Toimet tietystä katsomonosassa olevaa joukkoa vastaan eivät ole oikeutettuja, ellei ole näyttöä siitä, että he kokonaisuutena haluavat aiheuttaa ongelmia (Jalkapallokäsikirja 2016: s.33).

Vuoropuhelu. Kannattajiin tulee olla yhteydessä ennakkoon. Tähän toimintaan tulee osoittaa tehtävää varten koulutetut poliisimiehet. Pyrkimyksenä on luoda luottavainen ja konflikteja välttävä ilmapiiri. Vuoropuhelun avulla pyritään keräämään tietoja kannattajien aikeista ja ongelmista. Samalla yritetään kerätä riskeihin liittyvää tietoa. Poliisi voi vuoropuhelun aikana itsekin kertoa kannattajien käytökseen liittyvistä huolista, sekä näihin mietityistä ratkaisuista (Jalkapallokäsikirja 2016: s.33).

6.4 Esimerkki modernista ottelumanipulaatiosta

Jalkapallo on ollut viime vuosina monesti otsikoissa epäiltyjen ottelumanipulaatioiden takia. Monesti manipulaation kohteeksi epäillyt ottelut ovat alempien sarjatasojen otteluita. Vetoja peleihin saatetaan pelata ympäri maailmaa erikokoisilla panoksilla. Jalkapallon ympärillä toimijoiden on syytä pysyä valppaana, sillä ottelumanipulaatio käytännöt ovat muuttuneet merkittävästi sitten sopupeli aikojen. Käytännössä tällä hetkellä alasarjojen otteluita saatetaan pelata hyvin hajautetusti useista eri maista. Peliä pelataan monen veikkaajan toimesta, pieniä summia käyttäen. Manipulaation erottaminen normaalista pelaamisesta on todella vaikeaa.

Kuten eräs haastateltavista asian ilmaisi: Vain amatööri pelaa manipuloitua ottelua yhdellä isolla panoksella.

Belgiassa, Ranskassa ja Espanjassa on ollut käynnissä tennikseen liittyvä ottelumanipulaatio tutkinta, jossa tenniksen ATP-listalla noin 1000 paikkeilla olevien pelaavien pelaajien välisiä pelejä epäillään sovitun etukäteen. Taustalla on toiminut armenialainen toimija, joka on maksanut pelaajille muutama tuhat euroa toivotusta tuloksesta. Sovitun ottelutuloksen jälkeen asiasta on levitetty viesti armenialaisyhteisön keskuuteen monissa maissa ja kehoitettu What'Up -viestein pelaamaan peliä tietyllä panoksella. Iso armenialaisyhteisö on tämän jälkeen lyönyt vetoa pelistä ja voiton saatuaan tulouttanut osan voitosta alkuperäiselle ottelun sopijataholle. Palkaksi toimistaan pelaajat ovat saaneet pienen osuuden voittosummasta. Kysymyksessä on jokaiselle yhteisön jäsenelle ollut win-win -tilanne, joten mukaan osallistujia ei ole ollut vaikea motivoida.

Ottelumanipulaatiota seuraaville tahoille asiasta tekee hankalan se, että pienillä summilla, monista eri maista tapahtuva, pienillä summilla pelaamista on vaikea erottaa normaalista vedonlyönti käyttäytymisestä.

Tutkintaa on vaikeuttanut armenialaisen yhteisön tiiveys. Kaverien ja ystävien osuudesta ei helposti kerrota kuulusteluissa.

Ottelumanipulaatiota vastaan taistellaan tehokkaasti The Group of Copenhagen tyyillisillä verkostoilla, jotka aktiivisesti tiedottavat muiden maiden viranomaisia meneillään olevista ilmiöistä.

Myös julkisuuden on todettu toimivan tehokkaana manipulaation ennalta estäjänä. Kun epäilty manipulaatio tapaukset nousevat julkisuuteen, saa se manipulaatiota harjoittavat tahot varovaisiksi. Tästä syystä manipulaatio kohteiksi eivät valikoidu maiden pääsarja-ottelut. Näitä seurataan valtavan tarkasti monen toimijan taholta ja epäillyt väärinkäytökset pelikentillä nousisivat nopeasti puheenaiheiksi yleiseen keskusteluun.

Kansallisesti tärkeä asia on, että eri lajiliitot pitävät omat manipulaatioon liittyvän säännöstönsä ajantasaisena. Sopupelien aika on ohi. SUEK on toiminut aktiivisesti asiassa tietoisuuden lisäämiseksi.

Suomessa manipulaatio -epäilyjä on ilmaantunut yllättävän vähän muiden kuin jalkapallon parissa. Takavuosien pesäpalloon liittyvä sopupeli -kohu on vielä monella muistissa.

Ottelumanipulaation vastaisessa taistelussa on tärkeä muistaa, että joskus pienimmilläänkin normaalissa poliisityössä vastaan tulevalla tapahtumalla tai tiedolla voi olla tutkinnan myöhemmässä vaiheessa valtava merkitys.

Esimerkkinä voidaan pitää vuoden 2011 Rovaniemen tapausta. Päätekijä jäi kiinni Suomessa ulkomaalaisrikkomuksesta ja passin väärennöksestä. Tapauksesta aukesi kaikkien aikojen suurin manipulaatiotutkinta maailmassa, jossa Suomella oli oma osuutensa.

6.5 Tuoreita poimintoja katsomokäyttäytymisestä

NFIP-toiminnan ajankohtaisuudesta ja tarpeellisuudesta kertoo 15.10.2019 käyty EM- kilpailujen karsintakierros. Bulgarian ja Englannin välinen karsinta ottelu jouduttiin keskeyttämään kahdesti kotikatsomon kannattajien rasististen huutelujen vuoksi. Ottelun tuomari keskeytti pelin UEFA:n ohjeiden mukaisesti ja katsojille kuulutettiin, että käynnissä oleva ottelu saatetaan keskeyttää, jos kannattajien rasistinen huutelu Englannin pelaajille ei lopu.

Ottelun puoliajalla Bulgarian joukkueen kapteeni vetosi kannattajien huutelun lopettamiseksi. Ottelu jouduttiin kuitenkin vielä tämän jälkeenkin keskeyttämään huutelujen jatkuttua. Tuomari keskeytti pelin uudelleen ja keskusteli joukkueen kapteenien ja valmentajien kanssa siitä, että onko peliä enää edellytystä jatkaa. Englannin joukkueen kapteeni Harry Kane ja päävalmentaja Gareth Southgate, kuitenkin esittivät, että ottelu pelattaisiin loppuun asti huutelusta huolimatta. Ottelu päättyi Englannin 0-6 voittoon.

Ottelu nousi kansainväliseksi puheen aiheeksi ja pian tämän jälkeen Bulgarian pääministeri otti asiaan kantaa ja vaati Bulgarian jalkapalloliiton puheenjohtajan eroamista. Tilanne aiheutti puheenjohtajan eroamisen liiton johdosta ja pian tämän jälkeen myös joukkueen päävalmentaja erosi tehtävästään. Bulgarian poliisi on tämän jälkeen ottanut kiinni kuusi ihmistä epäiltynä rasistisesta käytöksestä. Bulgarian lisäksi kannattajilta on vuoden sisällä nähty vastaavaa käytöstä Slovakiassa, Romaniassa ja Unkarissa.

Kansainvälisen jalkapalloliiton FIFA:n puheenjohtaja otti asiaan kantaa sanomalla: "Meidän täytyy lähettää vahva viesti. Rasismiin syyllistyneet täytyy potkia stadioneilta, eikä heitä saa päästää takaisin. Heitä vastaan täytyy aloittaa oikeustoimia." "Rasisteille ei ole sijaa jalkapallossa missään maassa eikä millään stadionilla, sanoi Infantino. (HS. 18.10.2019, s. A43) Rasismia esiintyy myös kansainvälisissä seurajoukkueiden välisissä otteluissa. Tuore esimerkki on Mestareiden liigan ottelusta Belgiasta. (Valioliiga.com 2019: Nettiartikkeli. Julkaistu 24.10.2019.)

Kotimainen esimerkki tulee samalta kierrokselta Turusta ottelusta Suomi - Armenia. Lounais-Suomen poliisilaitos tutkii tiistaina Turun Veritas Stadionilla pelatussa Suomen ja

Armenian välisessä EM-karsinta ottelussa tapahtunutta räjähdystä kolmena pahoinpitelynä ja räjähderikoksena.

Ottelussa loukkaantui kolme henkilöä, kun kannattajien katsomoon heitettiin räjähdde. Poliisi on ottanut yhden henkilön kiinni epäiltynä rikoksesta. Pommi heitettiin katsomoon Suomen avausmaalin jälkeen ottelun avausjaksolla. UEFA sakottanee pommista ainakin ottelun järjestäjää palloliittoa, jonka vastuulla turvajärjestelyt olivat. (HS. 18.10.2019, s. A40)

NFIP -tunnisteliivi (EU:n jalkapallokäsikirja)

Väri: Naton sininen

Värikoodi: Pantone 279C

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Olin määritellyt tutkimuksen tavoitteeksi selvittää poliisin NFIP-toiminnan tilaa toimijoiden mielestä vuonna 2019. Tutkimuskysymyksiksi olivat valikoituneet: Poliisin NFIP-toimintaan kohdistuvat uhat ja haasteet siirryttäessä 2020 -luvulle? Toisena kysymyksenä mietittiin kansallisia vahvuuksia, sekä mahdollisuuksia.

Tekemäni haastattelututkimus selvensi tilannekuvaa hyvin. Toimintaa eri puolilta tarkastelevat toivat haastatteluissa selkeästi esiin kantojaan heiltä tiedusteltuihin asioihin.

Tutkimusta tehdessä selvisi, että varsinaista kirjoitettua aineistoa on asiasta vähän. Englanninkielistä aineistoa oli enemmän, mutta suuri osa siitäkin mukaili Eurooppalaisen jalkapallokäsikirjan määrittämiä suuntaviivoja.

Jalkapallokäsikirja on hyvä eurooppalaista toimintaa ohjaava asiakirja. Siinä on määritelty tavoitteita ja pyrkimyksiä, mihin jäsenvaltioiden on NFIP-toiminnassa sitouduttava. Jalkapallokäsikirja ei kuitenkaan velvoita jokaisessa kohdassaan jäsenvaltion toimivan sen ohjaamien käytäntöjen mukaisesti. Käsikirja jättää kansallisille toimijoille harkintavaltaa asioista päätettäessä. Käytäntöjä voi toteuttaa kansallisten tarpeiden mukaan.

Asioita toteutetaan jalkapallollisesti pienemmissä jalkapallomaissa (Suomi) eri tavalla kuin Euroopan suurimmissa jalkapallomaissa. (Saksa, Englanti ym.) Suomessakaan tämä ei tarkoita sitä, että käsikirjan ohjeistusta ei noudatettaisi. Käsikirjan kaikkia ohjeistuksia ei ole tarpeen ottaa maassamme käyttöön. Ohjeistuksia voidaan ottaa käyttöön asteittain, kun tarve ilmenee.

Haastatteluiden perusteella ymmärsin, että Suomessa käsikirjaa toteutetaan juuri niin kuin sitä on EU:n päätöslauselman mukaan ajateltu jäsenmaissa toteutettavan. Eli päätöslauselmaa toteutetaan Suomessa esimerkillisesti.

7.1.1 Nykytila (vahvuudet)

Suomalaisen NFIP toiminnan taso on hyvä. Yhteistyö eri viranomaisten ja eri toimijoiden välillä sujuu erinomaisesti. Tieto oleellisista asioista välittyy toimijalta toiselle, ja ongelmatilanteissa kaikki sopivat keskenään saman pöydän ääreen. Yhteistyön sujuvuuteen on vaikuttanut se, että esim. jalkapallon ympärillä työskentelevät toimijat tuntevat toisensa jo vuosien ajalta. Tämä helpottaa keskinäistä kanssa käymistä. Yhteistyöstä on tullut välitöntä, läpinäkyvää ja helppoa. Haastatteluissa todettiin, että vaihtuvuus NFIP-toiminnassa

mukana olevien henkilöiden keskuudessa on ollut pientä, mikä on auttanut yhteistyöverkoston syntymistä.

Yhteistyöstä täytyy pitää huolta tulevaisuudessakin. Poliisin tulee harjoitella säännöllisesti tulevaisuuden uhkakuvia muiden yhteistyöviranomaisten kanssa. Eri viranomaisten ja toimijoiden välinen yhteistyö on avain asemassa onnistuneiden tapahtumien läpiviemiseksi. (Whe- lan, Chad & Molnar, Adam 2018: Securing mega- events. s.33). Viranomaisten kanssa suunniteltavat toimintamallit ovat silti vain toinen puoli kokonaisuudesta.

Poliisin täytyy osallistua lajiliittojen ja eri lajien kattojärjestöjen tarjoamiin koulutuksiin. Opin lisäksi nämä tilaisuudet tarjoavat mahdollisuuden edelleen verkostojen luomiselle.

Kukaan ei luo tapahtumien kokonaisturvallisuutta yksin. Monitasoisessa yhteistyössä on avain menestykselliselle tapahtumien läpiviennille.

Suomalaisen poliisin NFIP:n ammattitaidon ja osaamisen koettiin olevan hyvällä eurooppalaisella tasolla. Poliisin yhtenäistä koulutusjärjestelmää kiiteltiin. Moneen muuhun Euroopan maahan verrattuna Suomen NFIP on jo tällä hetkellä erinomaisesti organisoitu ja johdettu.

Pienistä resursseista huolimatta henkilöstöstä saadaan ulos maksimitulos. Henkilöstön sitoutuneisuus toimintaan on hyvä. NFIP-työtä tehdään poliisin sisällä sydämellä. Ehkä juuri tästä syystä syntyy vaikutelma toiminnan tehokkuudesta.

Paikallispoliisin taktinen ja tekninen osaaminen sekä johtaminen ovat hyvällä kansainvälisellä tasolla.

Tärkeää on siirtää ja jakaa saatua koulutusta eteenpäin. Hallinnon on säännöllisesti koulutettava lisää henkilöstöä NFIP-toimintaan, sekä mahdollisimman paljon myös seurahenkilöstöä ja järjestyksenvalvojia. Koulutuksella taataan, että koko toimialan osaaminen pysyy hyvällä tasolla tulevaisuudessakin.

Suomalaista jalkapalloa auttaa, että Palloliiton edellinen turvapäällikkö työskentelee tällä hetkellä Euroopan jalkapalloliiton (UEFA:n) palveluksessa. Tieto Euroopassa esiintyvistä ilmiöistä saavuttaa Suomen reaaliaikaisesti. Tämä mahdollistaa ilmiöiden tunnistamisen, sekä ainakin asenteellisen valmistautumisen. Viranomaistyön kannaltakin on helpompaa tehdä suunnitelmia ja miettiä toimintamalleja, kun tiedetään mihin varautua.

Suomen kolmiportaista NFIP-järjestelmää pidettiin onnistuneena ratkaisuna. Se mahdollistaa kukin NFIP-toimijan työskentelemisen omalla ydinosamisalueellaan. Poliisihallitustasolla mietitään ja parannetaan lainsäädäntötyötä. Poliisipäällystö tasolla kyetään tekemään otteluturvallisuuden kannalta tarvittavia pakkokeinoratkaisuja. NFIP-yhdysmies voi keskittyä kenttätason perustyöhön yhdessä spottereiden kanssa. NFIP hoitaa yhteistoimintaa seurojen

kanssa. NFIP on myös yhteydessä niin seurojen SLO-henkilöihin, kuin tunnettuihin riskikannattajiinkin.

Yhdysmies pitää spottereiden kanssa yllä ajantasaista tilannekuvaa otteluissa, sekä tuottaa oleellista tietoa päällystölle ja tilannejohdolle päätöksenteon tueksi.

Järjestelmä toimii hyvin suomalaisessa toimintaympäristössä.

Monessa muussa Euroopan maassa järjestelmä on jäykempi, mikä voi vaarantaa reaaliaikaisen tiedon välittymisen operaation johtoon. Kentän ääni ei ratkaisuisissa välity, tai välittyy viiveellä. Suomalainen järjestelmä tekee työskentelystä ketterää. Tämä mahdollistaa asioihin reagoimisen nopeasti. Ajantasainen reagointi taas vähentää voimankäytön tarvetta ongelmatilanteissa.

Suomessa on määrällisesti vähän riskikannattajia. Toiminnassa mukana oleva poliisihenkilöstö tunnistaa hyvin peleissä ongelmia aiheuttavat henkilöt. Tilanne on siis viranomaisten kannalta hyvä. Pieni riskikannattajien lukumäärä mahdollistaa jopa yhdysmiehen ja riskikannattajien väliset keskustelut. Tilanne ei ole sama kaikissa Euroopan maissa.

Yhdysmiehen tulee käydä keskusteluja sekä suoraan riskikannattajien kanssa, että seurojen virallisten SLO-henkilöiden kanssa. Seurojen kannattajayhdistysten yhteyshenkilöiden kautta voidaan viestiä eteenpäin poliisiin painottamia asioita. Samoin kannattajien yhdysmiesten kautta voidaan vedota seuran kannattajien omakontrolliin. Palloliitto on useamman vuoden ajan kannustanut ylimmillä seuratasoilla pelaavia seuroja nimeämään kannattajien yhdyshenkilön (SLO-henkilön). Toiminta on tuttua Keski-Euroopasta ja muista Pohjoismaista. SLO henkilöstö toimii viestinviejänä molempiin suuntiin. Seuroja kehoitetaan ottamaan kannattajien edustaja mukaan päätöksentekoon kaikissa niissä asioissa, mitkä koskettavat myös kannattajia. Vuoropuhelu vähentää vastakkainasettelua. Palloliitolla on nimettyä maajoukkueelle oma SLO-henkilö.

Yhdyshenkilö pitää jatkuvaa yhteyttä yllä maajoukkueen kannattajiin. Yhdysmies on yhteydessä seurojen SLO-henkilöstöön, sekä myös tukee ja kouluttaa näitä työssään. Palloliiton SLO-henkilö pyrkii omalla työllään parantamaan SLO:n statusta seuransa sisällä. SLO-toiminnalla voidaan ennalta estää jalkapallon haitallisia lieveilmiöitä.

Kansallinen vahvuus on poliisilaitosten nykyinen pieni määrä. On paljon helpompi jalkauttaa yhtenäisiä toimintamalleja 11 laitokseen kuin takavuosien 90:een. Poliisilla on nimettyä NFIP-vastuuhenkilö jokaiselle laitokselle. Samoin laitokselle on nimetty NFIP-toiminnan päällystövastaava. Toimintaa koordinoidaan Helsingin poliisilaitoksesta, mihin on sijoitettu

Suomen NFIP toimipiste. Helsingin laitos yhdessä Poliisihallituksessa suunnittelee NFIP -henkilöstölle tarjottavaa koulutusta.

Suomen sijainti ylhäällä pohjoisessa, mahdollistaa korkean riskin otteluiden yhteydessä monia Euroopan maata tarkemman riskikannattajien kontrollin ja seurannan. Maahan saapuvista henkilöistä on saatavilla lento- ja laivalistoja, sekä itärajan kautta maahamme saapuvat ovat viisumivelvollisia. Schengen-alueen sisäisten rajatarkastusten poistaminen on esim. Keski-Euroopassa johtanut siihen, että riskikannattajien seuraaminen on paljon aiempaa vaikeampaa.

7.1.2 Nykytila (heikkoudet)

Suomen poliisin NFIP -toimintaan osoittamat resurssit ovat pienet. Helsingin poliisilaitoksella on yksi poliisimies, joka saa käyttää aikaansa NFIP-työhön. Kaikki muu henkilöstö hoitaa tehtäviään muiden tehtäviensä ohessa. Tarvetta resurssin kasvattamiseen on. Poliisi on tästä huolimatta pystynyt antamaan toiminnastaan tehokkaan kuvan. Tätä voi pitää erinomaisena tuloksena. Toiminta pyörii nykyisillä resursseilla, mutta toiminnan kehittämistä se ei mahdollista. Yhdyshenkilön mukaan jo toinen kokopäivätoiminen NFIP-henkilö parantaisi tilannetta. Mikäli Suomi selviää käynnissä olevien EM-karsintojen kautta lopputurnaukseen, NFIP toiminnan tarve kasvaa moninkertaiseksi. Tällöin myös hallinto ja Helsingin poliisilaitos joutuvat ottamaan kantaa resurssien lisäämiseen. Yhteistyö Palloliiton kanssa on NFIP-asioiden kanssa sujunut hyvin, ja toimintamallit testattu erillisten maaottelujen yhteydessä. Systemit toimivat, mutta työmäärä kasvaa moninkertaiseksi kisaturistien suuren lukumäärän vuoksi.

Lainsäädäntö ei Suomessa tue NFIP-työtä. Suurimmaksi puutteeksi on noussut virallisen häiriökannattaja-rekisterin puuttuminen. Poliisin toimivaltuuksien ja toiminnan pitää perustua lakiin. Häiriökannattaja-rekisterin puuttuminen ei mahdollista poliisille häiriökannattajien pääsyn epäämistä otteluihin. Tällä hetkellä toimitaan järjestyslain pykälillä, vedoten kannattajan aiempaan häiriökäytökseen otteluiden yhteydessä. Tilanne on viranomaisen kannalta huono. Tarve porttikielto-järjestelmän luomiselle on selvä. Asiasta on teetetty Sisäministeriön tilaama selvitys, mutta asian lainsäädäntötyö on edelleen kesken. Poliisin tavoittelema malli olisi ns. sopimusosoikeuteen perustava ja järjestelmän ylläpitäjäksi on kaavailtu Suomen urheilun eettistä keskusta (SUEK). Asian eteenpäin saattamiseksi olisi jatkettava työtä yli

toimirajojen. Eräs puute suomalaisessa jalkapallon yhdysmiestoiminnassa on rikosprosessien tasalaatuisuus. Jalkapallo-otteluihin liittyvän turvallisuustyön kannalta on tärkeää, että otteluissa häiriöitä aiheuttaneet ja rikkomuksiin syyllistyneet häiriökannattajat saavat teoistaan seuraamuksen. Se on parasta ennalta estävää työtä tulevaisuutta varten. Jos näin ei käy on vaara, että häiriökäyttäytyminen lisääntyy kannattajien joukossa. Prosessien tasalaatuisuus ei toteudu riittävän hyvin poliisilaitoksissa. Myös laitosten henkilöstön kyvyssä tuottaa juttuja prosessiin on eroja. Ei ole hyötyä tuottaa kentältä juttuja tutkittavaksi laitoksille, jos tutkinnassa jutuille tehdyt ratkaisut eroavat liikaa toisistaan. Kentällä tehdyn työn osuus mitätöityy, jos asiasta ei seuraa sääntöjen rikkojille sanktioita. Signaali jää antamatta ja saamatta. Ratkaisu ongelmaan olisi juttujen keskittäminen tietyille tutkintaryhmälle, jossa juttuihin perehtyneet tutkijat ja tutkinnanjohtavat varmistaisivat tutkinnan tasalaatuisuuden. Viimeisten tietojen mukaan järjestelyä ei olla ainakaan Helsingin laitokseen luomassa.

Suomessa ei ole montaa kansainvälistä vaatimukset täyttävää Stadionia. Tilanne paranee joka kerran, kun Suomeen rakennetaan uusi jalkapallostadion. Tästä on osoituksena esim. Vaasan ja Seinäjoen stadionit. Uudistettu Olympiastadion tulee valmistuttuaan parantamaan tilannetta. Turvallisuus näkökulmat on uusilla stadioneilla mietitty aiempaa tarkemmin. Monen suomalaisen stadionin ongelma on, että se on rakennettu yleisurheilua varten. Tällaisilla ottelupaikoilla korkean riskin jalkapallo-ottelun järjestäminen vaatii aina ottelun aikaista lisärakentamista.

Poliisi- ja järjestyksenvalvonnan tasalaatuisuuteen on kiinnitettävä tulevaisuudessa huomiota enemmän. Hyviä käytäntöjä kannattaa kopioida ja toimivia käytäntöjä siirtää eri paikkakunnille. Kaikkia toimintamalleja ei pysty siirtämään, mutta käytäntöjä voi sovitella toimiviksi alueellisia erikoispiirteitä mukaillen. Palloliiton puolelta esitettiin toivomus "Helsingin mallin" siirtämiseksi myös maakuntiin.

Järjestyksenvalvonnan tasoon tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Talkoo-henkisestä järjestyksenvalvonnasta olisi asteittain siirryttävä kohti ammattimaisempaa ja järjestäytyneempää toimintaa. Poliisin ja seurojen olisi tärkeää ehtiä kouluttamaan jalkapallopeleissä työskentelevää henkilökuntaa tilanteiden tunnistamiseen.

Oikea tilannearvio ja oikea toimintamalli ovat erittäin tärkeitä lopputuloksen kannalta. Poliisin nykyresurssit eivät mahdollista panostusta tähän työhön. Kasvavan resurssin pitäisi parantaa tilannetta. Katsomoissa yleistyneet kiellettyjen pyroteknisten tuotteiden käyttö korostaa koulutuksen tarvetta.

Tiedonkulun on organisaation sisällä parannettava entisestään. Tieto ei voi liikkua vain NFIP-henkilöstön keskuudessa, vaan jalkapalloon ja urheilutapahtumiin liittyvät ilmiöt on saatettava muun poliisihenkilöstön tietoon. Vain näin toimimalla saadaan riittävä määrä henkilöstöä välittämään NFIP:lle oikea ja merkityksellinen tieto.

Tämä parantaa toiminnan kattavuutta ja varmistaa, että yhdysmiestyö tulee entistä paremmin hoidettua.

7.1.3 Toimintaan kohdistuvat uhat

EM- kilpailuihin pääseminen asettaa poliisin NFIP-toiminnan uuteen tilanteeseen. NFIP toiminta pitää sisällään esim. sen että kisojen järjestäjävaltion vastaava NFIP-toiminto pyytää osallistujamaalta listat maahan saapuvista kannattajista, sekä erittelyt näiden joukossa mahdollisesti olevista riskikannattajista. Tätä työtä tehdään yhdessä Palloliiton turvallisuudesta vastaavien henkilöiden kanssa. Työmäärä on iso, kun kannattajia on lähdössä kisoihin tuhansia. Poliisissa on liian vähän tekijöitä työtä varten. Vaikka prosessit on vuosien saatossa koeponnistettu toimiviksi, niin työmäärä on nykyiselle henkilöstölle liian iso. Karsintapelejä on Suomella jäljellä kaksi. Niiden jälkeen selviää, miten Suomelle on käynyt. Samalla pitäisi alkaa järjestelmään ensi vuodelle lisää rahaa ja tekijöitä EM-kilpailuja silmällä pitäen. Päätökset asiasta tulee tehdä viivyttämättä. Asiaa ei tule jättää EM-kilpailujen alkuun, sillä kisojen aikana suuri osa NFIP-työtä tulee jo olla tehtynä.

Häiriökannattajarekisteri täytyy saada luotoa maahan tavalla, tai toisella. Nykyinen kelluva tilanne on toiminnan kannalta kestävä. Poliisin tilapäisesti ylläpitämä rekisteri on ajettu alas ja uutta ei ole pystytty luomaan, vaikka siitä tehty ministeriön selvitys on jo useamman vuoden vanha. Toimijoiden välillä on yhteinen ymmärrys siitä, että tulevan rekisterin ylläpitäjänä toimisi urheilun eettinen keskus. Nykyisen lainsäädännön keinot eivät ole riittäviä häiriökannattajien pysäyttämiseksi, eikä niillä ole riittävää ennalta estävää vaikutusta. Porttikieltojärjestelmä asianmukaisine rekistereineen olisi tarpeellinen työkalu tapahtumajärjestäjille, ja järjestelmän käyttöönotolla olisi mahdollista tuottaa vaikuttavuutta häiriökannattajien toimintaan. Poliisihallitus on yhdessä syyttäjälaitoksen kanssa löytänyt kokoontumislaista ja järjestyslaista toimivat sanktiopykälät, millä poliisi voi puuttua mm. kentälle ryntäämiseen tai esineiden heittämiseen katsomoista. Toiminnan kriminalisointi on vähentänyt ei-toivottavaa käytöstä. Seuraava kehitysaskel tulee olla sopimusoikeuteen perustuvan porttikieltojärjestelmän luominen.

Pyrotekniset kielletyt ja vain ammattilaisten käyttöön tarkoitettujen tuotteet lisääntyvät jalkapallo katsomoissa. Ilmiö on tuttu Euroopasta. Poltettavien soihtujen lämpötilat nousevat moniin satoihin asteisiin ja palaessaan ne aina aiheuttavat konkreettisen tulipalo- ja palovammavaaran. Erilaiset räjähtävät pyrot aiheuttavat aina loukkaantumisvaaran lähellä oleville katsojille. Tuorein esimerkki on 15.10.2019 pelatusta Suomi - Armenia -ottelusta, missä kolme ihmistä loukkaantui katsomoon heitetystä räjähteestä. Myös poliisin henkilöstö on saanut kuulovaurioita Helsingissä paikallisottelun yhteydessä kulkueesta heitetystä bangerista. Ilmiö on ikävä ja viranomaisten tulisi sanktioida katsomoturvallisuutta vaarantava toiminta ankarasti. Pyroteknisiin tuotteisiin liittyvistä vaaroista tulee järjestää lisää koulutusta ja lainsäädäntö pitää saattaa asiassa ajan tasalle.

Otteluiden yhteydessä eri joukkueiden kannattajien sopimat tappelut ovat tulleet Suomeen. Etukäteen sovittuihin tappeluihin on osallistunut henkilöitä myös ulkomailta. Tappelut sovietaan usein esim. netin palstoilla kaupunkien keskustojen ulkopuolelle, ja poliisin on äärimmäisen vaikea estää niitä. Viime vuonna tappeluihin on pääkaupunkiseudulla osallistunut ainakin puolalaisia ja ruotsalaisia kannattajia. Poliisin ja NFIP-toimijoiden intressinä on pitää tappelut edelleen stadionien ulkopuolella. Tappeluihin ottavat osaa niitä hakevat henkilöt. Stadionviihtyvyyden kannalta on tärkeää, että ne saadaan pidettyä varsinaisten ottelutapahtumien ulkopuolella.

Poliisin NFIP-toiminta on ennen kaikkea näkyvää, järjestyksen ylläpitoon tähtäävää toimintaa. Silti ei pidä unohtaa, että jalkapallon arvoja vastaan hyökätään myös muilla tavoilla. Ottelumanipulaatio ja otteluiden lippujen myyntiin liittyvä mustan pörssin kauppa ovat uhka onnistuneille ottelutapahtumille. Suomessa mittakaava on pieni verrattuna muuhun maailmaan. Lipun ostajan rekisteröityminen parantaa tulevaisuudessa järjestäjien kontrollia katsojista. Näin tekevät myös kehittyneemmät porttijärjestelmät. Ottelumanipulaatiomahdollisuutta ei tule unohtaa. Historiasta on esimerkkejä, missä suomalaisiakin seurajoukkueita on lähestytty manipulaatiomielessä. Suomessa onneksi seurat ilmoittavat asioista myös itse Palloliitolle.

Asia liittyy urheiluun, eikä sitä voida pois sulkea tapahtuvaksi myös Suomessa.

NFIP-toiminnan resurssien parantuaessa on selvää, että jonkun henkilön tulisi ottaa vastuualueelleen ottelumanipulaation ja lippujen mustan pörssin kaupan seuranta.

Uutena ilmiönä jalkapallon keskuuteen on saapunut maailmalta seura-, liitto ja/ tai viranomaistoimijoihin kohdistuva uhkailu. Suomessakin on jo esiintynyt tapauksia, missä seuraan ja/tai Palloliittoon tyytymättömät riskikannattajat ovat käyttäytyneet uhkaavasti omia toimijoitaan kohtaan sosiaalisessa mediassa. Kyse on rikollisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikuttamaan kohdehenkilöön ja /tai hänen tekemiin päätöksiin tai asemaan.

Sosiaalinen media ja pimeät verkot tarjoavat henkilöiden mustamaalaamiseen ja uhkaamiseen väylät. Viranomaisten on vaikeaa ja työlästä selvittää, kuka on uhkausten tai solvaavien kirjoitusten takana. Suomessa valmistellaan lainsäädäntöä viranomaisten maalittamisen kriminalisoinniksi. Toivotaan, että laki valmistuessaan soveltuu myös muiden alojen toimijoiden suojaksi.

Jalkapallo ei ole yhteiskunnan ulkopuolinen toimija. Terroristisen iskun mahdollisuutta jalkapallo-ottelun yhteyteen ei voida pitää pois suljettuna. Jokainen iso yleisötapahduma tarjoaa terroristisella mielellä varustetulle henkilölle potentiaalisen kohteen (Uusi suomi 2015: Julkaistu 17.11.2015). Jalkapallopeli ei ole tästä poikkeus. Onnistuessaan terroristi pystyisi aiheuttamaan maksimaalista tuhoa väkijoukossa ja samalla välillisesti vaikuttamaan kymmenien tuhansien ihmisten turvallisuuden tunteeseen. Viime vuosilta on esimerkkejä Ranskasta, missä räjähddevöin ja automaattiasuin varustautuneet henkilöt ovat pyrkineet pääsemään stadionille, missä on ollut käynnissä jalkapallo-ottelu (Yle/ulkomaat 2015: Julkaistu 15.11.2015). Toistaiseksi hyökkäykset on kuitenkin pystytty estämään ja vahingot ovat rajoittuneet turvallisuutta valvoviin viranomaisiin.

7.1.4 Mahdollisuudet

Suomalaisten viranomaisten ja toimijoiden kyky tehdä yhteistyötä on poikkeuksellista jopa maailmanlaajuisesti. Virastot eivät riitele ja kilpaile keskenään. Ne kykenevät yhdessä luomaan tavoitteet, joihin kaikki sitoutuvat. Tavoitteiden asettamisen jälkeen, kaikki oleellinen tieto liikkuu eri viranomaisten kesken. Pelkästään viranomaisten väliseksi tarkoitettuja esim. taktisia yksityiskohtia ei yleisesti jaeta, mutta silti myös muut toimijat saavat toiminnan kannalta tarpeelliset tiedot tapahtumien onnistuneeksi läpisaattamiseksi. Yhteistyössä ja verkostoitumisessa on pienen maan ja yhteiskunnan voima.

Suomalaisen poliisin koulutus, korkea ammattitaito, hyvä taktinen ja tekninen osaaminen, yhdessä muiden toimijoiden kanssa mahdollistaa oikean riskianalyysin tekemisen. Oikea riskianalyysi taas auttaa toimijoita mitoittamaan resurssinsa oikein. Oikea resursointi, ja

resurssin oikea-aikainen käyttö taas vähentää voimakeinojen käytön tarvetta. Ennakoivalla ja oikea-aikaisella resurssien käytöllä voimankäyttö on mahdollista korvata voimannäytöllä. Suomessa yhdysmiestoimintaa ei ole rajattu pelkästään jalkapalloa koskevaksi. Jääkiekko, koripallo ja lentopallo kuuluvat saman toiminnan alle. Ongelmakannattajakäytöstä on aina esiintynyt eniten jalkapallo-otteluiden yhteydessä. Syy tähän lienee jalkapallon lajikulttuurissa. Kansallisen NFIP-toiminnan erityisenä etuna on, että kokemuksia ja toimivia käytäntöjä pystytään poimimaan myös muiden lajien parista. Muissa Euroopan maissa tämä mahdollisuus menetetään. NFIP-toiminta nykymuodossaan on vielä uusi poliisityön osa-alue. Toimijoiden asenne tulisi olla jatkuvan oppimisen puolesta.

Jokainen järjestetty maaottelu tekee toiminnasta paremmin organisoitua. Jokaisen hyvin tai huonosti menneen tilaisuuden jälkeen organisaatio on valmiimpi kohtaamaan seuraavan.

Poliisi tietää tarkasti, mitä toiminnan kehittäminen edellyttää ja resurssien kasvaessa kykenee reagoimaan tarvittavalla tavalla.

NFIP-toiminta on myös hyvällä teknisellä tasolla. RPAS-toiminta on ollut kiinteä osa ottelutapahtumia toiminnan alusta asti. RPAS mahdollistaa ajantasaisen tilannekuvan ylläpidon tilannejohdossa. Se myös auttaa poliisia rikosvastuun toteutumisessa erilaisissa häiriötilanteissa. RPAS -toiminta mahdollistaa ongelmakannattajien tarkkailun ja seurannan, spotteri-toiminnan ohella. Toimintaa ja taktiikkaa pitää silti edelleen kehittää.

Kertyneiden kokemusten perusteella on huomattu, että häiriökannattajien vastatoimet alkavat välittömästi.

Kehittyneiden portti- ja lipunmyyntijärjestelmien toivotaan tulevaisuudessa helpottavan ottelujärjestäjien työtä. Uudet vaatimukset pakottavat järjestäjät tarkempaan turvatarkastuksiin. Tulevaisuudessa katsojien on varattava enemmän aikaa turvatarkastuksiin saapuessaan otteluihin. Turvallisuustarkastusten sujuvoittamiseksi kannattaa hakea esimerkkiä hyviksi osoittautuneista, toimineista käytännöistä (FIFA 2018, Venäjä).

7.2 Kehitysehdotuksia

Poliisin jalkapalloon liittyvä NFIP-toiminta on Suomessa hyvällä kansainvälisellä tasolla. Radikaalia muutoksen ja mylläyksen tarvetta ei toiminnassa ole. Toiminnan kehittämisen takaamiseksi NFIP-henkilöstön määrää olisi kasvatettava tehtävien vaatimusten lisääntyessä. Jo muutaman kokopäivätoimisen lisähenkilön saaminen parantaisi tilannetta olennaisesti. NFIP-toimintaa voitaisiin tämän jälkeen pilkkoa pienempiin osiin ja vastuuttaa työntekijöitä eri painotuksin. Jonkun henkilön tulisi tulevaisuudessa ottaa enemmän vastuuta

ottelumanipulaatio asioista ja lipun myyntiin liittyvistä väärinkäytöksistä. Lisäresurssit mahdollistaisivat erikoistumisen.

Poliisihallinto ei ole määritellyt NFIP-toimintaa poliisin ydintoimintojen joukkoon, mutta on määritellyt ennalta estävän työn lisäämisen sellaiseksi. NFIP-työ on esimerkki ennalta estävästä työstä. Kun asioita tehdään etukäteen riittävän paljon oikein, saadaan itse ottelutapahtumat vietyä turvallisesti lävitse. Jos ja kun henkilöitä osoitetaan toimintaan lisää, tulee näiden toimenkuvat miettiä NFIP:n puolelta huolellisesti.

Poliisin, seurojen, Veikkausliigan ja Palloliiton tulisi enenevässä määrin panostaa SLO-toimintaan. Keskustelu ja aktiivinen kanssakäyminen kannattajien kanssa vähentävät vastakkainasettelua. Ja tämä lisää viihtyvyyttä ja turvallisuutta otteluissa. Poliisi pystyy tukemaan seurojen SLO-henkilöiden asemaa hyväksymällä ja ottamalla nämä mukaan toiminnan kehittämiseen.

Työ porttikieltorekisterin voimaansaattamiseksi tulisi käynnistää uudestaan. Toiminnan kannalta on kestävämpää, että asian lainsäädäntötyö on jätetty roikkumaan. Käytännön toimijat tarvitsevat työkalut otteluturvallisuuden varmistamiseksi. Lainsäädäntö ei tälle hetkellä tue riittävästi otteluturvallisuustyötä. Porttikieltojärjestelmä rekistereineen mahdollistaisi häiriökannattajien pääsyn estämisen ottelutapahtumiin. Poliisihallituksen ja Sisäministeriön yhteinen tahtotila tulisi olla lainsäädännön voimaan saattaminen ja rekisterin perustaminen. Toimijoiden kesken on jo sovittu MoU (Memorandum of Understanding) siitä, että rekisterin ylläpitäjän toimisi SUEK, ja poliisilla olisi järjestelmään vain käyttöoikeus. Suomeen ehdotettu järjestelmä olisi sopimusoikeuteen perustuva. Poliisin toivomuksena on, että mahdolliseen rekisteriin tulisi kirjattavaksi myös ottelutapahtumien yhteydessä tapahtuvat YJT -perusteiset kiinniotot. Tällä tavalla pystytään osoittamaan rekisteriin päätyvän henkilön käyttäytyminen ottelutapahtumien yhteydessä kattavammin.

Turvaorganisaation koulutusta tulee edelleen kehittää. Koulutus ja henkilöstön ammattitaito ovat tulevaisuudessa entistä merkittävämmässä roolissa. Poliisin tulee osallistua sekä kansalliseen, että kansainväliseen koulutukseen aktiivisesti. Poliisin pitää rakentaa toimivat yhteistyöverkostot. Käytännöistä ja toimintamalleista tulisi luoda valtakunnallisesti yhtenäiset. Poliisilaitosten pienentynyt määrä mahdollistaa tämän aiempaa paremmin. Poliisin tulee osallistua kansainväliseen jalkapallon ympärillä liittyvään keskusteluun. Omat perustellut kannat pitää saattaa muiden toimijoiden tietoisuuteen.

Yhdysmiestoiminnassa tulee tehdä työtä yhdessä muiden maiden viranomaisten kanssa. Kansallisesti yhteistyötä pitää tehdä pelastusviranomaisten, seurojen, Palloliiton, Veikkausliigan ja kaupunkien edustajien kanssa. Yhteisen tavoitteen tulee olla onnistunut ja turvallinen ottelutapahtuma.

Otteluiden monitoroinnista on hyviä kokemuksia takavuosilta. Hyvin suunniteltu on korkean riskin otteluiden yhteydessä puoliksi tehty. Otteluiden yhteydessä tapahtunut monitorointi ei pelkästään parantanut tapahtuman turvallisuutta ja suunnittelua, vaan myös poisti turhia tiedonkulun esteitä eri toimijoiden väliltä. Monitoroinnista saadut hyvät kokemukset ovat johdaneet siihen, että useilla Veikkausliigapaikkakunnilla toiminnasta on tullut pysyvä käytäntö. Poliisin tulee edelleen osallistua Palloliiton vuodesta 2001 järjestämään turvallisuusseminariin.

Yleisesti seurojen olisi panostettava nykyistä enemmän ottelutapahtumien viihtyvyyden lisäämiseksi. On todistettu, että kannattajien parempi palveleminen ja viihtyminen parantavat merkittävästi katsomoturvallisuutta. Tämä tarkoittaa eritoten myös vierasjoukkueen kannattajien huomioimista. Vierasjoukkueen kannattajille olisi järjestettävä oma turvallinen katsomonosansa, oma alueensa parkkialueella, oma sisäänkäynti stadionille ja mahdollistettava kaikki samat palvelut kuin kotijoukkueellekin (Kostiainen, Riikka 2016:Haaste 3/2016.)

Vierasottelusta on pyrittävä rakentamaan miellyttävä kokonaisuus myös muualta tuleville katsojille. Näiden järjestelyiden suhteen on korostettava järjestäjän vastuuta. Kokonaisviihtyvyyteen panostaminen on myös panostamista otteluturvallisuuteen.

Teknistä kehitystä on seurattava edelleen ja pyrittävä siirtämään maailmalta Suomeen sopivat käytännöt. Tieto uusista innovaatioista leviää yhteistyöfoorumien kautta. Näissä on tämän johdosta pysyttävä mukana.

Poliisin ja jalkapallon ympärillä toimivien tahojen on myös rohkeasti katsottava oman laatikkonsa ulkopuolelle turvallisuuden lisäämiseksi kehitettyjen ratkaisujen löytämiseksi.

Esimerkkinä tästä voisi toimia vaikka rallin MM-sarjan Suomen osakilpailun yhteyteen luotu applikaatio, missä erikoiskoetta voidaan seurata tarkasti matkapuhelin sovelluksella. Sovelluksessa näkyy tarkasti turvahenkilöstön sijoittelu erikoiskokeen varrelle. Applikaatio mahdollistaa ryhmäviestien lähettämisen turvahenkilöstölle samanaikaisesti. Yksittäinen järjestyksenvalvoja voidaan sovelluksen avulla helposti tavoittaa reitin varrelta tiedon välittämistä varten. Applikaatio tarjoaa myös reaaliaikaisen tilannekuvan tapahtuman yleisjohtoon. Tietoa voidaan sovelluksessa jakaa rajoitetusti. Eri näkymiä voidaan välittää eri turvallisuustasoille. Jos kyseinen applikaatio on mahdollista saada toimimaan Keski- Suomen metsätaipaleilla, niin miksi ei sitten Helsingin 5G- areenan yhteyteen. Voisi olla NFIP:n ja palloliiton toimijoille tutustumisen arvoinen asia.

Poliisin on oltava mukana stadion turvallisuustyössä. Jokaisen Suomeen rakennettavan uuden jalkapallostadionin turvallisuusjärjestelyjen tulisi käydä lausunnolla poliisin NFIP-toimijoilla. Tällä välttyttäisiin pahimmilta turvallisuusongelmilta. Poliisin suositukset otettaisiin

huomioon suunnitteluvaiheesta asti. Olympiastadionin remontin yhteydessä toimittiin näin. Koen, että käytäntö on kannatettava myös tulevaisuudessa.

Poliisin täytyy jatkaa yhteistyötä jalkapallon lieveilmiöiden kitkemiseksi. Tappelut ja pyrot ovat jo arkipäivää muissa Pohjoismaissa. Niiden on ennustettu saapuvan myös Suomeen. Poliisin täytyy seurata tilannetta aktiivisesti ja koulutettava henkilökuntaansa toimimaan oikein kyseisissä tilanteissa. Tappeluiden estämiseen on mahdollista saada apua tiedustelulakien muutoksesta. Parantuneet nettitarkkailuoikeudet parantavat keinoja tappeluiden estämiseksi ja ennakoimiseksi. Pelkkä parantunut lainsäädäntö ei tosin yksin ratkaise ongelmia, vaan toimintaan on osoitettava myös henkilökuntaa tarkkailua varten.

Näen NFIP-toiminnan suhteen mahdollisuuden lisätutkimuksen tekemiseen. Yksi paikka voisi olla toteutuneiden EM- kilpailujen jälkeen tai porttikieltoverkoston perustamisen jälkeen. Tällöin olisi mahdollista tutkimuksen avulla selvittää, miten uusi tilanne on toimintaan vaikuttanut.

LÄHTEET

Aaltola, Juhani & Valli, Raine 2015: Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 4. painos. Jyväskylä, PS-kustannus.

Alasuutari, Pertti 2011: Laadullinen tutkimus 2.0. 4. painos. Tampere. Vastapaino.

Esitutkintalaki (805/2011).

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998/2014: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 5. painos. Tampere, Osuuskunta Vastapaino.

Euroopan Unionin neuvosto 2002: Päätöslauselma 2002/348/YOS, 1. artikla, 1 kohta. Neuvoston päätös turvallisuudesta kansainvälisten jalkapallo-otteluiden yhteydessä.

Euroopan Unionin neuvosto 2010: Päätöslauselma 2010/C 165/01 (3. kesäkuuta 2010) sellaisten kansainvälisten jalkapallo-otteluiden, joissa on mukana ainakin yksi jäsenvaltio, yhteydessä esiintyvien väkivaltaisuuksien ja levottomuuksien ehkäisemistä ja torjuntaa ja siihen liittyvää kansainvälistä poliisiyhteistyötä koskevia suosituksia sisältävästä ajantasaistetusta käsikirjasta.

Euroopan Unionin neuvosto 2016: Päätöslauselma 2016/C 444/01: Neuvoston päätöslauselma ajantasaistetusta käsikirjasta.

Fifan Infantino tuomitsi rasismiin stadioneilla. HS. 18.10.2019. Luettu 18.10.2019.

Fisk, Jeremias 2019: Liverpoolin fanipäädystä Divock Origille kohdistettu rasistinen banneri – ”Täysin hyväksymätöntä”. Valioliiga.com-nettiartikkeli. Luettavissa: <https://www.valioliiga.com/aihe/rasismi/2019-10/liverpoolin-fanipaadyssa-divock...> Luettu 24.10.2019.

HE 20/2002. Hallituksen esitys uudeksi poliisilaiksi.

HE 25/201. Prum-sopimus.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2018: Tutkimushaastattelu. 3. painos. Helsinki. Gaudeamus.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2010: Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Hämeenlinna, Kariston kirjapaino.

<https://www.droneinfo.fi>

Järjestyslaki (612/2003).

Kananen, Jorma 2010: Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä, Juvenes Print.

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä, Juvenes Print.

Kehusmaa, Kirsi 2010: Strategiatyö - organisaation voimalähde. Helsinki, Edita Prima Oy
Kokoontumislaki (530/1999) 22.4.1999.

Kostiainen, Riikka 2016: Yleisöturvallisuustyötä kehitetty määrätietoisesti. Haaste 3/2016.

Julkaistu: 30.9.2016. <https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste32016/yleisoturvallisuustyotake...> Luettu: 3.10.2019.

Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta (180/2015).

Laki rajat ylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehdyn neuvoston päätöksen eräiden säännösten täytäntöön panosta (1207/2011).

Pakkokeinolaki (806/2011).

Paski, Lari 2015: Mikä ihmeen SLO? Blogi-kirjoitus. <https://cosanotta.blogspot.com> Luettu 4.10.2019.

Poliisihallitus 2010: Katsomoväkivallan ennaltaehkäisy. Määräys 2010/1546.

Poliisilaki (872/2011)

Poliisitutkinta Suomi - Armenia ottelun pommista. HS18.10.2019. Luettu 18.10.2019.

Raivio, Petri 2015: Pariisin iskut: Selvitetyt faktat ja avoimet kysymykset. Yle, ulkomaat. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-8456935> Luettu 5.10.2019.

Riskienarviointilomake. <https://www.innokyla.fi/web/malli576729> Luettu 3.10. 2019.

Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti 2010: Haastattelun analyysi. Tampere, Vastapaino.

Skenaariotyöskentely: <http://www.inno-vointi.fi/fi/tyokaluja/ideointi/skenaariot> Luettu (3.10.2019)

SWOT-analyysi: <http://fi.wikipedia.org/wiki/SWOT-analyysi>. Luettu (3.10. 2019)

UEFA.com

Uusi Suomi 2015: Stadion evakuoitu Saksassa - Poliisi: Konkreettinen räjähddeuhka. Luettavissa: <https://www.uusisuomi.fi/ulkomaat/140462-juuri-nyt-saksassa-stadionia-evakuoidaan...> Luettu. 5.10.2019.

Valtioneuvosto 2015: Valtioneuvoston asetus pyroteknisten tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta 719/2015.

Valtiosopimus 53/1994: Rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskeva yleissopimus.

Valtiosopimus 9/1987: Eurooppalainen yleissopimus katsojien väkivallasta ja epäsovivasta käyttäytymisestä urheilutilaisuuksissa ja erityisesti jalkapallo-otteluissa.

Whelan, Chad & Molnar, Adam 2018: Securing Mega-Events. London, UK. Springer Nature Limited.

Virtanen, Ari 2019: Murhamies Arkanin sotilaat jatkoivat sotaa jalkapallossa ja sotarikollisen talolla Belgradissa tein pahan virheen. HS 23.7.2019. Luettavissa: <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000006182672.html>. Luettu 3.10.2019